

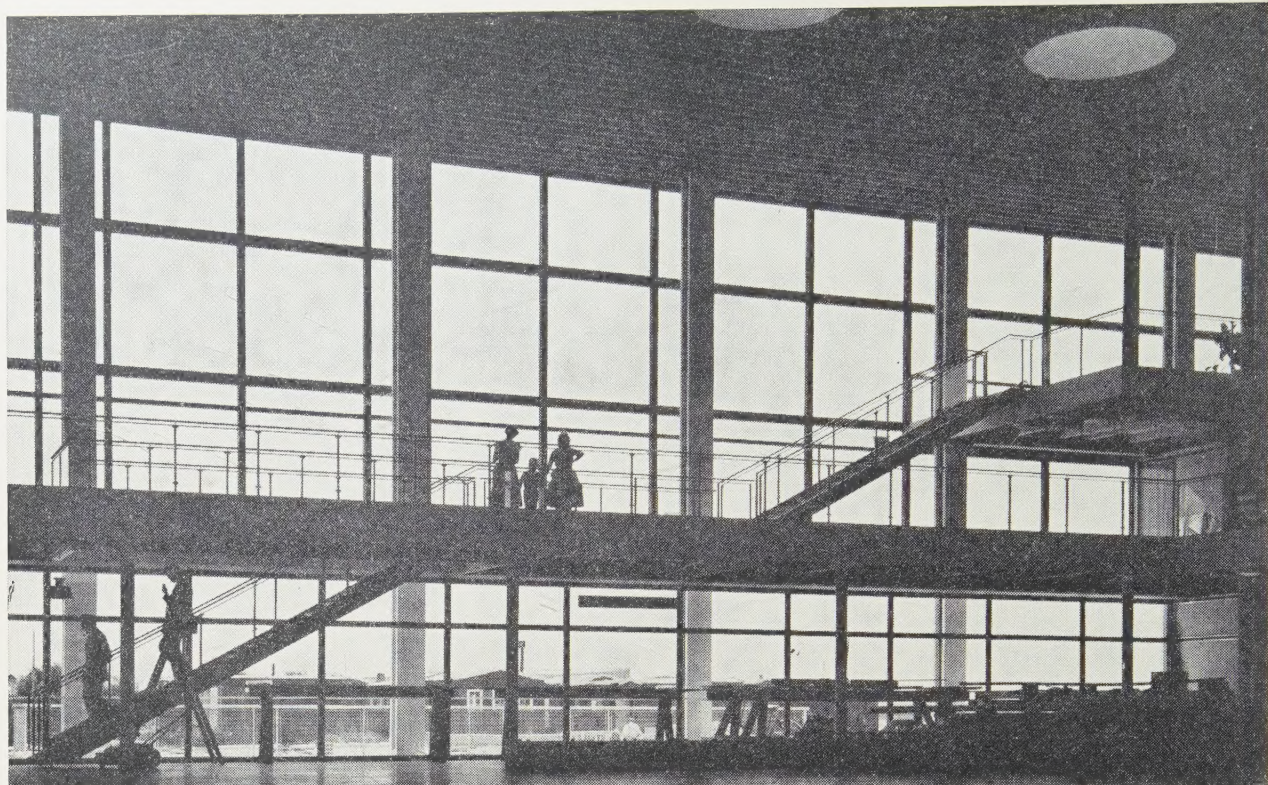
21

ARKITEKTEN

INNEHOLD

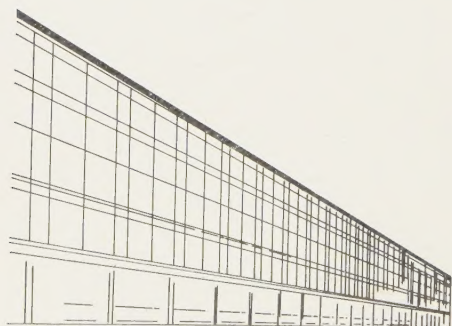
Konkurrence om gymnasium i Køge
Konkurrence om en skole i Roskilde
Brochmann: Janus ser på rådhus
Arkitekturkritik

MEDDELELSER FRA DANSKE ARKITEKTERS LANDSFORBUND

Arkitekt M.A.A. Vilh. Lauritzen

Også den nye lufthavnsbygning i Kastrup har THERMOPANE ruder

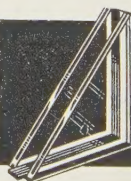
THERMOPANE er det indregistrerede varemærke for isoleringsruder fremstillet af GLAVER, Belgien. Ruderne er fabrikeret efter det patenterede »Bondermetic« system, der garanterer tæthed og holdbarhed gennem metallisering af glasset og hermetisk tæt sammensvejsning af ruderne. Herved undgås anvendelsen af fugtighedsabsorberende kemikalier.

For at holde produktets høje standard lader GLAVER hver eneste THERMOPANE isoleringsrude underkaste indgående prøver.

Profilens tæthed kontrolleres ved ultraviolette stråler og en særlig fluorescerende olie. Denne fremgangsmåde afslører revner på 0,0001 mm. Til undersøgelse af dugpunktet nedkøles ruden med en blanding af acetone og kulsyresne. Hvis den mindste kondensering opstår ved minus 50°, kasseres ruden.

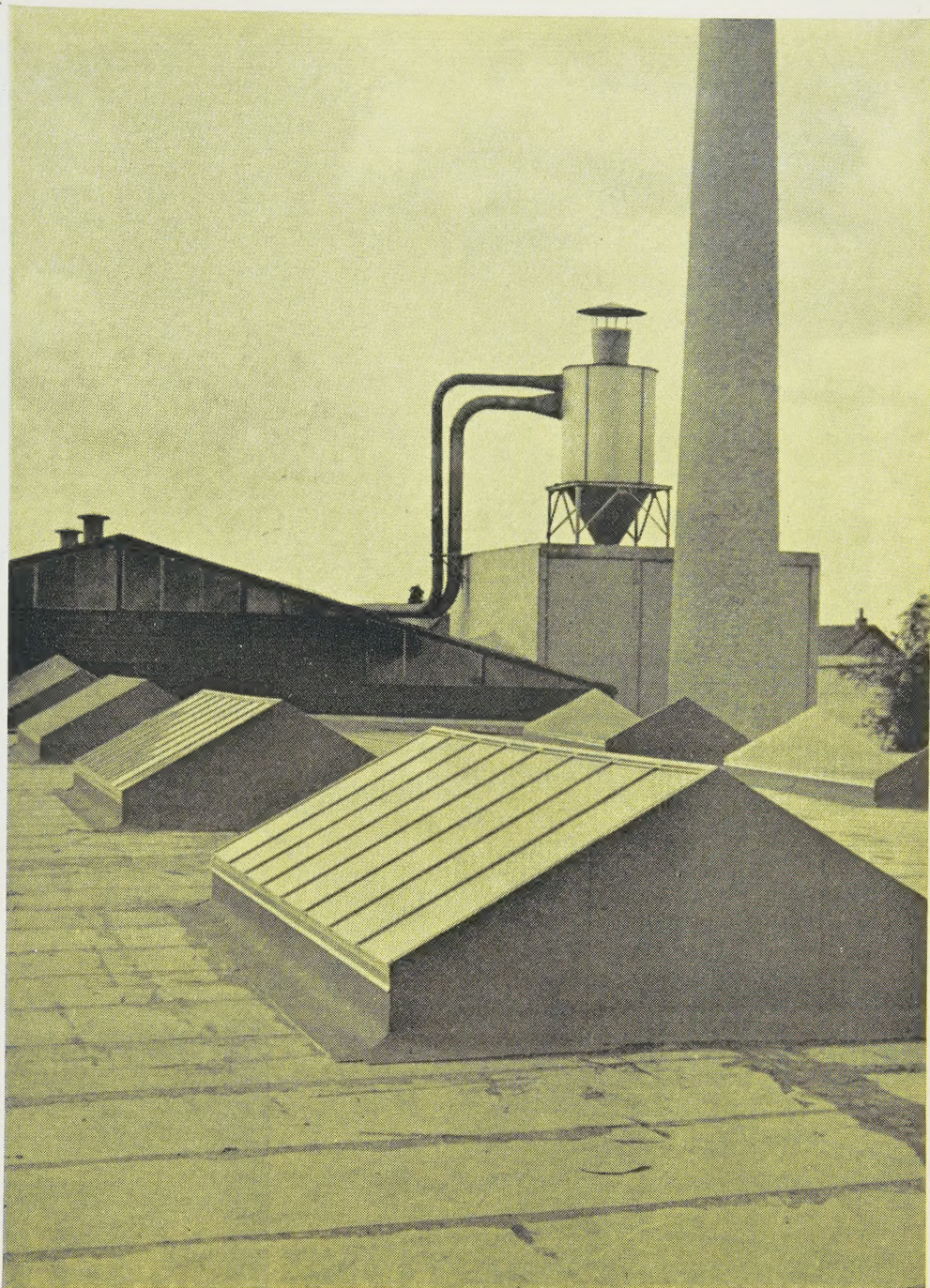
Alene i Danmark over 150.000 ruder.

Thermopane

INDREGISTRERET VAREMÆRKE ET GLAVER PRODUKT

GLAVER

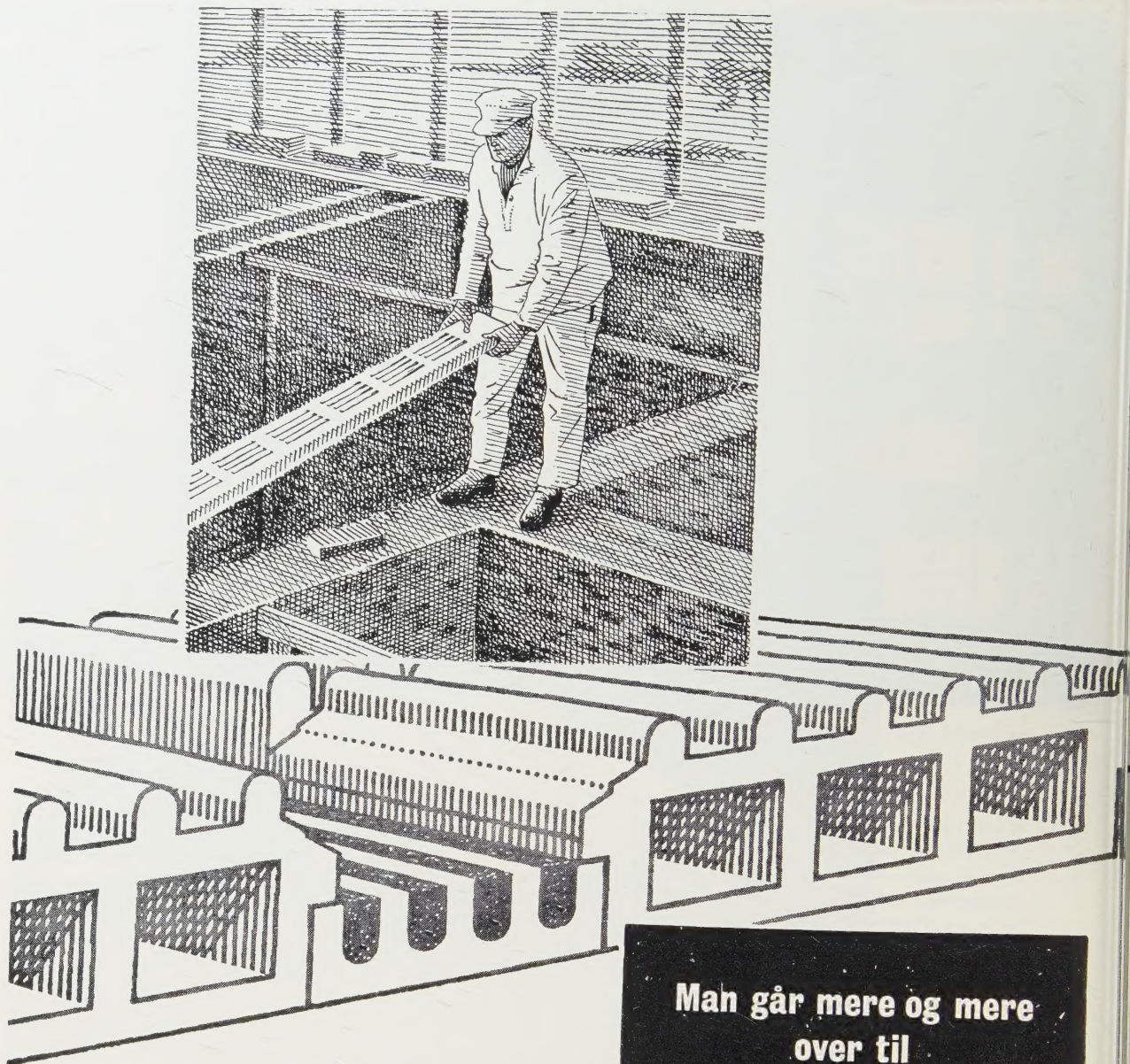
DANMØBEL A/S · HOLBÆK

Rytterovenlys udført med VITRAL GLASPANELER

Rådgivende ingeniører: O. Krone Larsen og Karl Rønneberg

EDVARD STORR^{A/S} TEKN. AFDELING

LIVJÆGERGADE 17-19 · KØBENHAVN Ø · TELEFON TRIA 4200

SPÆNDBETON

Salg og service:

A/S SKANDINAVISK SPÆNDBETON
Hellerupvej 66 . Hellerup
Telefon HE *9505

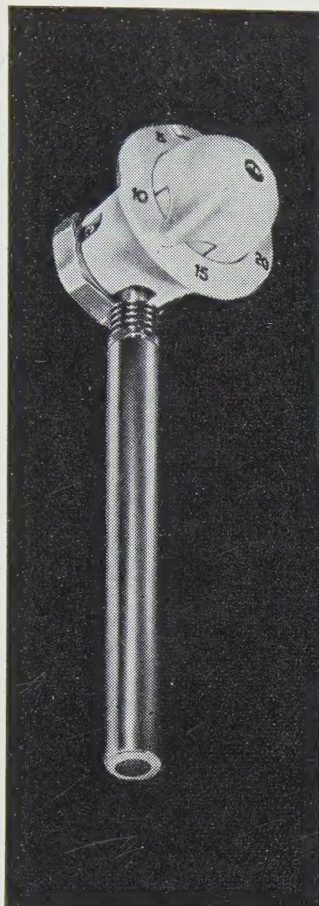
Produktion:

A/S HEDEHUS-TEGLVÆRKET
Telefon Hedehusene *2
KÄHLERS TEGLVÆRK, KORSØR
Telefon Korsør 380
A/S NORDJYDSK SPÆNDBETONFABRIK
Skalborg . Telefon Aalborg *3 51 55

Man går mere og mere
over til
det tidsbesparende

**Ståltegl
dæk**

Er også De interesseret i at bruge det forskallingsfrie, velisolerende ståltegl dæk til etageadskillelse eller tagdækning beder vi Dem rekvirere detaljerede brochurer med komplet oplægningsanvisning. Ligeledes referer vi gerne til de mangfoldige opgaver, hvor man allerede har gjort de bedste erfaringer med ståltegl dæk.

Danfoss termostatiske radiatorventil

NB. Som følerement til den nye type RAD anvendes elementer med løs føler til højt tryk.

Type RA for varmtvandsanlæg leveres med fast føler, løs føler og med centralregulering. RAD for damp leveres kun i udførelsen med løs føler.

Type RAD er, sammen med type RA for lavtryksdamp- og varmtvandsanlæg, den eneste eksisterende mulighed for effektiv temperaturregulering, fordi den monteres direkte på radiatoren som selvregulerende ventil, og regulerer temperaturen termostatisk i hvert enkelt rum.

Danfoss termostatiske radiatorventil for lavtryksdamp- og varmtvandsanlæg type RAD, som nu er kommet på markedet, fremstilles i rødgods med sæde og ventilplade af rustfrit stål, og leveres i størrelserne $\frac{3}{8}$ ", $\frac{1}{2}$ ", $\frac{3}{4}$ " og 1".

Ventilerne er forsynet med temperaturskala, der dækker området fra 5° til 25° C inden for hvilket område, den frit kan indstilles.

FABRIK FOR AUTOMATISKE KONTROLAPPARATER
NORDBORG . TLF. (044) 52222

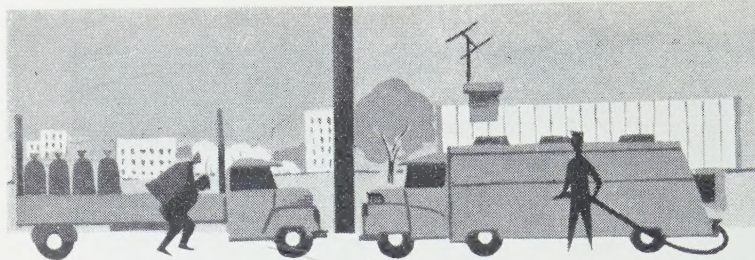
KØBENHAVN
GL. KONGEVEJ 15
TLF. Hilda 3100

ODENSE
VESTERGADE 44
TLF. 11 5075

AALBORG
NYHAVNSGADE 12
TLF. 3 5411

ÅRHUS
NY BANEGÅRDSGADE 45
TLF. 3 55 11

HERNING
BRORSONSVEJ 37
TLF. 2811

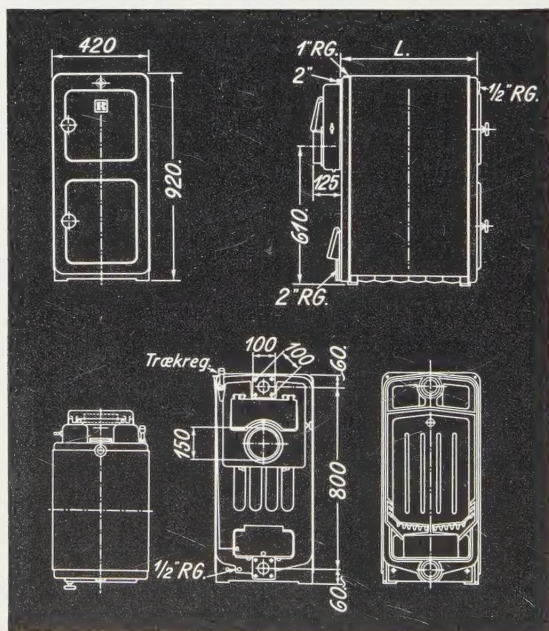
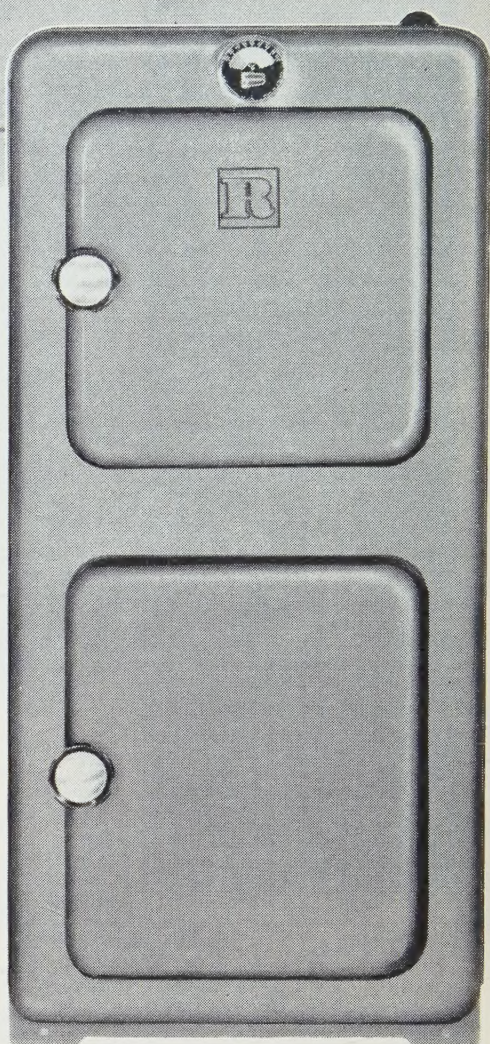

NY CENTRAL- VARMKEDEL RIO-F OG RIO-F/O

- til koks (F) og til olie (F/O)!

Bedre og billigere centralvarme til individuelt opvarmede beboelser.

RIO F er en støbejernskedel til gennemforbrænding med enkelt vandfyldt røgslag, svære vandkølede riste og samlet med glatte koniske nipler af heltrukne stålrør. Den er konstrueret til fyring med såvel koks (20/40) og olie, og er ideel til eet-plans huse, parcel- og rækkehuse og villaer med kælder.

RIO F leveres med varmtvands- og expansionsbeholder som RIO F UNIT — med shuntventil for separat opvarmning af brugsvand. Begge kedler har isoleringskappe i smukke, moderne linier og utrolig bestandig lakering. RIO F passer ind i enhver beboelse og kan monteres overalt. Separat fyrrum er ikke nødvendigt!

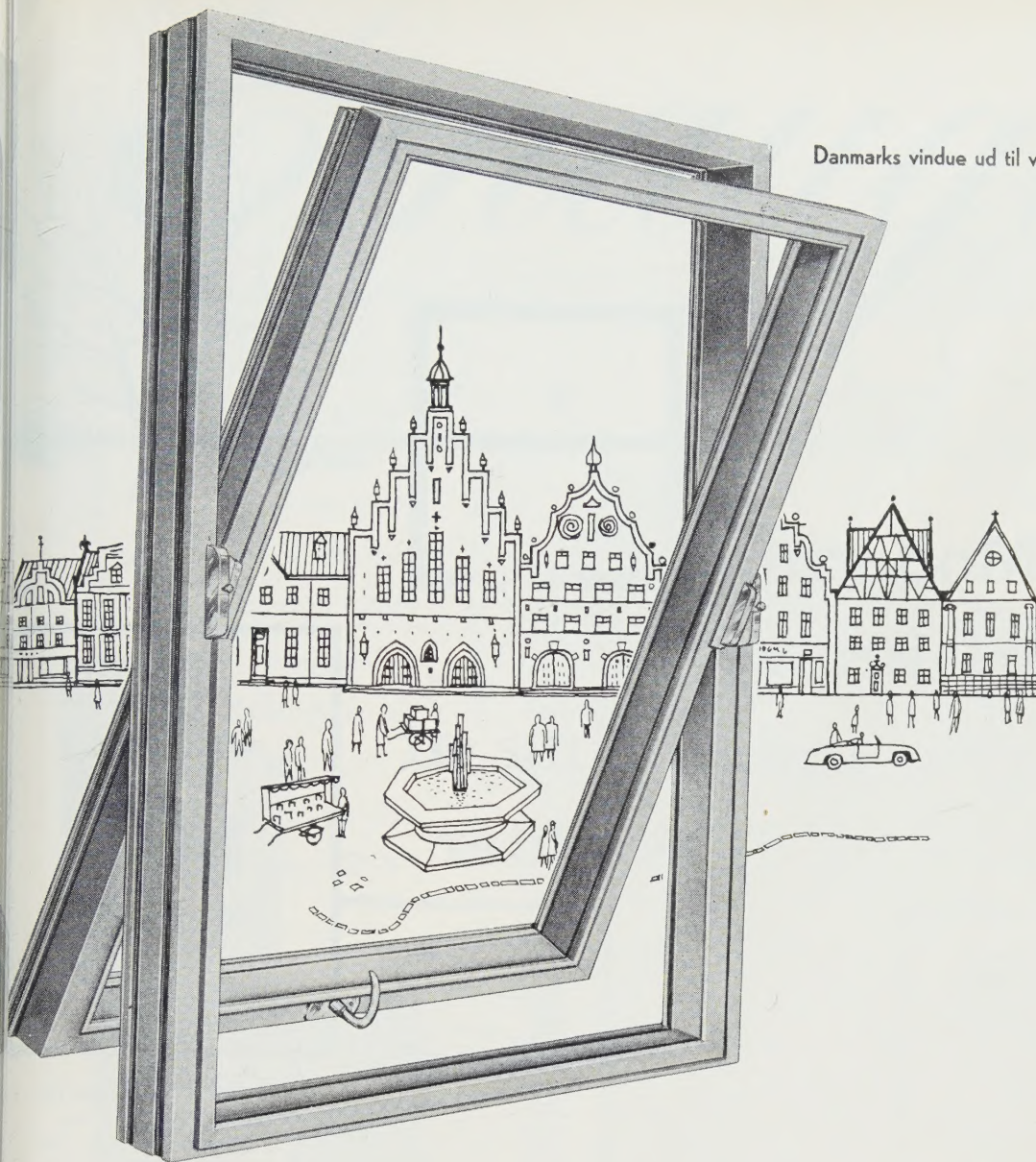
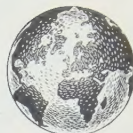
Se på RIBE KEDLER før De projekterer — så vælger De RIBE!

Alle nærmere oplysninger om tekniske data etc. fås ved henvendelse til Aktieselskabet Ribe Jernstøberi — tlf. RIBE 261.

AKTIESELSKABET RIBE JERNSTØBERI

Danmarks vindue ud til verden...

VIKTORIA

Vinduet med verdensry - også i Belgien

FACADEELEMENTER leveret fra Viktoria Vinduet, monteres i dag i 16 lande, elementerne fremstiller vi såvel med vippe- som drejevinduer samt faste vinduer. Vor erfaring på dette område stiller vi gerne og uden forbindende til Deres disposition.

Indhent tilbud, og bliv tilfreds med Danmarks vindue ud til verden, eneste vindue med den specielt patenterede statiske ligevægt, der gør, at vinduet er 100% afbalanceret.

VINDUER . ELEMENTER

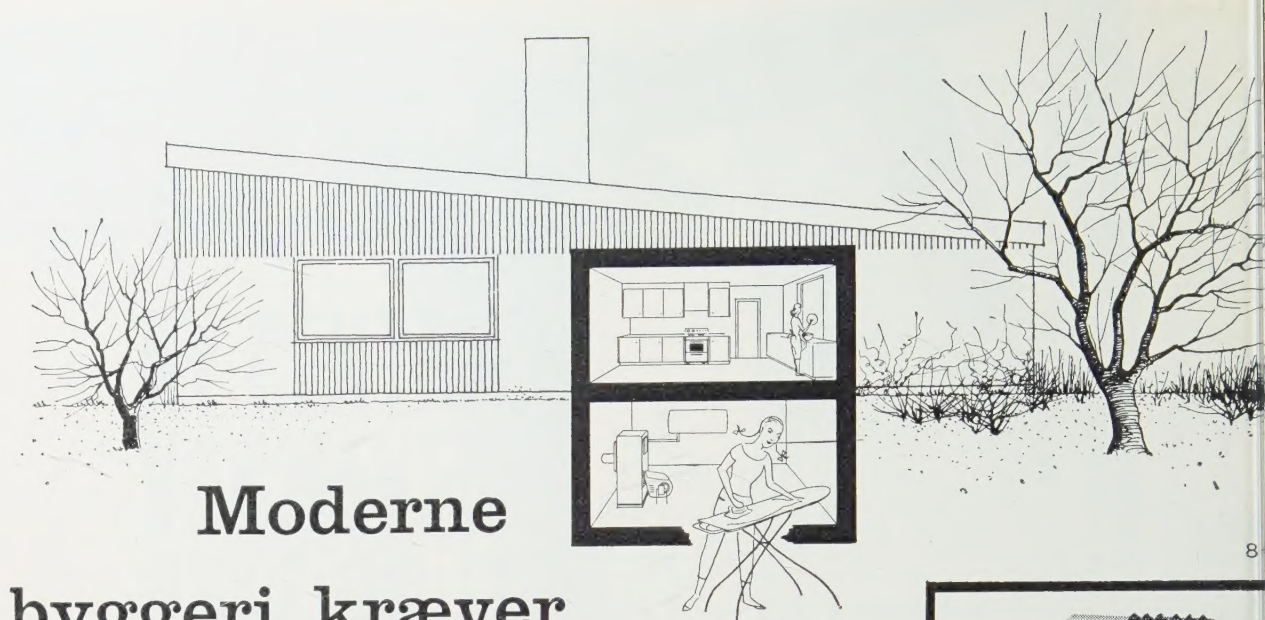
FACADER . DØRE

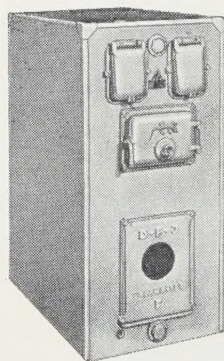
Clinique des Rev. Soeurs Augustinenses a Boom (les Anvers)
Arch. T. van Camp. Boom.

VIKTORIA VINDUET - VESTERBROGADE 6C - KØBENHAVN V - MINERVA *7

Moderne byggeri kræver rigtig indretning af køkken og fyrkælder...

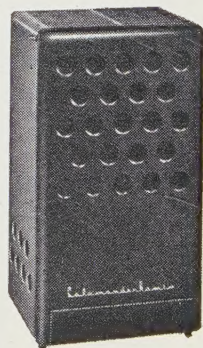
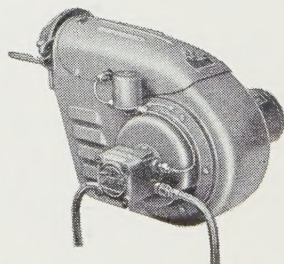
◀ **Salamander kedler**
de danske støbejerns-
centralvarmekedler,
kendt for deres lange
levetid. Findes i stør-
relser for ethvert
varmebehov.

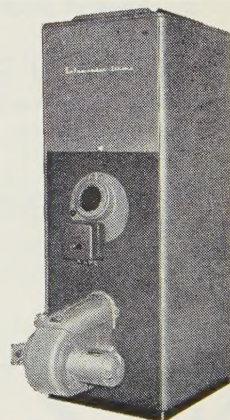
▲ **Anker gaskomfurer**
er på grund af den
stilrene udførelse lige
velegnede som frit-
stående komfur såvel som
til indbygning.

◀ **Salamander-termo
varmluftovn**
velegnet til luftopvarmning
af villaer, rækkehuse, salgs-
lokaler og mindre værk-
steder med et varmebehov
på op til 25000
kcal/h.

▶ **Salamander oliefy**
Det helt ideelle for
opvarmning af villaer og
rækkehuse. Salamander
oliefy har helautomatisk
drift, økonomisk, enkel og
billig montage

▶ **Salamanderkamin**
til fyring med olie eller petroleum. Salaman-
derkaminen fremstilles i flere forskellige farver
og kan faktisk indpasses i ethvert interiør.

KGL. HOFLEVERANDØR
D ♦ F ♦ J
DE FORENEDE JERNSTØBERIER A/S

D · F · J · UDSILLINGEN, ST. KONGENSGADE 47, BY 9606 ✕ Forlang speciålbroschure.

Emauglas

Et glasprodukt (spejlglas - vinduesglas - raglas - og ornamentglas) hærdet og emaljeret i uforanderlige farver.

Benyttes til
det nye
kompleks, som udgør
S.A.S.' hovedsæde i
København og
bidrager til
at give
dets facader, både-

Elegance
Farve
og Uforanderlighed.

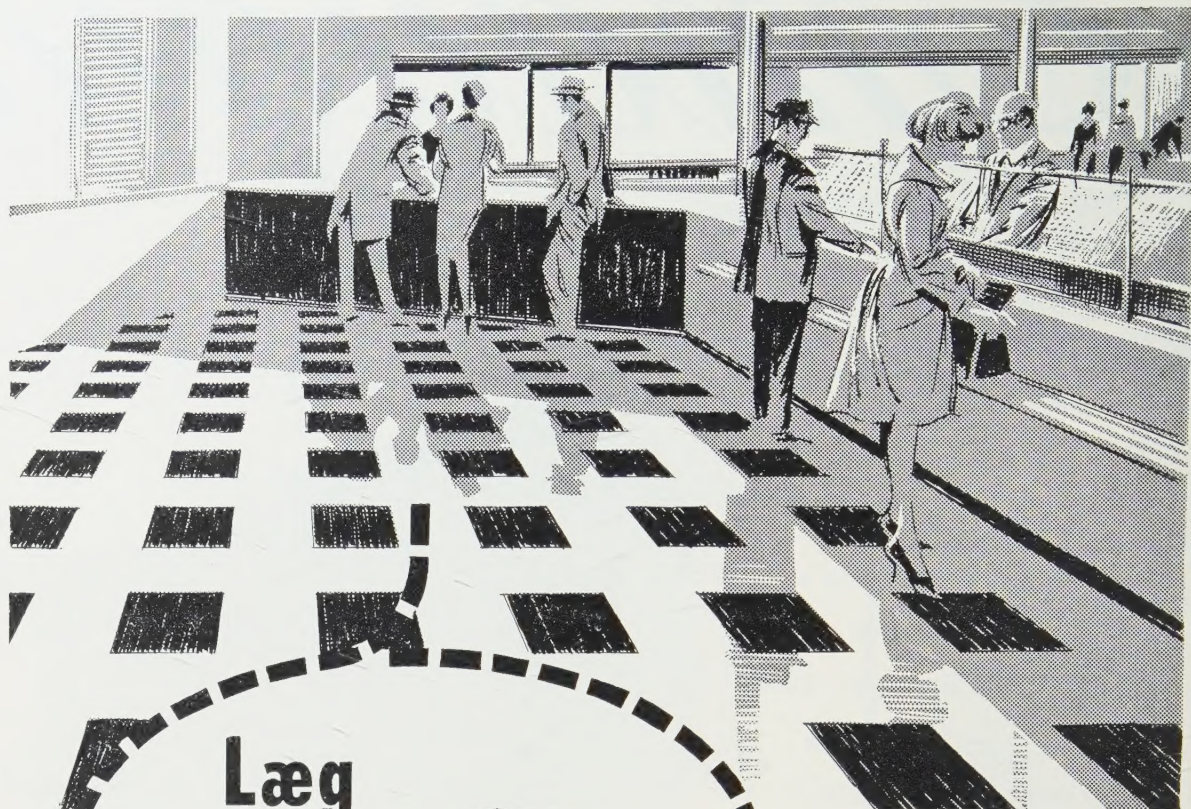
Emauglas

fabrikeres af
den største
producent og

frankrigs største
eksportør af
vinduesglas:

Glaces de **Boussois**
Paris

De er
sagkundskaben
- og derfor
anbefaler
De det bedste . . . !

I forretninger og større offentlige institutioner såvelsom i privathjem er det Colovynyl-gulvene, der foretrækkes. Colovynyl-asbest fliserne, der fremstilles i 27 smukke farvenuancer - tåler det hårdeste slid og er samtidig legende lette at holde. Der står et anerkendt firma bag Colovynyl - det er Deres garanti for kvalitet - en kvalitet De med god samvittighed kan anbefale Deres klienter . . .

Colovynyl - et gulv med humør

FINÊRKOMPAGNIET

AF 1957 A/S

OREGONPINE

MAHOGNI

BIBOLO

ASK

NØD

EG

BØG

AHORN

PADOUK

PALISANDER

GERDASGADE 13
KØBENHAVN, VALBY
TLF. VALBY 1645

HOSTRUPSGADE 9
SILKEBORG
TLF. 3111

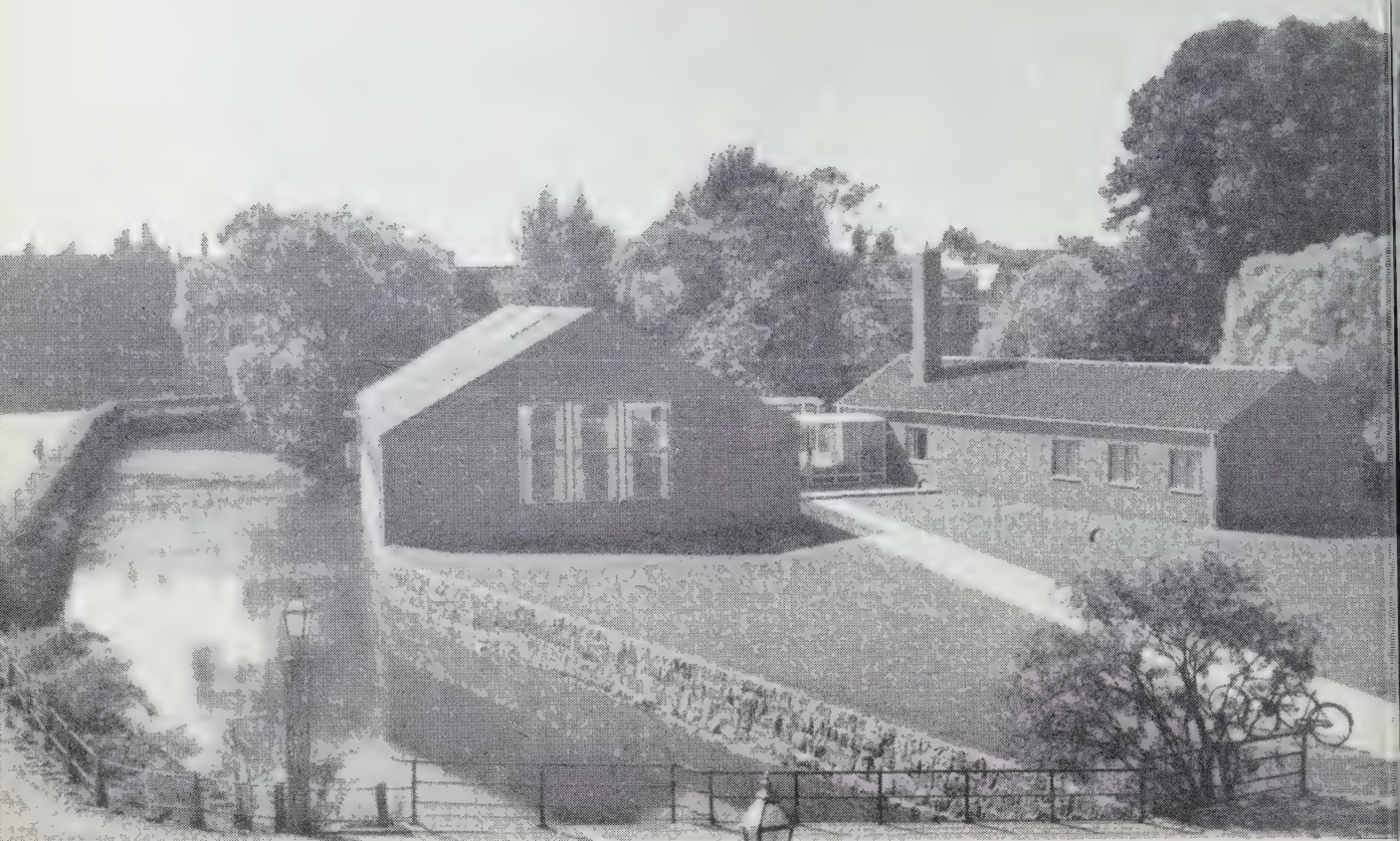
SPECIALITETER:

TEAK

SAMT

F I N E L I N E

DEN NYE FINÉR

bioteket i Nyborg, opført 1938-39 efter en arkitektkonkurrence i 1935. Arkitekter: Erik Møller og Flemmi

REGIONAL ARKITEKTUR

At det kunstnerisk er mere tilfredsstillende at befinde sig i et kulturelt tyngdepunkt fremfor i en periferi er givet. Ønsket om at naa originalt kunstnerisk maal kan derfor også spores i interessen for regional arkitektur.

At det også er muligt gennem et ihærdigt og konsekvent arbejde - styret af et klart formuleret program - at beherske de forhold, der skaber arkitektur, nemlig form og forhold, farver og stof, vidner ikke så få bygværker om.

I bestræbelserne på at skabe arkitektur er den brændte sten et beskedent men levende og føjeligt hjælpemiddel, der er som skabt til at indordne sig form og forhold, og som kan bidrage til en naturlig farve- og stofvirkning.

ARKITEKTEN

Meddelelser fra Danske Arkitekters Landsforbund.

Udgivet af Arkitektens Forlag.

Redaktion:

Poul Erik Skriver (ansv.)

Chr. Enevoldsen

Redaktionsudvalg:

Johan Pedersen (leder), David Birnbaum, Jarl Heger, Arne Karl-
sen, Henning Meyer og Finn Monies.

Annonceredaktion:

Bertel Barnholdt (annoncechef)

Lillian Schmidt (sekretær)

Redaktionens adresse: Nyhavn 43, København K, Minerva *6200.

Udsendelsesdag: Hver anden onsdag. Redaktionen slutter 14 dage
før udsendelsesdagen.

Pris: 3 kr. pr. hæfte i løssalg, abonnement 56 kr. årlig.

Signerede artikler står for forfatterens regning, usignede for den
ansvarshavende redaktørs regning. Kun når det udtrykkeligt er
angivet, kan artiklerne ses som et udtryk for Danske Arkitekters
Landsforbunds standpunkttagen.

Østifternes Kreditforening, København
Arkitekter: Chr Erik og Aage Holst M.A.A.
Isoleret med Bituklinker og Skumglas
Tækket med 4 lag PHØNIX BUILT-UP

**BUILT-UP
TIL
FLADE
TAGE**

ERINDRINGSLISTE

KONKURRENCER

Lokal offentlig projektkonkurrence om en skole i Holme

Aflevering: 15. oktober 1960. Program med bilag udleveres fra
D.A.L.'s sekretariat, Bredgade 66.

**Offentlig projektkonkurrence om en administrations-
bygning i Farum**

Aflevering: 5. december 1960. Program med bilag udleveres fra
D.A.L.'s sekretariat, Bredgade 66.

**Nordisk konkurrence om reguleringsplan for Tokrud-
feltet i Oslo**

Program udleveres fra D.A.L.'s sekretariat, Bredgade 66, Kø-
benhavn K, bilag kan fås samme sted mod depositum på d.
kr. 200.00.

Aflevering: 5. januar 1961.

**Offentlig projekt-konkurrence om en kirke
på Sønderbro i Horsens**

Aflevering: 10. januar 1961. Program med bilag udleveres fra
D.A.L.'s sekretariat, Bredgade 66.

Lokal offentlig projekt-konkurrence om byhal i Horsens

Åben for danske arkitekter, som har bopæl eller arkitektvirksom-
hed i Horsens og følgende opland: Horsens Bys forstæder, Tør-
ring, Brødstrup, Skanderborg og Odder. Aflevering: 13. januar
1961. Program med bilag udleveres fra D.A.L.'s sekretariat,
Bredgade 66.

**International konkurrence om udvidelse af biblioteket
i Trinity College, Dublin, Irland**

Registrering (i Dublin): senest 31. august 1960. Depositum: 5 £ (ca.
kr. 100.-). Aflevering: 1. marts 1961. Program til gennemsy. i
D.A.L.'s sekretariat.

Kommende konkurrencer

Byplankonkurrence om center i Ballerup

Bebyggelsesplan for et område i Humlebæk

Kommuneskole med børnebibliotek i Frederiksværk

Vandtårn i Rødovre

Konkurrence om énfamiliehuse (Kosangas)

PHØNIX

Se **HFB** side 468 og 469

**Værdier skal bevares
— og det klares med ...**

**Grøn - Farveløs - Brun »I«
Brun »U« - Mørk brun »U«
Brun »Super«**

ja - alt træ - ude og inde, skal behandles
med CUPRINOL - for det er nu engang
det bedste raad mod svamp og raad!

A/S KYMEIA

Glentevej 61 - C. 7516 - København NV

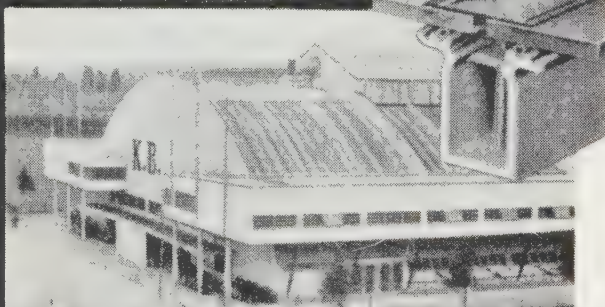
ZEBRA

skind af særpræget og eksotisk virkning som dekoration i Deres hjem. – Priser fra **kr. 150,-** til **kr. 400,-** efter sortering.
Sendes overalt mod efterkrav.
Returret inden 8 dage.

EUROPÆISK EXPORT CO. A/S
Vordingborg – Telefon 5

WEMA KITFRI GLASTAGE

K. B. Hallen. Ark. Hans Hansen, M.A.A.

H.S.H.-LEM STÅLVINDUER

S.E.A.S. Masnedøværket, Ark. Jørgen Maglebye M.A.A.

H. J. WENGLER ST. REGNEGADE 1, K
TLF. CENTRAL 1377

BYGGETEKNISK ORIENTERING

Nyt fra typehuskontoret

Arkitekternes typehuskontor, der er en selvejende institut under Danske Arkitekters Landsforbund, arbejder til stadigt med at forbedre grundlaget for projekteringen af énfamiliehuse. Det materiale, typehuskontoret udarbejder, er selvfølgelig først og fremmest beregnet på at anvendes i forbindelse med typehusbyggeri, og det vil indgå som en del af det materiale arkitekterne får udleveret, når de skal opføre et af typehuskontorets huse. Men det er tillige i høj grad anvendeligt i forbindelse med projekteringen af individuelle småhuse.

I denne spalte vil vi jævnligt orientere Arkitekternes læsere om, hvad der foreligger af nyt fra typehuskontoret.

Finansieringsoversigt

Den af typehuskontoret tidligere udarbejdede finansieringsoversigt foreligger nu i en revideret udgave med fem finansieringseksempler. Bladet er gratis udsendt til medlemmer, der tidligere har rekvireret supplerende katalogblade, men det kan iøvrigt rekvireres selvstændigt (50 øre pr. stk.) eller sammen med de øvrige supplementsblade (8.- kr. pr. stk.) – forsendelse 1 krone.

Oversigten indeholder hvad enhver arkitekt nødvendigvis må vide om aktuelle finansieringsmuligheder for énfamiliehuse. Bygherren venter, at arkitekten er velorienteret på dette område. De af typehuskontoret udarbejdede finansieringseksempler viser, hvad det virkelig koster at bo i eget hus. I modsætning til de oplysninger, der ofte gives af entreprenørfirmaer og andre, der averterer med typehuse, er de her givne eksempler baseret på aktuelle oplysninger fra låneinstitutionerne. I denne forbindelse er det rimeligt at gøre opmærksom på, at der til indsætning i den tidligere udsendte grønne ringbind foreligger meddelelser fra Kredit- og Hypotekforeninger om lånemuligheder, hvilke serier der er åbne, rentefod, afdrag m.m. Andre låneinstitutioner burde udsende lignende meddelelser.

Med typehuskontorets tilladelse gengiver vi i den følgende finansieringsoversigten og de fem finansieringseksempler.

Finansiering og driftsudgifter

På katalogbladets side 5 er opstillet et eksempel på anskaffelsessummens fordeling på de tre hovedgrupper grundudgifter, håndværkerudgifter og omkostninger, og hvorledes udgifterne kan fordele sig på de enkelte poster indenfor hovedgrupperne. Med projektmaterialet følger blanketter til udregning af anskaffelsessum og opstilling af finansieringsplan og driftsbudget.

I det efterfølgende er kort gennemgået en række belåningsmuligheder og betingelser for drifts- og huslejetilskud. Yderligere oplysninger kan fås i låneinstitutionernes brochurer, boligministeriets cirkulærer etc.

Belåning og egenkapital

I almindelighed vil bygherren kunne regne med at optage lån på 75-90% af anskaffelsessummen, hvilket

MOD BLÅSPLINT

ANTIBLAU-FERNIS

Den originale ANTIBLAU-FERNIS er gennem adskillige år kendt af enhver arkitekt som imprægnerende grundingsolie til vinduer og alt udendørs og indendørs træværk.

Træimprægnering i kuløre

foretages effektivt og billigt med ANTIBLAU-FERNIS tilsat Terpentin og tonet med

COLOR-MIX TONINGSPASTAER

som er lysægte og meget fintrevet, hvorved god indtrængen i træet og stor holdbarhed opnås.

Med ANTIBLAU-FERNIS og COLOR-MIX kan Deres maler imødekomme ethvert farveønske og tilpasse OLIEBEJDSSEN efter alle forhold.

Man gør Bejdsen ekstra fyrig, holdbar og berørings sikker ved at slutte med et overtræk af

VINYLA 60

B & J

som er en farveløs, hurtigtørrende beskyttelseslak på PV-A basis (termoplastiklak), der holder vand ude og lader træ „ånde“.

Udførlige oplysninger hos

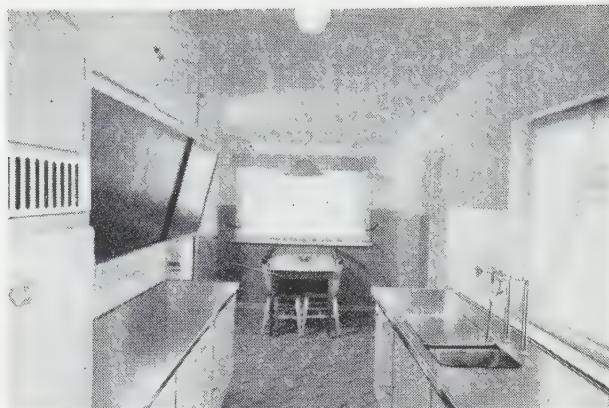
BECK & JØRGENSEN 1/2

Farve og Lakfabrik

ROSENKÆRET 25 · SØBORG · TLF. 69 03 11

De kan ringe på vor aut. telefonsvarer udenfor kontortid
telf. (01) 69 05 08

Se **HFB** side 281, 336, 337, 338

Gør køkkenet moderne...
med ANKER stålborde og vaske

RUSTFRI SPECIALISTER

gennem 25 år

AKTS. RUSTFRI STAALMONTAGE

Sandtoften 10

Gentofte

Tlf. 87 76 11

GRANIT
MARMOR
SKIFER
SAND- &
KALKSTEN

VALD. HANDBERGS
STENHUGGERIER & STENBRUD ¹/₃
H. C. ANDERSENS BOULEVARD 33
CENTRAL 3051 - 3059

altså svarer til, at bygherren må præstere en kapital på 25-10% af anskaffelsessummen.

Egenkapitalen kan foruden kontanter være begrundudgifter eller andre udgifter indenfor anskaffelsessummen. Bygherrens eget indskud kan også ydes i form af eget arbejde ved husets opførelse. Hvis der i egenkapitalen indgår private lån, vil der ved statsstatistik byggeri kræves, at lånet er uopsigeligt fra kreditorside og uden pant i ejendommen.

Ved opstilling af driftsbudget bør medregnes renter af bygherrens egenkapital svarende til det rentebeløb bygherren lider ved at have bundet pengene i huset i stedet for f. eks. at sætte dem i banken.

Statslån

Loven om boligbyggeri (af dec. 1958) åbner mulighed for i begrænset omfang at yde statslån til parcelhusbyggeri til brug for mindrebemidlede ejere, men lånene bevilges ikke for tiden.

Statsgaranti

Efter boligloven kan ydes statsgaranti for den del af 3. prioritetslånene, som ligger efter 65% af en godkendt anskaffelsessum og op til 85%. For mindrebemidlede bygherrer forhøjes grænsen til 90%. Typhusene er typegodkendte af boligministeriet som fyldende de tekniske krav, der stilles til statsstatistik byggeri, men udover de tekniske krav skal opfyldes en række økonomiske krav til byggeriet:

Ved beregning af statsgarantien kan kun medtages grundudgifter for en grund på normalt 800-1000 m². Som samlet grundudgift vil i København, Frederiksberg og Gentofte højst kunne medregnes 16.000 kr. og i det øvrige land højst 12.000 kr. I disse beløb kan hegn og haveanlæg medregnes med indtil 2-2,5 kr./m², dog ialt højst med 1.500 kr.

Er grundafgiften højere, eller arealet større, end det vil kunne godkendes, må bygherren selv finansiere de overskydende udgifter.

Såfremt bygherren som mindrebemidlet søger statsgaranti til den højeste lånegrænse (90%), gælder følgende maksimumsbeløb for håndværkerudgifter:

Hovedstadsområdet	38.000 kr.
Købstæder, bymæssig bebyggelse	35.000 kr.
Landkommuner ellers	32.000 kr.

I håndværkerudgifterne kan medregnes rimelige udgifter til oliefyr, komfur, køleskab og vaskemaskine, også udover maksimumsbeløbet, men bygherren må selv finansiere den del af udgifterne, hvormed maksimumsbeløbet overskrides.

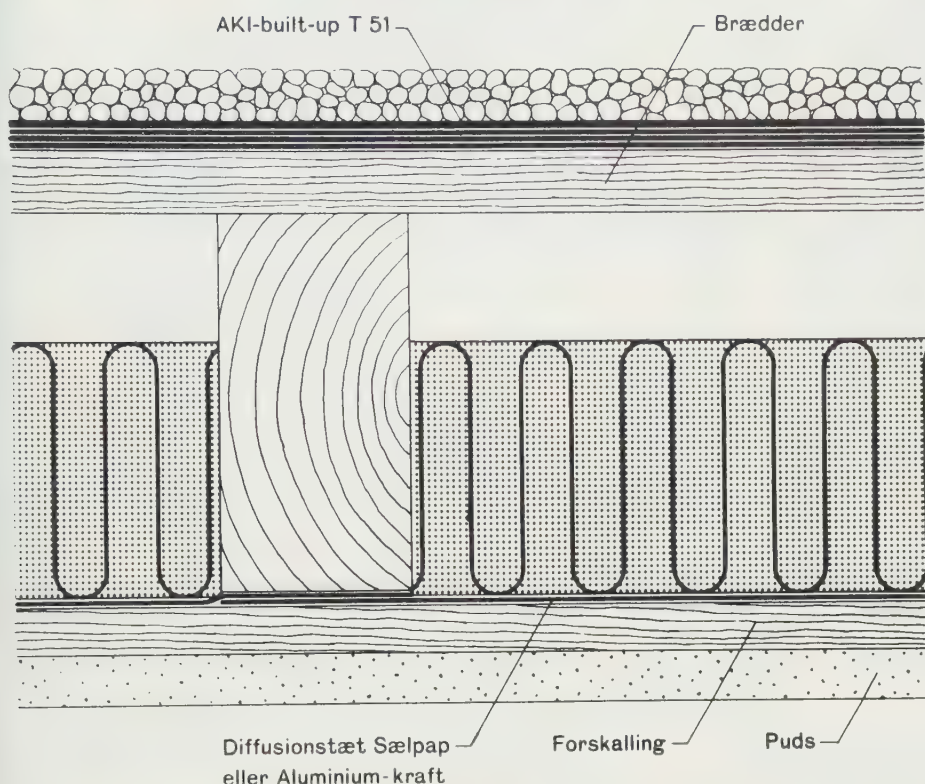
For at bygherren kan anses for mindrebemidlet, må den skattepligtige indkomst for husstanden ikke overskride 16.800 kr. + 1.025 kr. pr. barn.

Beløbene er pristalsregulerede, og de anførte tal er gældende efteråret 1960.

Det er en ufravigelig betingelse for at opnå statsgaranti, at statsgarantien er bevilget, før byggearbejdet påbegyndes.

På samme vilkår, som gælder for statsgaranti, kan kommunerne yde kommunegaranti.

GLASULDFILT

Fladt trætag med built-up

Glasuldfiltens tykkelse 100–125 mm.

Hvor beklædningen under Glasulden ikke i sig selv er tilstrækkelig damptæt, bør der anbringes en membran under Glasuldfiltten.

Der kan benyttes diffusionstæt Sælpap eller Aluminium-kraft. Membranen anbringes med klemte overlæg under bjælkerne.

Af hensyn til ventilationen bør der være f. eks. 5 cm luft over Glasuldfiltten, og der skal etableres udluftningsåbninger langs facaderne. Udluftningsåbningernes areal bør i hver side være ca. 1/600 af det bebyggede areal. De må udføres således, at sne ikke kan fyge ind.

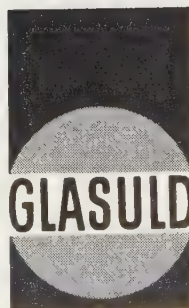
Ved denne konstruktion, hvor ventilationsluftstrømmen er parallel med Glasuldfiltens overflade, og hvor beklædningen under Glasulden er tæt, er det normalt unødvendigt at afdække Glasuldfiltens overside med vindtæt papir.

Ved 100 mm Glasuldfilt er k ca. $0.36 \text{ kcal/m}^2 \cdot \text{h} \cdot ^\circ\text{C}$.
Ved 125 mm Glasuldfilt er k ca. $0.30 \text{ kcal/m}^2 \cdot \text{h} \cdot ^\circ\text{C}$.

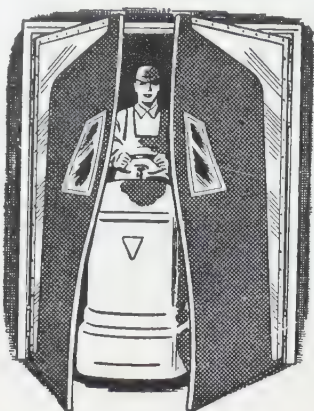
AKTIESELSKABET

DANSK GLASULDFABRIK

AMALIEGADE 15 · KØBENHAVN K · TELEFON CENTRAL 6388

TIL AL INTERN TRANSPORT

ELAB

**PENDUL
DØRE**

FREMSTILLES I 3 MODELLER:

CONFLEX

AF 10 ELLER 12 m.m. GUMMI
MED VINDUER I AKRYL PLASTIC

VISIONABEL

AF 6 m.m. HELTRANSPARENT
PVC PLASTIC

FLEXAVISION

AF 12 m.m. GUMMI FORNEDEN
OG 6 m.m. HELTRANSPARENT
PVC PLASTIC FOROVEN

ENEFORHANDLING FOR DANMARK:

A. C. JØRGENSEN & CO.

ØSTBANEGADE 15 . KBH. Ø. . TELF. C. 12660 . TRIA 3343

EKSTRÖMS INDUSTRIAKTIEBOLAG . JÖNKÖPING

Kredit- og hypotekforeningslån

Kredit- og hypotekforeningerne yder henholdsvis 1. og 2. prioritetslån. I almindelighed kan regnes på lån på ca. 40% og ca. 10% af anskaffelsessummen d.v.s., at omkring halvdelen af anskaffelsessummen dækkes af disse to prioriteter.

Lån fra reallåneinstitut

De nye finansieringsinstitutter, der er oprettet medfør af boligloven af dec. 1958, yder 3. prioritetslån til parcelhusbyggeriet. Beregningen af lånegrænsen sker på grundlag af nettoprovenuet af de optagne lån d.v.s. med fradrag af kurstab og indskud. I praksis medfører denne beregningsmetode, at lånsøgere med kontante penge vil kunne opnå lån på 75% af den godkendte anskaffelsessum. Med statsgaranti forhøjes lånegrænsen til 85% (for mindrebedemidlede 90%).

Sparekasselån

Sparekasserne yder 3. prioritetslån til parcelhusbyggeri. Lånegrænsen er 80%, i nogle sparekasser 85%. Bemærk, at lånegrænsen beregnes af anskaffelsessummen inclusive finansieringsomkostninger. Med statsgaranti forhøjes lånegrænsen til 85% (for mindrebedemidlede 90%).

En del sparekasser yder også 1. og 2. prioritetslån.

Sparekasselån til byggesparere

Sparekasserne yder særlig fordelagtige lån til byggesparere, d.v.s. personer, som i mindst 3 år har foretaget regelmæssige opsparinger i en sparekasse med henblik på at erhverve eget hus. Lånegrænsen er 85% af anskaffelsessummen inclusive finansieringsomkostninger.

Driftstilskud

Ifølge boligloven kan der ydes driftstilskud til nedbringelse af driftsudgifterne for den mindrebedemidlede bygherre. Driftstilskudet udgør for tiden 8,50 kr./m² bruttoetageareal, dog højst for 85 m². Driftstilskudet for et typehus vil være det maksimale beløb: 85 m² × 8,50 kr. = 722,50 kr./år. For at opnå driftstilskudet skal opfyldes samme krav, som stilles til statsstøttet byggeri for mindrebedemidlede men det er ikke nødvendigt, at byggeriet er finansieret med statsstøttet lån. Efter 1966 afvikles driftstilskudet gradvis ved en årlig nedsættelse med 1 kr./m².

Huslejetilskud

Hvis huset opfylder betingelserne for at opnå statsstøttet lån (hvilket for typehusenes vedkommende vil sige, at håndværkerudgifterne ikke overskrider de tidligere nævnte maksimumsbeløb), uden at huset dog behøver at være belånt med statslån, og hvis bygherrens årlige indtægt ikke overskrider et nærmere fastsat årligt beløb, kan der opnås huslejetilskud til familier og enkeltstående med børn. Grænsen for indtægten er statsreguleret og udgør for tiden 12.400 kr. med et tillæg på 620 kr. pr. barn. For hver 100 kr. indtægt

Bort med hårridser og revner

En ny
og
effektiv
metode
til
isolering
af
revner
og
hårridser

Hvor revner eller hårridser optræder eller vil opstå, beskytter ARMIRA-glasfild effektivt mod, at disse senere slår gennem maling.

Foriæng specialbrochure.

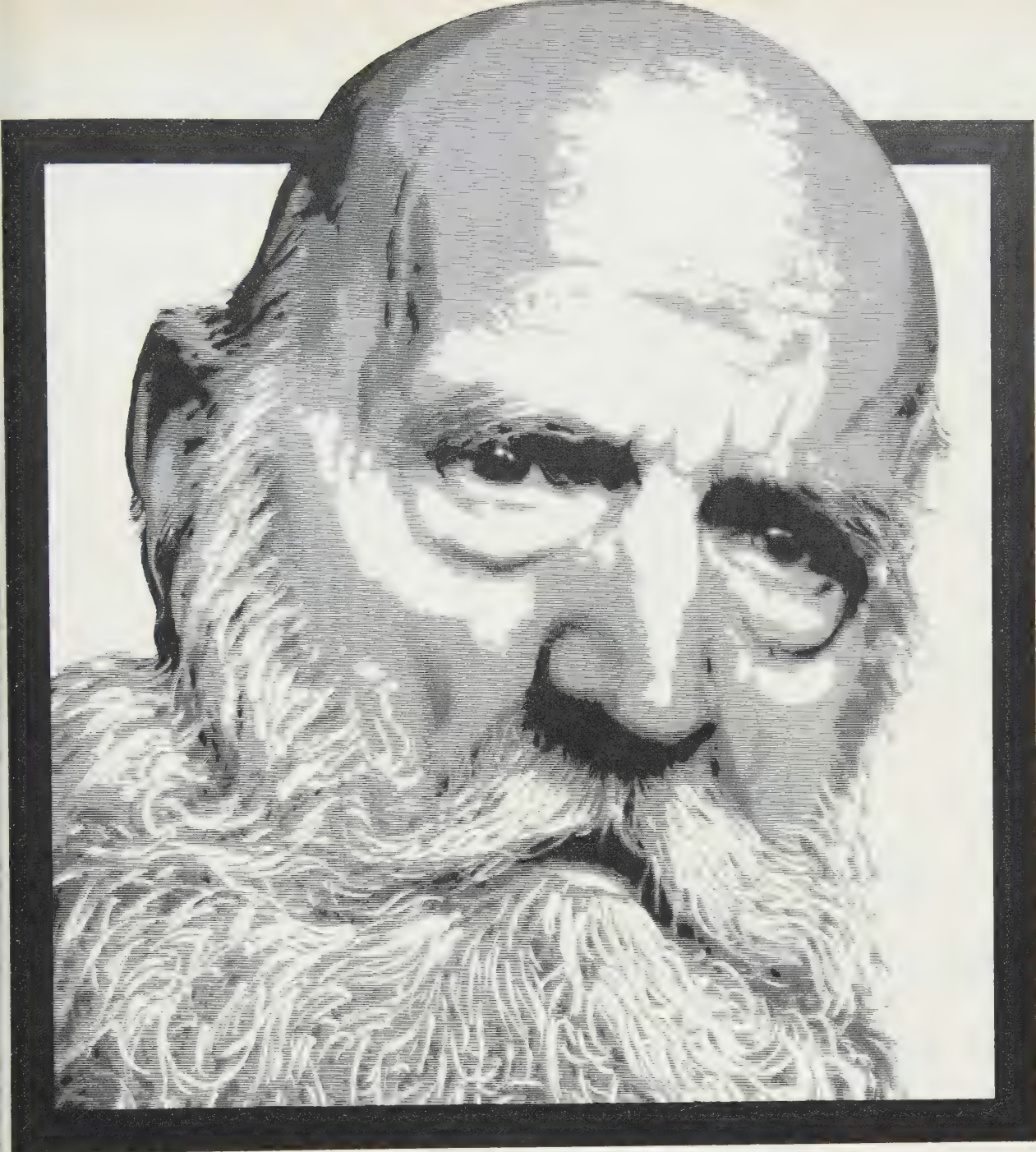
FARVE- &

FLÜGGER

LAKFABRIK

Islevedalvej 151, København-Brh

Telefon (01) 94 62 02

CUDO-ruden i alderdomshjem

I velindrettede alderdomshjem bidrager den hermetisk lukkede CUDO-rude til at opfylde kravene til hygiejne, ro, godt lys og god isolation. På driftskontoen vil de mindre udgifter til brændsel, vinduespudsning og vedligeholdelse være kærkommen, mens beboerne vil værdsætte den bedre isolation såvel mod kulde og træk som mod støjlage. Foto: Hjem for folkepensionister, Frederikssund. Arkitekt K. A. Sørensen. Glarmester Hans H. Nielsen.

5 års garanti for absolut tæthed - korte leveringstider kan påregnes

CUDO

ISOLATIONSRUDEN

overstiger denne grænse, nedsættes tilskudet 2% (af lejeværdien).

Huslejetilskudet fastsættes i forhold til „lejeværdien“, d.v.s. den værdi, som husejeren skal medregne i sin skattepligtige indkomst som lejeværdi af bolig i egen ejendom, p.t. 4% af ejendomsværdien. Huslejetilskudet varierer fra 20% for enligstillede med ét barn og familier med to børn til maksimalt 80% for familier med 7 børn. Udover procentsatserne er dog fastsat visse maksimumsbeløb for tilskudets størrelse.

Familier med 2 børn kan kun opnå tilskud, hvis kommunalbestyrelsen har truffet almindeligt gældende beslutning herom.

Eksempel på anskaffelsessum

Grundudgifter:

Grund incl. vej og kloak.....	12.600 kr.	
Hegn	400 kr.	
Haveanlæg	1.000 kr.	
Grundudgifter ialt		14.000 kr.

Håndværkerudgifter:

Jordentreprise.....	300 kr.
Kloakentreprise	750 kr.
Kloakstik.....	400 kr.
Murerentreprise	11.200 kr.
Tømrerentreprise	8.600 kr.

Snedkerentreprise	6.050 kr.
Glimesterentreprise	650 kr.
Malerentreprise	1.800 kr.
Blikkenslagerentreprise	700 kr.
Sanitetsentreprise.....	1.500 kr.
Vandstik	250 kr.
Varmeentreprise	3.400 kr.
Elentreprise	1.650 kr.
Elstik	350 kr.
Oliefyr	1.300 kr.
Elinstallation til oliefyr	350 kr.
Komfur	750 kr.
Håndværkerudgifter ialt	40.000 kr.

Omkostninger:

Arkitekthonorar	2.500 kr.
Ingeniørhonorar.....	500 kr.
Advokathonorar.....	900 kr.
Reproduktionsudgifter	300 kr.
Attester og vurderinger.....	350 kr.
Forsikringer og afgifter	100 kr.
Renter før indflytning.....	500 kr.
Gebyrer	450 kr.
Udtørring	200 kr.
Diverse	200 kr.
Omkostninger ialt.....	6.000 kr.
Anskaffelsessum	60.000 kr.

HESS-O-TERM

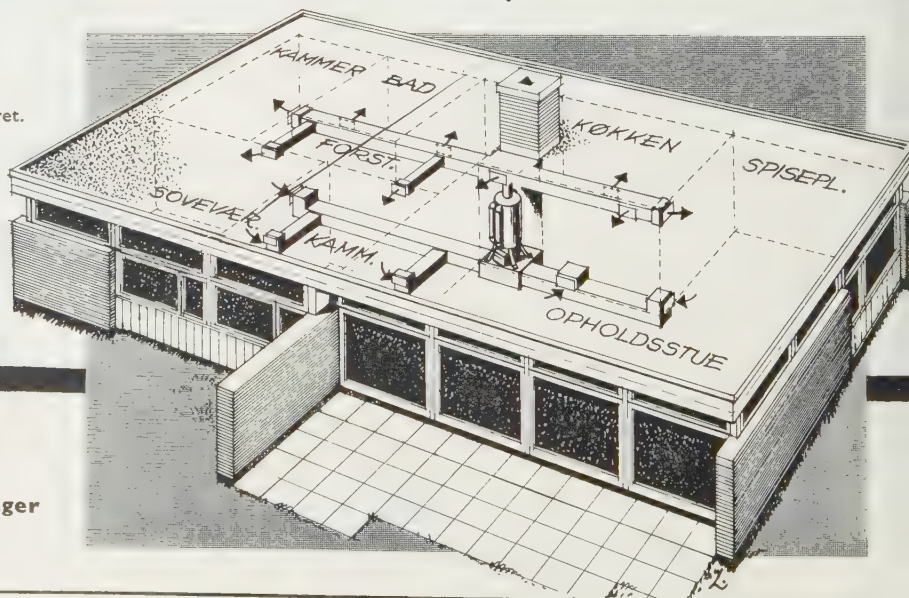
varmluftanlæg

EN SUCCES FRA STARTEN

Ren, frisk og sund varme.
Behageligt opholdsklima hele året.

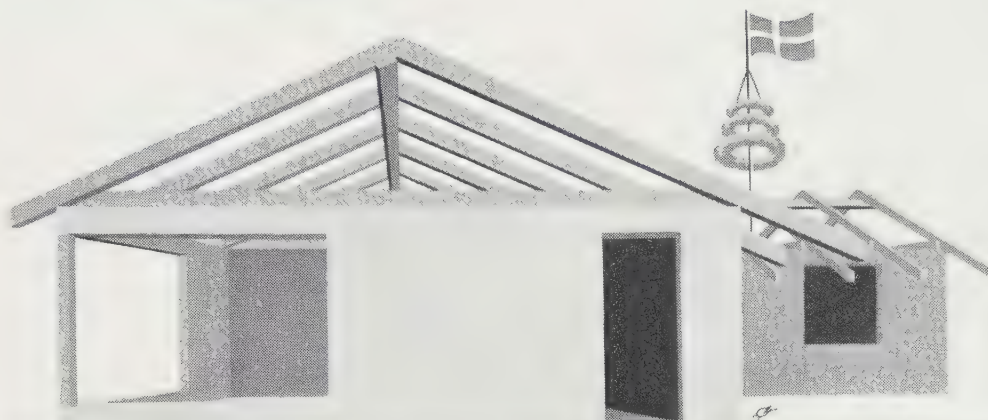

Forlang nærmere oplysninger

Hess-O-Term er moderne oliefyret centralvarme med hurtig og direkte opvarmning af værelsernes luft. Den tvungne luftcirkulation tillader en fri planudformning. Fyrrum spares. Lav anskaffelsespris. Fin driftsøkonomi.

TAG **AKITON** TIL TAG

DET ER STÆRKT OG BILLIGT...

I mere end 30 år har vi fremstillet tagpap, og AKITON-navnet har altid garanteret for den højeste kvalitet og den strengeste fabrikskontrol. Rekvirer vore tækkespecifikationer og vore brochurer vedrørende de enkelte tagpapper. På tækninger udført med vor B-kvalitet samt på built-up tækninger udført af vor tækkeafdeling yder vi 10 års garanti for tæthed og holdbarhed.

Vor serviceafdeling giver gerne oplysning, råd og vejledning i alle spørgsmål vedrørende tagtækning, og vor tækkeafdeling udfører arbejder overalt i landet. Et AKITON-tag regnes for „hårdt tag“.

	AKITON B-kvalitet: grå, rød, grøn eller skifer C-kvalitet: grå, rød, eller grøn Til tagtækning
	BITUSIL Armeret med Glasfibril Som underlagspap ved flerlagstækninger
	SÆLPAP grå, diffusionstæt eller sort Til fugtsolering
	HVALROS Løssandet tjærepap Som underlagspap ved flerlagstækninger
	AKIDRITE Bitumenplade armeret med jule Til membranisolering

AKTIESELSKABET FOR KEMISK INDUSTRI

AMALIEGADE 15, KØBENHAVN K, Central 6388 • AALBORG Telf. 3 41 77 • VEJLE Telf. 1286 - 2567

Finansiering ved kredit- og hypotekforeningslån
+ lån med kommunegaranti fra reallåneinstitut
Anskaffelsessum (excl. kurstab) 60.000 kr.

Finansiering

1. prioritet
5% kreditforeningslån 24.500 kr.
÷ indskud, 1 1/2 % ÷ 370 kr.
÷ kurstab, kurs 82 % ÷ 4.230 kr. 19.900 kr.

2. prioritet
5% hypotekforeningslån 6.000 kr.
÷ indskud, 3 % ÷ 180 kr.
÷ kurstab, kurs 81 % ÷ 1.100 kr. 4.720 kr.

3. prioritet
5 1/2 % reallåneinstitutlån 36.000 kr.
÷ indskud, 3 % af ugarante-
rede del af lånet ÷ 770 kr.
÷ kurstab, kurs 83 % ÷ 5.850 kr. 29.380 kr.
Bygherrens egenkapital
(= 10 % af anskaffelsessum*) 6.000 kr.
Anskaffelsessum excl. kurstab 60.000 kr.

Driftsbudget

1. pr. 5,4 % af 24.500 kr. ... 1.320 kr.
2. pr. 6,0 % af 6.000 kr. ... 360 kr.
3. pr. 7,36 % af 36.000 kr. ... 2.650 kr. 4.330 kr.

Rente af egenkapital 5 % af

6.000 kr.	300 kr.
Skatter og afgifter, anslået.....	500 kr.
Vedligeholdelse	300 kr.
Forsikringer	150 kr.
Diverse udgifter.....	100 kr.
Årlige udgifter excl. opvarmning.....	5.680 kr.
Evt. driftstilskud* 85 m ² à 8,50 kr.	720 kr.
	4.960 kr.

Heraf udgør 1. års afdrag på lån ca. 580 kr.

Lånenes løbetid: 1. prioritet 60 år
2. prioritet 60 år
3. prioritet 30 år

* Mindre bemidlet bygherre

Finansiering ved kredit- og hypotekforeningslån
+ lån fra reallåneinstitut
Anskaffelsessum (excl. kurstab) 60.000 kr.

Finansiering

1. prioritet
4 1/2 % kreditforeningslån 28.000 kr.
÷ indskud 1 1/2 % ÷ 420 kr.
÷ kurstab, kurs 78 ÷ 6.160 kr. 21.420 kr.
2. prioritet
5% hypotekforeningslån 7.000 kr.

BOLIGENS BYGGESKABE

tegnet af arkitekterne m. a. a. Grethe Meyer og Børge Mogensen

C. Danel, Gammel Kongevej 124, København V, telefon Hilda 2537

afskærmning af lyskilden

FOTA-LITE

Med FOTA-LITE, som er en opfindelse fra CORNING GLASS WORKS, U.S.A. har man fundet den ideelle løsning på problemet om mest muligt lys *uden* at blænde. – I en 4 mm klar glasplade har man indfotograferet et lamel-gitter med maskevidde 4 mm, der alt efter lamellernes stilling giver en afskærmning på 45 eller 30 grader. FOTA-LITE er ikke mindst velegnet til indbygningsarmaturer med meget ringe højde.

**ændrer ikke
farve**

nemt at rengøre

**ubegrænset
holdbarhed**

AALBORG: tlf. 3 58 88	HADERSLEV: tlf. 2 31 14
AARHUS: tlf. 3 27 22	HORSENS: tlf. 2 37 00
ESBJERG: tlf. 5400	ODENSE: tlf. 12 25 25

BLANKAVEJ 32, KBH. VALBY
tlf. 30 04 11

FOTA-LITE er herhjemme anvendt hos De danske Sukkerfabrikker (billedet til venstre), Codan-huset, Falkoner Centret, Kino Palæet, SAS ny transithal, Kastrup og i en række andre kendte byggekomplekser.

÷ indskud, 3°/o ÷ 210 kr.
 ÷ kurstab, kurs 81 ÷ 1.330 kr. 5.460 kr.

3. prioritet

5°/o reallåneinstitutlån 22.800 kr.
 ÷ indskud, 3°/o ÷ 690 kr.
 ÷ kurstab, kurs 82°/o ÷ 3.990 kr. 18.120 kr.

Bygherrens egenkapital (= 25°/o af anskaffelsessummen) 15.000 kr.

Anskaffelsessum excl. kurstab 60.000 kr.

Driftsbudget

1. pr. 5,0^o/o af 28.000 kr. 1.400 kr.
 2. pr. 6,0^o/o af 7.000 kr. 420 kr.
 3. pr. 7,1^o/o af 22.800 kr. 1.620 kr. 3.440 kr.

Rente af egenkapital 5°/o af 15.000 kr.... 750 kr.

Skatter og afgifter, anslået 500 kr.

Vedligeholdelse 300 kr.

Forsikringer 150 kr.

Diverse udgifter 100 kr.

Årlige udgifter excl. opvarmning 5.240 kr.

Heraf udgør 1. års afdrag på lån ca. 550 kr.

Lånenes løbetid: 1. prioritet 60 år

2. prioritet 45 år

3. prioritet 30 år

Finansiering ved kredit- og hypotekforeningslån + 3. prioritets sparekasselån

Anskaffelsessum (excl. kurstab) 60.000 kr.

Finansiering

1. prioritet

4°/o kreditforeningslån 26.000 kr.

÷ indskud, 1¹/₂^o/o ÷ 390 kr.

÷ kurstab, kurs 74 ÷ 6.760 kr. 18.850 kr.

2. prioritet

4°/o hypotekforeningslån 6.500 kr.

÷ indskud, 3°/o ÷ 200 kr.

÷ kurstab, kurs 72 ÷ 1.690 kr. 4.710 kr.

3. prioritet

6¹/₄^o/o sparekasselån 22.500 kr.

÷ provision, kurs 98 ÷ 450 kr. 22.100 kr.

(Fortsættes side A852)

DET GÆLDER BÅDE
TAVLER og MØBLER

GOD

BEDRE

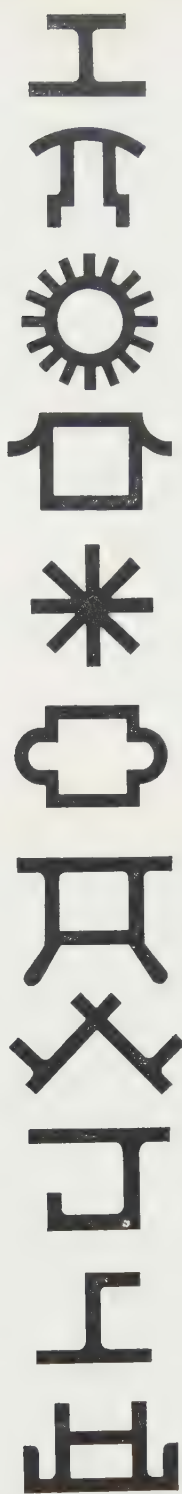
BORK's

BORK's PATENTTAVLER A/S . TVEDVEJ . KOLDING

Telefon 4000

Aluminiumprofiler til alle formål...

Vælg aluminium
fremtidens materiale -
og lad os levere
netop den profil
og legering, som
formålet kræver.

Skibsprofiler
bygningsprofiler
profiler
fra verdens førende
værker...

NORDISK ALUMINIUM A/S

borgergade 18 minerva *4312 · telex 5647

VELUX-AL **jalousier**

type VJ 2

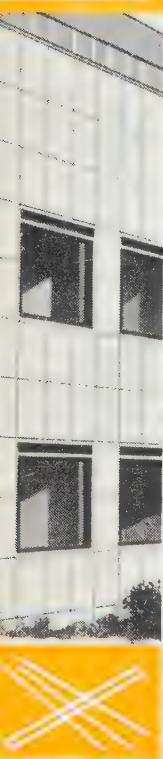
VELUX-AL jalousier anvendes som udvendig afskærmning af ventilationspartier i facader.

Jalousierne holder vind og regn ude, muliggør trækfri ventilation, kræver ingen vedligeholdelse, og er lette at montere i ventilationspartiernes false.

VELUX-AL jalousierne fremstilles af trukne aluminiumprofiler i sort eller klar oxydering.

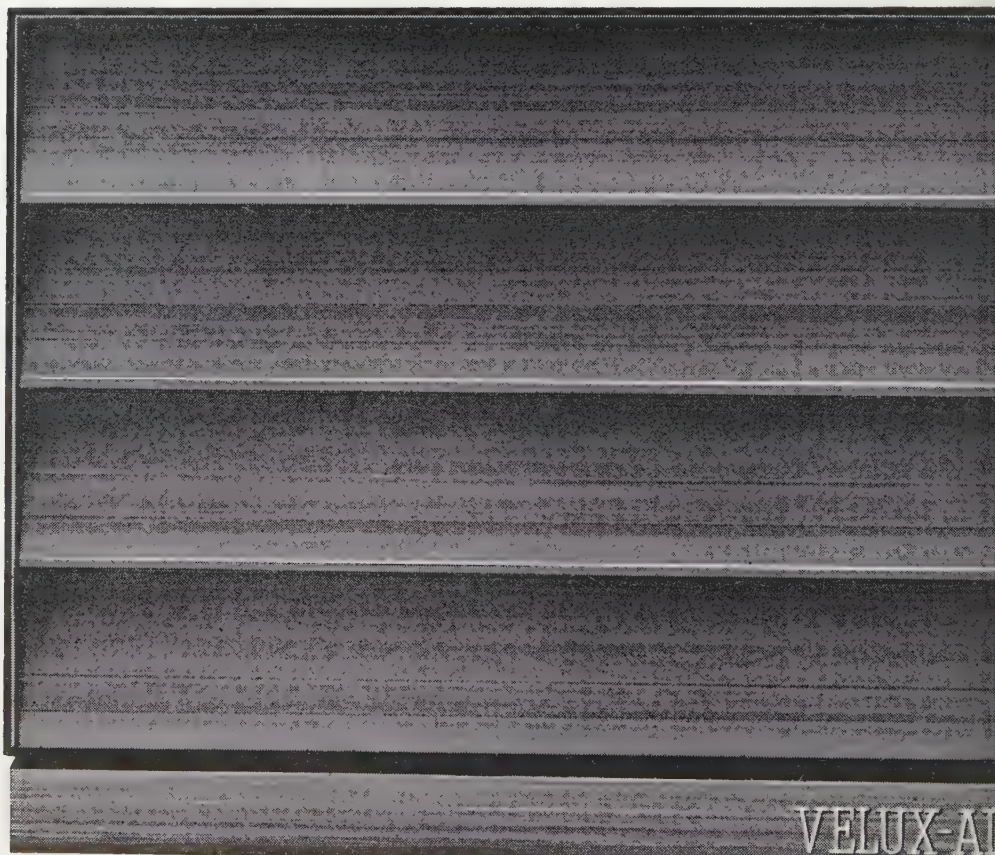
Jalousierne leveres i standardhøjde 144 mm eller i spring herfra med 35 mm. Længderne kan tilpasses hver opgaves krav, og jalousierne kan desuden sammenbygges til gennemløbende facadepartier.

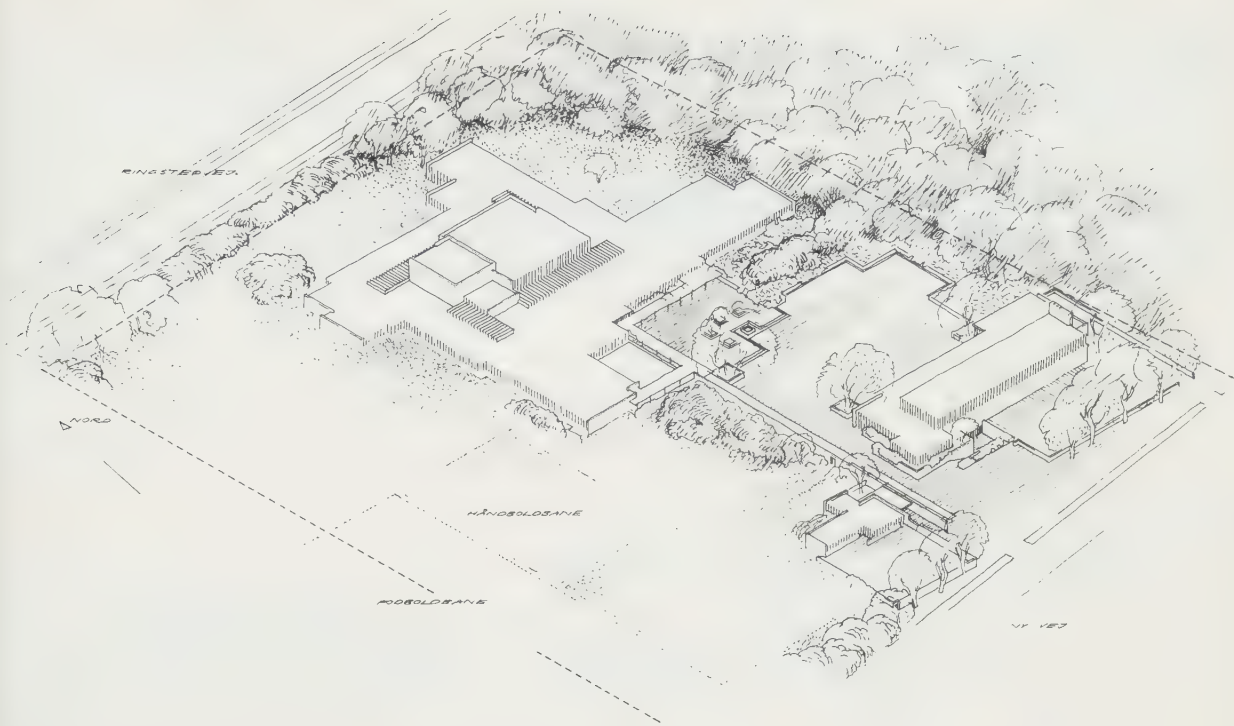
Vi sender Dem gerne yderligere oplysninger.

VELUX-AL

VELUX-AL

Arkitekterne Nils Andersen, Salli Besiakow og Andreas Heiberg: Konkurrenceprojekt tildelt 1. præmie.
Isometrisk beliggenhedsplan

Konkurrence om gymnasium i Køge

I den offentlige projektkonkurrence om et gymnasium i Køge indkom 32 forslag, der alle opfyldte programmets krav om rettidig aflevering. Fire forslag præmieredes og et blev indkøbt. Et forslag udarbejdet af arkitekterne Nils Andersen, Salli Besiakow og Andreas Heiberg tildeltes 1. præmie. Et forslag udarbejdet af arkitekterne Hans Jørgen Hansen og Leif Dupont Laursen tildeltes 2. præmie, et forslag af arkitekt Jean-Jacques Baruël 3. præmie og et forslag af arkitekt C. J. Nørgaard Pedersen fik tildelt 4. præmie. Det indkøbte forslag var udarbejdet af arkitekterne Jørgen Bangsbo og Ole Nielsen. Disse fem forslag gengives på de følgende sider.

Dommerkomiteens generelle bemærkninger

Enhver gymnasieundervisning må ifølge sin natur være stærkt fagdelt og kræve et omfattende fagligt apparat. Dette medfører et voksende behov for særligt indrettede lokaler, hvor der kan skabes de for de enkelte fag bedst mulige arbejdsforhold.

En stadig forøgelse af specialklassernes antal er imidlertid økonomisk set uforeneligt med opretholdelsen af et hjemmeklasse-system, og man har derfor ved udskrivningen af denne konkurrence søgt at finde formålstjenlige former for en skoletype bestående udelukkende af faglokaler.

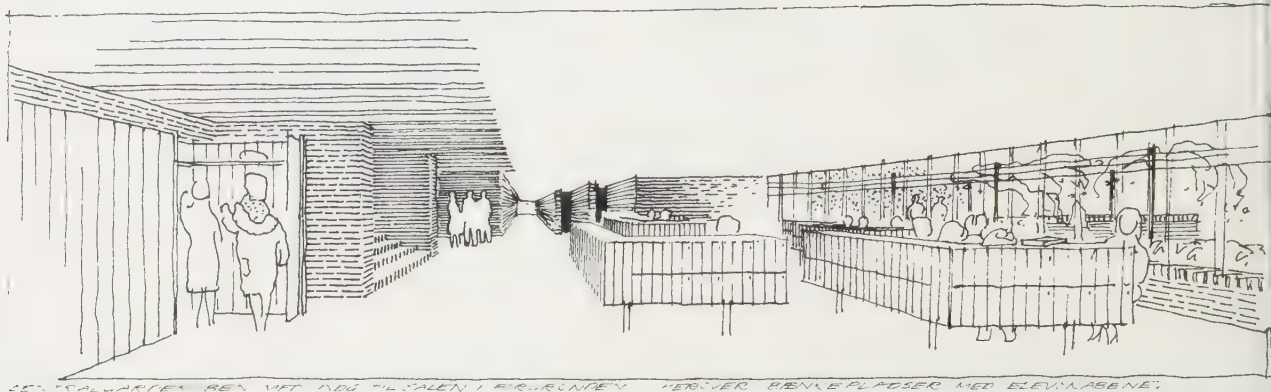
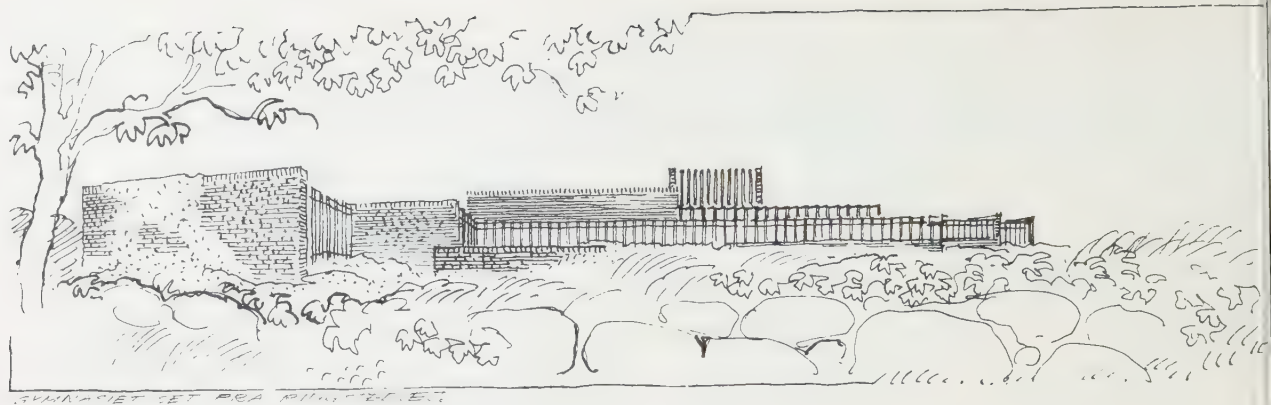
Indretningen af en faglokale-skole medfører en principiel ændring af elevernes forhold i skolen. Medens det i en skole med hjemmeklasser i reglen er læreren og faget, der kommer til eleverne i hjemmeklasserne, er det i en faglokale-skole eleverne, der kommer til læreren og faget i faglokalet. Dette medfører, at eleverne ikke mere kan have deres opholdssted eller garderobe i og ved undervisningslokalet, og en af hovedopgaverne for konkurrencedeltagerne har derfor bestået i at skabe et centralt område, der på én gang kan tjene som garderobe og opholdssted for

eleverne. Det er af afgørende betydning, at det centrale område er således placeret, at færdslen til og fra lokalerne og til og fra skolegården kan foregå gnidningsløst, ligesom det må være således indrettet, at det kan skabe en smuk og hyggelig ramme om det fællesliv, der gerne skulle samle skolens fagdelte virksomhed til en enhed.

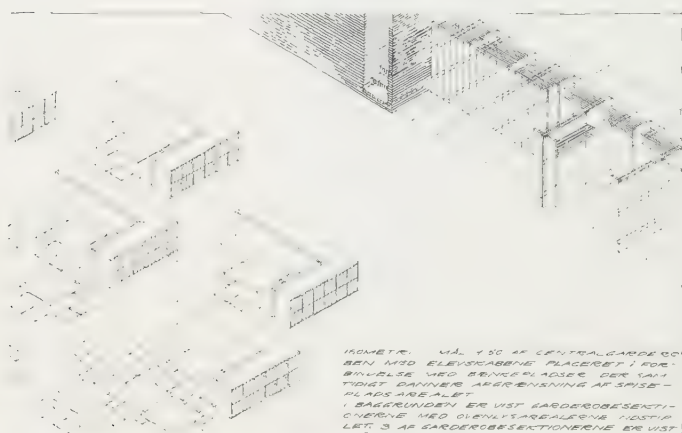
Endvidere er det ønskeligt, at det centrale område på naturlig måde kan udnyttes ved samlingsalens anvendelse udenfor skoletiden.

Det er dommerkomiteens indtryk, at man gennem denne konkurrence har fået en række interessante løsninger af opgaven. Dog forekommer det centrale område at have voldt deltagerne store vanskeligheder, og ingen af de indkomne 32 forslag kan siges at have givet en endelig løsning af dette område.

Grupperingen af lokalerne omkring det centrale område spænder lige fra den stærkt koncentrerede løsning i én blok til meget opløste planer, og udformningen af centralområdet fra det kombinerede garderobe- og spiserum til stærkt differentierede centralområder med adskilte garderobe, spise- og opholdsrum.

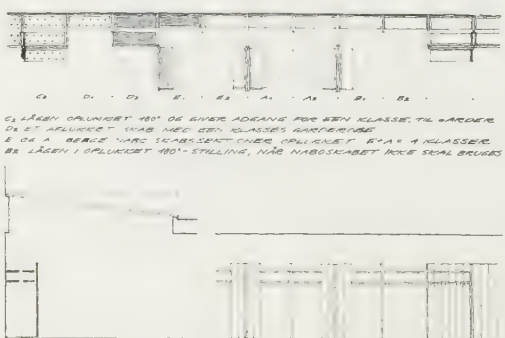
Arkitekterne Nils Andersen, Salli Besiakow og Andreas Heiberg: Konkurrenceprojekt tildelt 1. præmie

1.1.1. TIL DEN KOM-
MUNIKATIONELLE DEL
AF SKOLEN, DER ER
I DET 1. OG 2. RUM, HAD
JÆVN BENSIDE MED
"LØSSE" OG AFVÆKSEL
AF HENSIN TIL UDLØP-
NINGEN PÅ BØGEN
KUNDE SEVERE SEVERE
BUNKER FOR INDDELSE

1.1.2. TIL DEN KOM-
MUNIKATIONELLE DEL
AF SKOLEN, DER ER
I DET 1. OG 2. RUM, HAD
JÆVN BENSIDE MED
"LØSSE" OG AFVÆKSEL
AF HENSIN TIL UDLØP-
NINGEN PÅ BØGEN
KUNDE SEVERE SEVERE
BUNKER FOR INDDELSE

1.1.3. TIL DEN KOM-
MUNIKATIONELLE DEL
AF SKOLEN, DER ER
I DET 1. OG 2. RUM, HAD
JÆVN BENSIDE MED
"LØSSE" OG AFVÆKSEL
AF HENSIN TIL UDLØP-
NINGEN PÅ BØGEN
KUNDE SEVERE SEVERE
BUNKER FOR INDDELSE

Dommerkomiteens bemærkninger

Ved projektet har man særligt hæftet sig ved centralområdets hensigtsmæssige placering i forhold til trafiklinjerne til skolens enkelte lokalegrupper, områdets forbindelse til legepladsen og dets differentierede udformning. Endvidere har man fundet helhedsplanen koncentreret, men samtidig indeholdende gode udfoldelsesmuligheder. Udenomsarealernes udformning er velgennemtænkt, og perspektiverne viser, at forfatteren er gået stærkt i dybden med den rumlige udformning af projektet.

Detailtegningerne af centralområdet viser, at der har været arbejdet meget med funktionen af dette område, men der synes stadig at være visse uklarheder tilbage ved indretningen, specielt synes garderobe-arrangementet noget overeksponeret i forhold til de praktiske problemer.

Ved den endelige bearbejdelse af projektet bør det overvejes at flytte anlægget lidt mod syd-vest, og endvidere vil det muligvis være nødvendigt at omplacere enkelte rum. Pedelboligens sammenbygning med gymnastiksalen forekommer noget uheldig.

Det er dommerkomiteens opfattelse, at den antydede ydre udformning indebærer mulighed for en tilfredsstillende arkitektonisk løsning.

Tegningerne til venstre viser udformningen af centralområdet med spisepladser, elevskabe og garderobeskabe. De gengives her i mål 1:200

Snit syd-nord, 1:1000

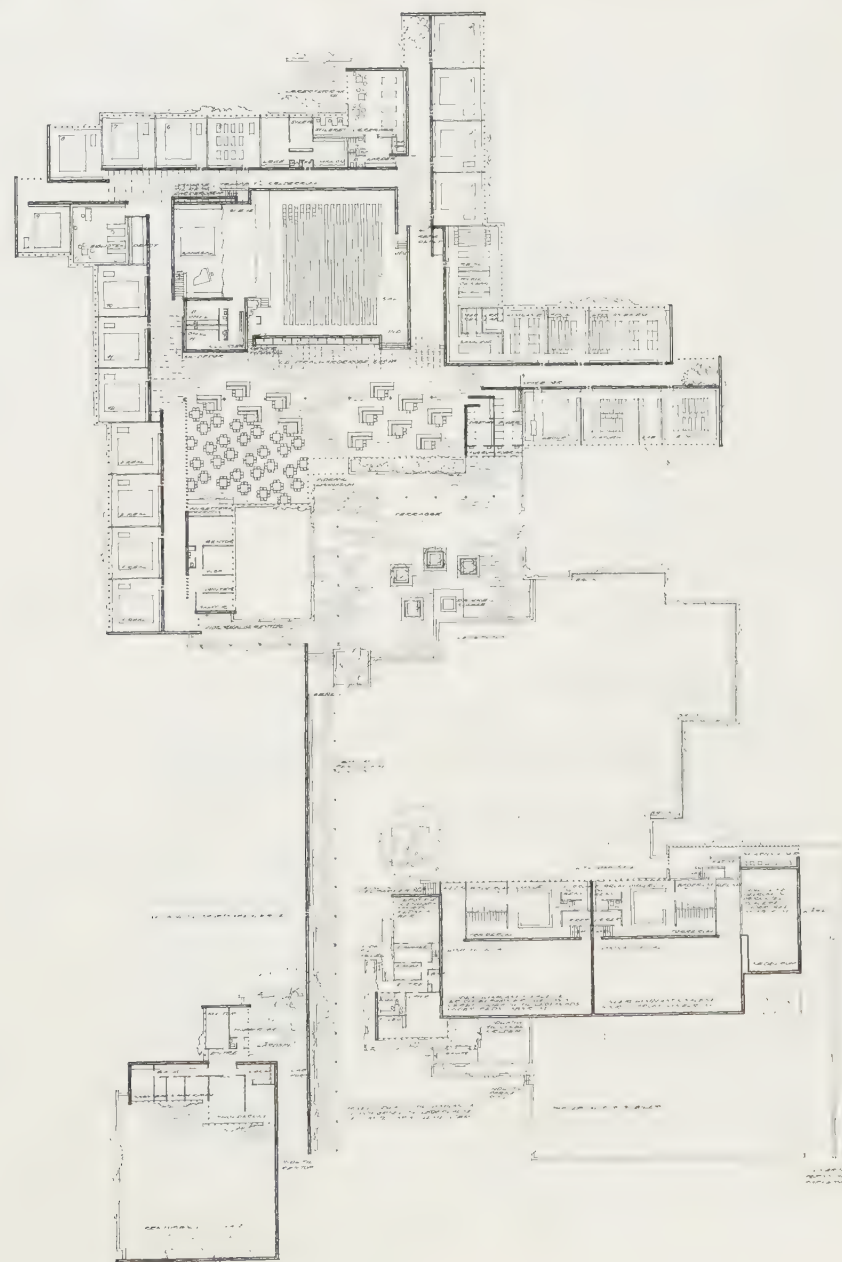
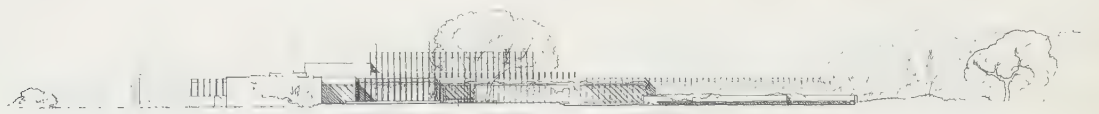
*Façade mod nord,
1:1000*

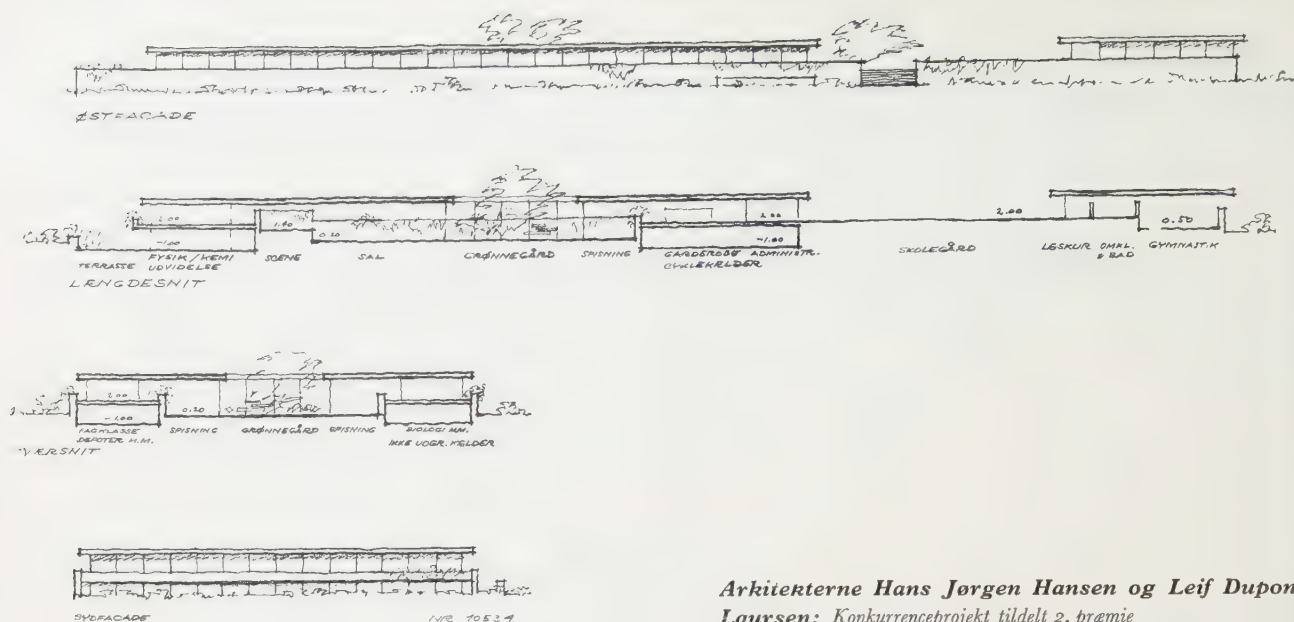
Snit nord-syd, 1:1000

Façade mod syd, 1:1000

Plan 1:1000

Façader og snit, 1:1000

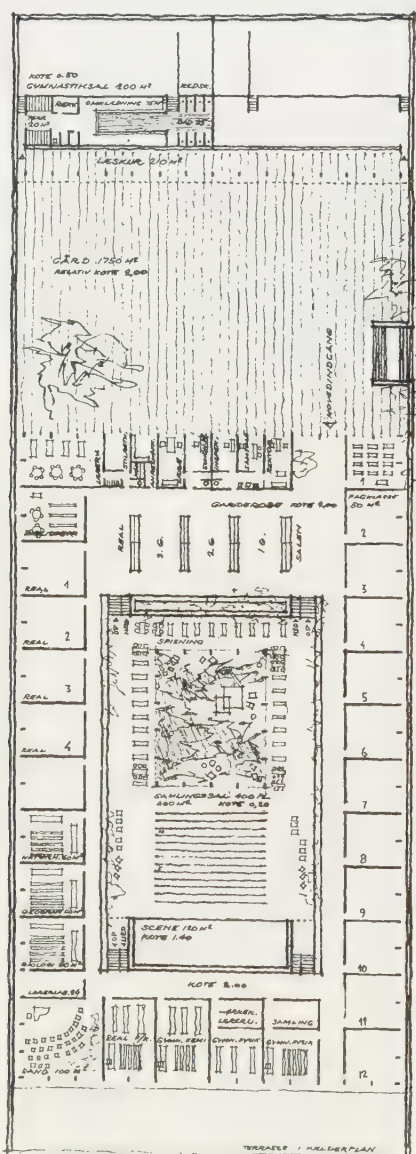
Arkitekterne Hans Jørgen Hansen og Leif Dupont
Laursen: Konkurrenceprojekt tildelt 2. præmie

Dommerkomiteens bemærkninger

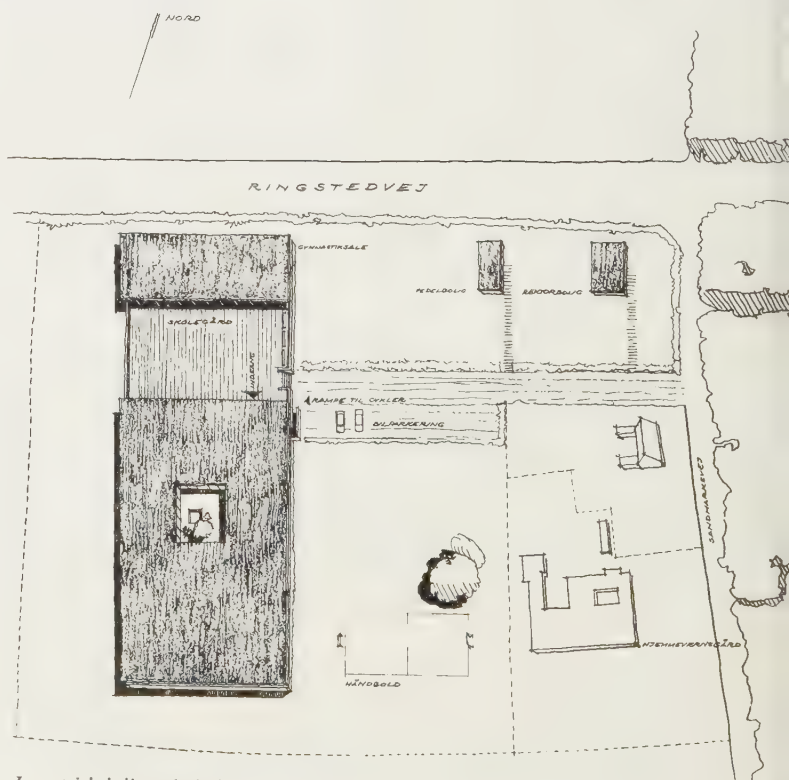
Projektet fremhæves for sin klare og koncentrerede udformning og meget smukke kombination af midterrummene med spiseafdelingen beliggende omkring den åbne gård. Centralområdets opdeling i garderobe- og spisepladser er tiltalende. Der synes dog at være vanskeligheder ved at isolere salen tilstrækkeligt i forhold til skolens øvrige lokaler.

Det må bemærkes, at adgangen til skolen sker fra Sandmarksvej på et andet sted end forudsat i programmet, og at rektorboligen er placeret på et areal der ikke omfattes af konkurrencen.

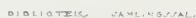
En udvidelse af skolen forudsætter, at de hertil nødvendige lokaler etableres allerede samtidig med skolens opførelse.

Plan 1:1000

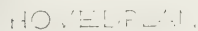

Isometrisk beliggenhedsplan, 1:4000

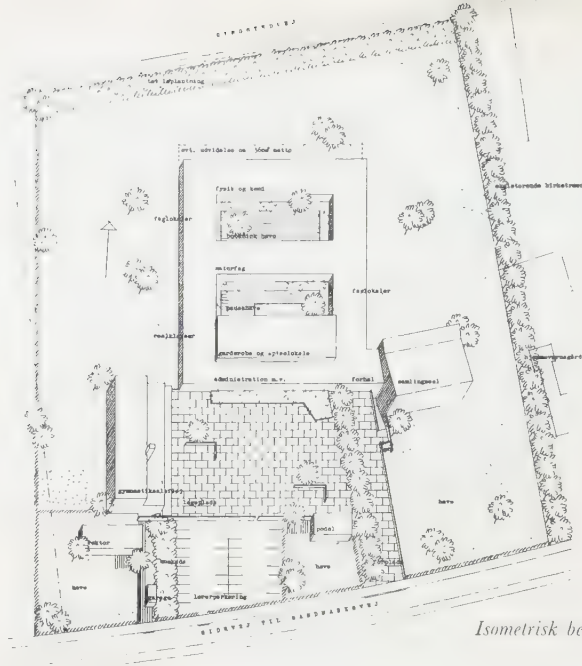
432574 FLA 003

SPORTS PLADDER/

PERMITS AREAL 3350 M², EAGEAREAL 4690 M²

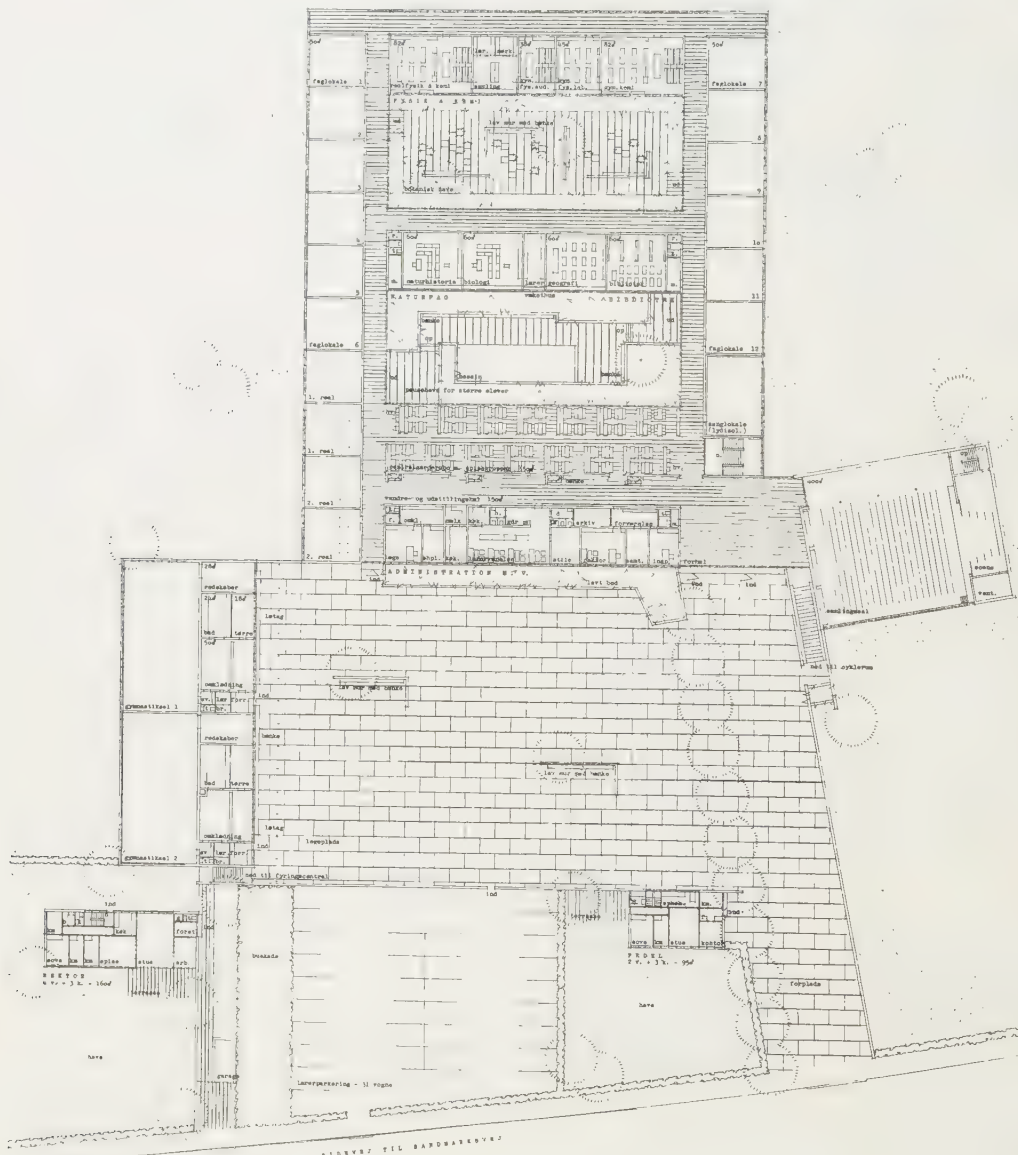
353

Arkitekt C. J. Nørgaard Pedersen: Konkurrenceprojekt tildelt 4. præmie

Dommerkomiteens bemærkninger

Projektet viser et interessant indlæg i problemerne ved centralt områdets udformning, der er vel gennemarbejdet indenfor en traditionel skoleplan.

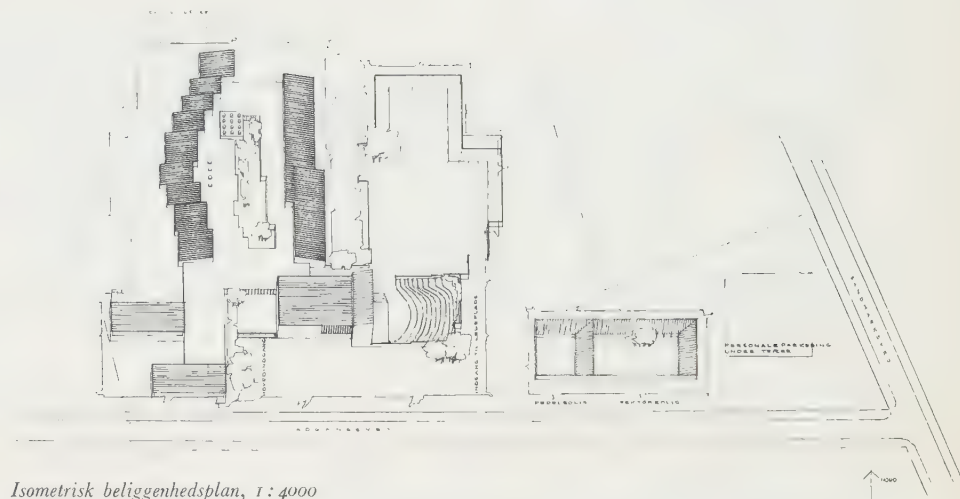

**Arkitekterne Jørgen Bangsbo
og Ole Nielsen:**

Indkøbt konkurrenceprojekt

**Dommerkomiteens
bemærkninger**

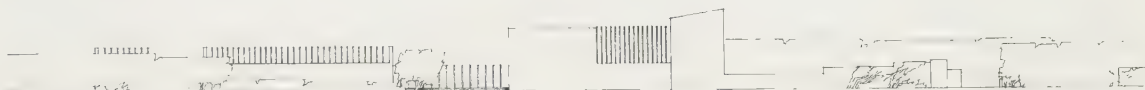
Projektet fremhæves for at have taget hele kvarteret op til behandling i beliggenhedsplanen og for skitsen til den landskabelige udformning. Endvidere viser forslaget til centralområdet en selvstændig opfattelse af dette områdes problemer, men den spredte udformning kan medføre vanskeligheder bl. a. ved oversigten.

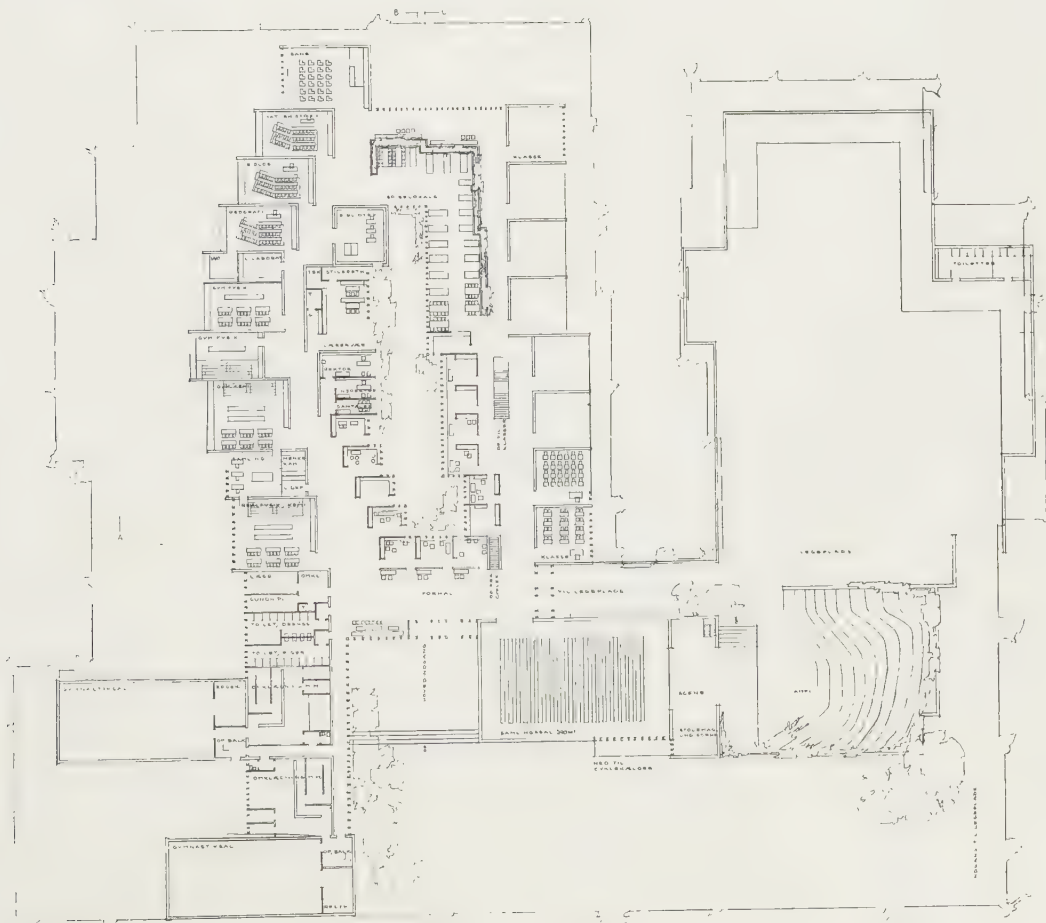
Isometrisk beliggenhedsplan, 1:4000

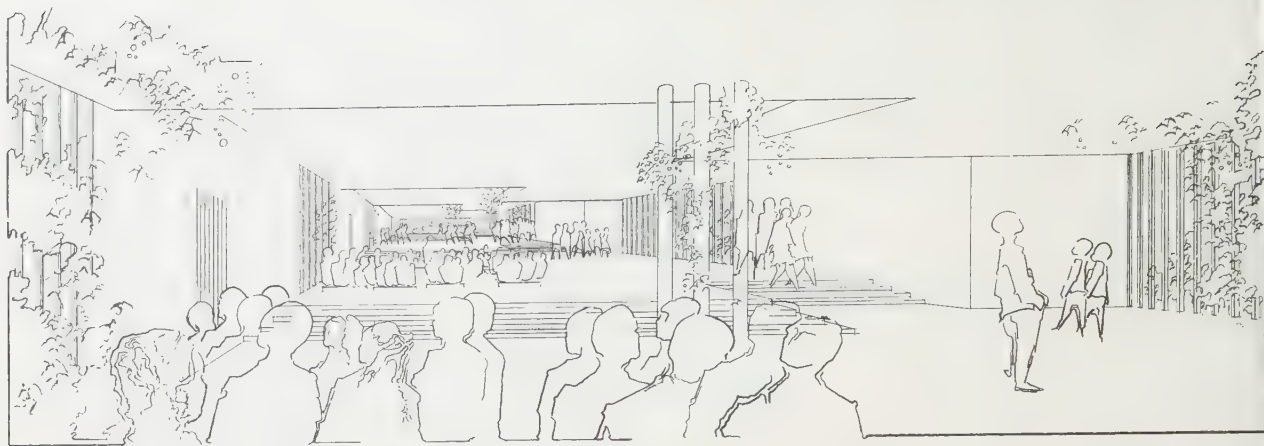
Façade mod vest, 1:1000

Façade mod syd, 1:1000

Plan, 1:1000

Arkitekt Henning Larsen og medarbejdere: Konkurrenceprojekt tildelt 1. præmie, perspektiv fra den terrasseopbyggede vandrehal med spisepladser

Konkurrence om en skole i Roskilde

Til bedømmelse var indkommet 17 forslag, der alle opfyldte programmets krav. Bedømmelsen afsluttedes den 27. juni 1960. Et projekt udarbejdet af arkitekt Henning Larsen med Knud Munk, Finn Karlsson og Gunhild Krogsdam Christensen som medarbejdere tildeltes 1. præmie. Et projekt udarbejdet af arkitekterne Nils Andersen, Salli Besiakow og Andreas Heiberg tildeltes 2. præmie og et projekt udarbejdet af arkitekterne Mogens Laulund og Martin Andersen fik tildelt 3. præmie. Herudover indkøbtes to projekter, et udarbejdet af arkitekterne Gehrdt Bornebusch, Max Brüel og Jørgen Selchau i samarbejde med havearkitekt Sven Hansen og et udarbejdet af arkitekterne Knud Friis, Elmar Moltke og Niels Noach. De præmierede og indkøbte forslag gengives her.

Arkitekt Henning Larsen, medarbejdere Knud Munk, Finn Karlsson og Gunhild Krogsdam Christensen: Konkurrenceprojekt tildelt 1. præmie

Isometrisk beliggenhedsplan, 1:4000

Dommerkomiteens bemærkninger

Projektet udmærker sig ved en klar og levende disposition. Udformningen af særklasser i en række selvstændige småbygninger langs nordøstskellet adskiller på en naturlig måde skolen fra den tilstødende villabebyggelse. Den terrasseopbyggede vandrehal, som strækker sig fra hovedindgang til de grønne sportsarealer, er interessant udformet og danner en god forbindelse mellem skolens normalklasse-gruppe og særklasse-grupper. På de enkelte terrasser er der på en smuk måde skabt mulighed for etablering af spisepladser.

Samtlige normalklasser er orienteret mod sydøst, og etapedelingerne forekommer klare. Ud fra en økonomisk vurdering forekommer det rigtigt, at gangarealerne er anvendt til grupperum.

De lokaliteter, som søges af forældre og andre, er på en tiltalende og hensigtsmæssig måde grupperet om en grønnegård beliggende umiddelbart ved skolens hovedindgang og placeret centralt i forhold til skolens øvrige funktioner.

Samlingssalen forekommer interessant og vil med den viste beliggenhed kunne betjene en lang række formål. Forslaget muliggør separat adgang til sportspladsen og de dertil hørende særlokaler, gymnastiksal, svømmehal og omklædning, fra Knud den Stores vej.

Projektet har en stærk arkitektonisk holdning og må betegnes som en smuk løsning af den stillede opgave.

Arkitekterne Nils Andersen, Salli Besiakow og Andreas Heiberg: Konkurrenceprojekt tildelt 2. præmie

Dommerkomiteens bemærkninger

Skolens opbygning over et kamsystem er klar og konsekvent. De korte midterkorridorfløje med øst-vestvendte normalklasser opdeler på en tiltalende måde skolen i mindre enheder, som har let og bekvem forbindelse til legepladsen. Placeringen af spisepladserne i den bageste del af klasserummet forekommer mindre tiltalende. Terrænfaldet mod nord er vel udnyttet ved placering af en to-etages fagklassefløj med korte forbindelser til det øvrige skoleanlæg. Gymnastiksale og svømmehal er mindre heldigt placeret i forhold til sportspladsen. Svømmehallen er hensigtsmæssigt forsynet med to sæt omklædningslokaler. Den arkitektoniske udformning forekommer harmonisk, men måske noget tør.

Isometrisk beliggenhedsplan, 1:4000

Façade mod nord, 1:1000

Snit, 1:1000

Façade mod syd, 1:1000

Dommerkomiteens bemærkninger

Plansystemet er meget klart og overskueligt, hvilket i nogen grad skyldes det vandret planerede terræn, som betinger ret betydelige trappeanlæg ved de to adgangsveje.

De korte normalklassefløje har bekvem adgang til legepladsarealet som slutter sig smukt til det grønne område.

Antallet af spisepladser indenfor de respektive småbørnsfløje er næppe tilstrækkeligt.

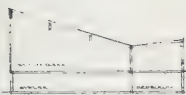
Særlokalernes placering i en række forskudte blokke giver en ønskelig opdeling af den langsgående korridor, men medfører samtidig en begrænsning i disse lokalers storrelse og udformning.

Gymnastiksale og svømmehal er placeret på den lavere del af arealet i direkte tilknytning til sportspladsen, der på en naturlig måde indgår i anlæggets store friareal.

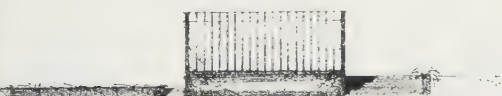
Den klare – noget skematiske – plan har medført en vel stereotyp façadeudformning.

Isometrisk beliggenhedsplan, 1:4000

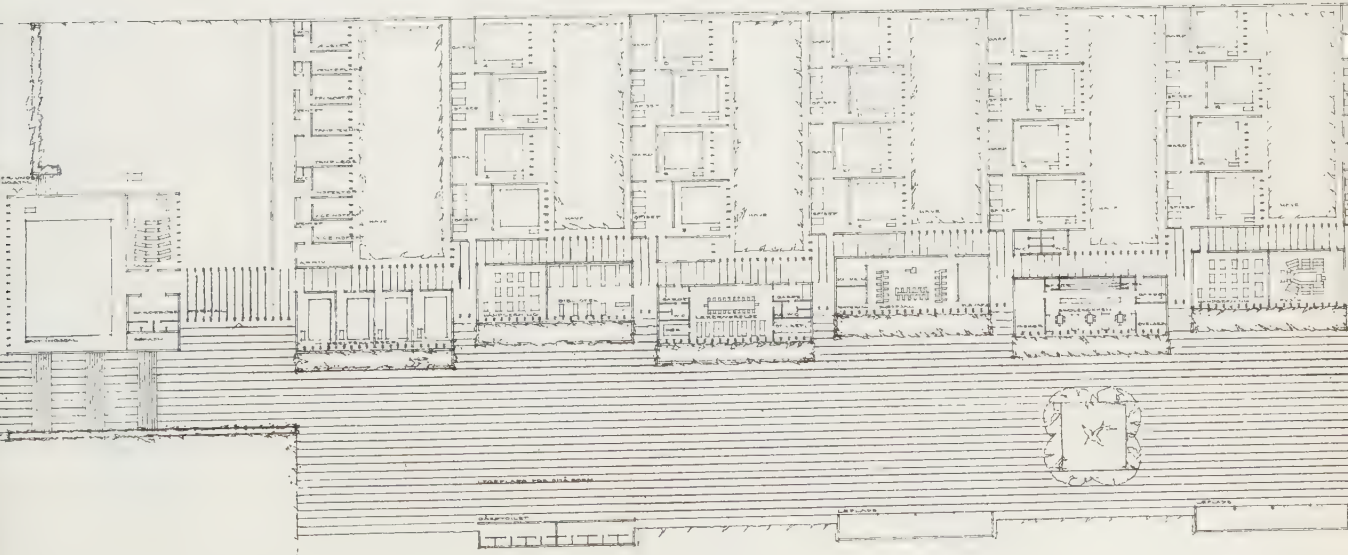
Snit i samlingssal og normalklasser, 1:1000

Façade mod nordvest, samlingssal, 1:1000

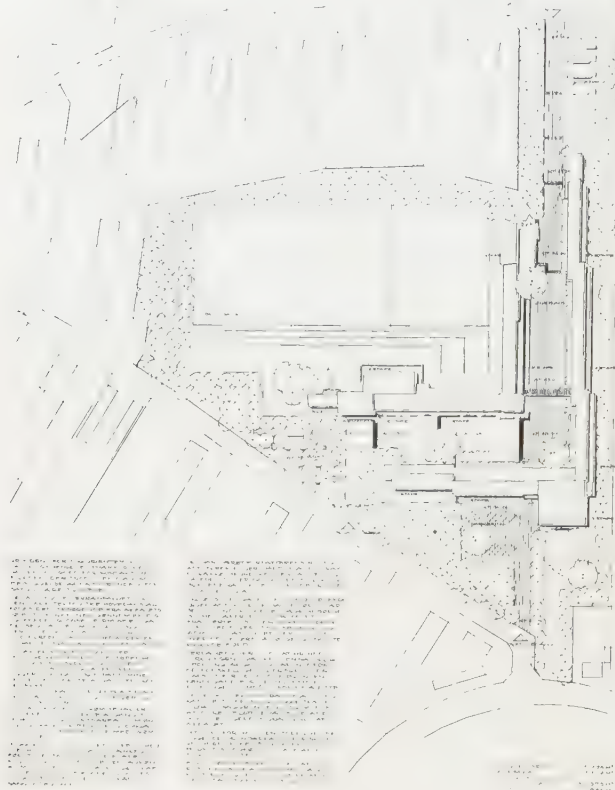
Façade mod sydvest, 1:1000

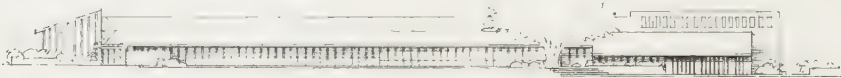
Udsnit af plan, 1:1000

Dommerkomiteens bemærkninger

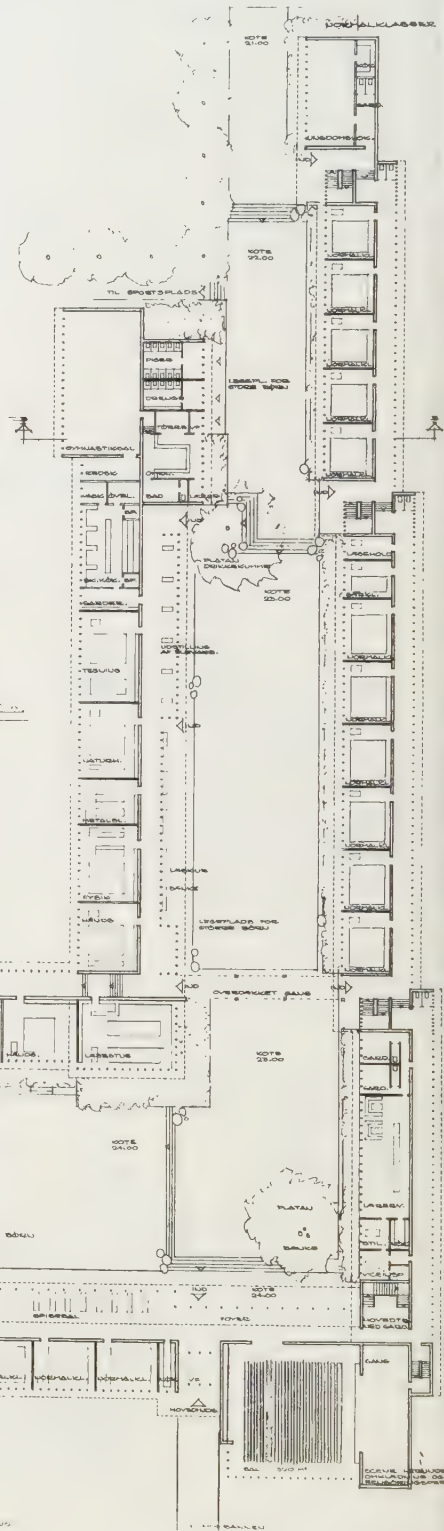
Projektet fremhæves på grund af sin hovedidé med den gennemgående legegade, hvorfra der mod nordvest er udsigt til fjorden. Projektet vender ryggen mod den eksisterende villabebyggelse, og danner således på naturlig måde læ mellem skole og private boliger. Selvom en opdeling af legepladsområderne er ønskelig, forekommer antallet her overdrevet. Arkitekturen er interessant, men de stærkt markerede murflader vil formentlig være alt for dominerende i kvarteret.

Isometrisk beliggenhedsplan, 1:4000

Façade, 1:1000

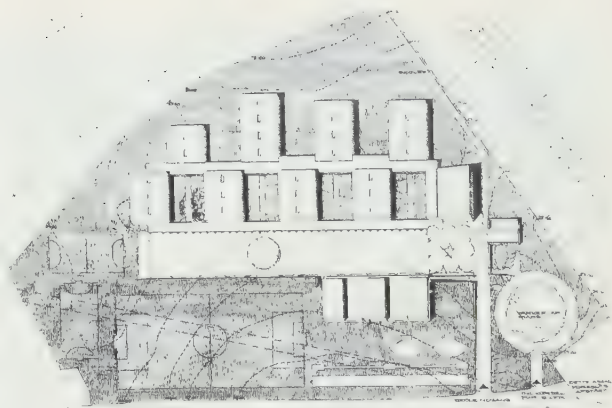
Plan, 1:1000

Arkitekterne Knud Friis, Elmar Moltke og
Niels Noach: Indkøbt konkurrenceprojekt

Dommerkomiteens bemærkninger

Projektet fremhæves for den klare gruppering af de enkelte byg-
ningsblokke omkring den centrale hovedkorridor. Adgangsforhold,
legepladser og udenomsarealer forekommer rimelige. Projektet er
et af de få, som på konsekvent måde har løst omklædningsbehovet
for gymnastiksale og svømmehal.

De enkelte klasserum er for dybe, og man finder placeringen
af en række af skolens centrale funktioner, – kontor, lærerværelse
m. v. – for tilbagetrukket i forhold til hovedindgangen.

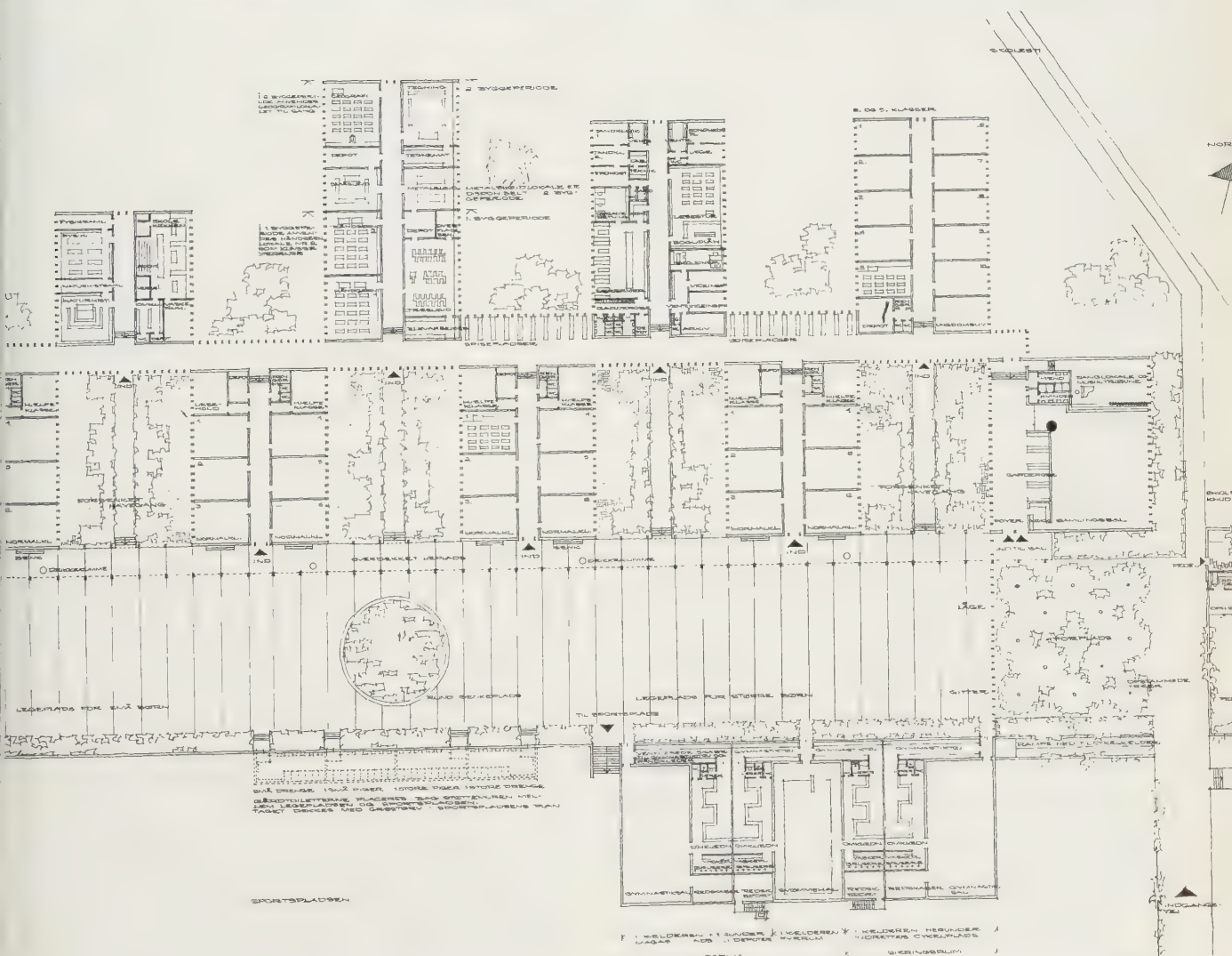
Isometrisk beliggenhedsplan, 1:4000

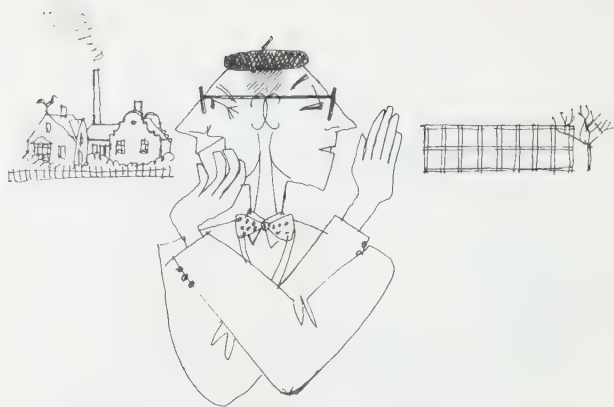
Snit i normalklasser, 1:1000

Façade mod syd, 1:1000

Plan, 1:1000

Tårnby rådhus var for mig en enestående æstetisk oplevelse, men derfor er husets miljø og atmosfære lige forfjet og forkert på det sted huset ligger og til de mennesker der skal benytte det.

Jarl Heger

Odd Brochmann:

Janus ser på rådhus

Kanskje gemyttene alt er falt til ro etter den hissige, men afgjort ufruktbare Sven Erik Møller-, SAS- og Tårnby-debatt. Da er det fristende igjen å puste til de glør som ulmer i den ovenfor siterte påstand, og som kaster et mystisk tvelys over arkitekturens mål og mening. I dagens klare skinn burde synspunktet for tone seg som en umulighet, da ville man vel finne et smukt byggverk smukt, og et meningsløst meningsløst, uten å blande begrepene sammen. Men betraktningsmåten er så karakteristisk for hele vår heterogene situasjon, at den fortjener granskning.

Uheldige konstallasjoner er ellers ikke et nytt begrep: i selve Bibelen advares mot eksempelvis å kaste perler for svin, fordi svinene ikke forstår å apprisiere en slik gestus. Lignelse: perle = rådhus, svin = Tårnby borgere. Men om man kunne tro at perlene hadde en oppdragende virkning, da ville man vel gladelig ofre hele halskjeder, og se fremtiden trygt i møte. Og slik bør vel den idealt innstilte arkitekt tenke.

Selvfølkelig, fantes det billigere virkemidler enn perler, men av samme nytte, da ville man i dagliglivet foretrekke dem.

Er da det omtalte rådhus *for fint*? Burde en del av pengene heller vært anvendt til asfalt på veiene? Det er et spørsmål om innstilling. Men allerede de gamle grekere hadde en trang til å smykke sine byer med byggverk som må ha stått i sterk kontrast til de omkringliggende boliger, og vi synes å være dem takknemlige for dette. Til tider vil vi riktignok av et nybygg forlange en nensom innpassning til omgivelsene, vel å merke når disse er verdifulle. Helt meningsløse vil derimod slike anstrengelser virke, når naboskapet er et produkt av tilfeldigheter, og tildels stygt. Som her.

Den gjengitte uttalelse kan umulig ta sikte på noen av de nevnte forhold. Meningen må da være at den arkitektur det her er tale om, er en uttrykksform, en fortolkning av forestillinger som kun kan oppfattes av arkitekter (og muligens deres nærmeste pårørende), mens den *aldri* vil komme til å appellere til dem som

ellers bor på Amager. I så fall må det innrømmes man er kommet på villspor. Men da skal man merke det, og ikke noe helt annet samtidig. For arkitekturen er ikke noe man har hengende på veggen i sin private stue, den henvender seg til almenheten, særlig når den opptrer i skikkelse av folkets hus.

Når det gjelder skaplass og hyllebredder på kjøkkenet, da er menigmanns behov og oppfatning en hellig ting. Statsdrevne forskningsinstitutter registrerer hans reaksjoner, og ve den arkitekt som ikke retter seg deretter. Når det derimot gjelder våre menneskers dyperegående krav til trivsel og kunstnerisk fortolkning af egen situasjon, da er det bli en god tone å omfatte dem med forakt. Dette bemerkelse verdige skille mellom interessene oppsto som kjent siste halvdel av forrige århundre. Det er fristende tro at det bestandig hadde vært der, men at man først la merke til situasjonen under den sosiale omveltning som gjorde folkets kulturnivå til en hovedsak. Slik kan det imidlertid ikke ha vært. For selv om det store publikum i samtiden ikke tilbunds forsto sine Tizian'ere og Boromini'ere, fant de utvilsomt *noe* å beundre og glede seg over, alt etter sin mottagelighet. Det dreide seg om en gradsforskjell av forståelse, ikke som nå om helt forskjellige interesseområder.

Mens det før falt naturlig for arkitekten å etterkomme sine oppdragsgiveres ønsker, betraktes idag en slik innstilling som prostitusjon. Man klynger seg til slagordet om nødvendigheten av å følge sin egen overbevisning, at man bare kan skape ut fra *seg selv*. Så sant, så sant. Ingen har noensinne kunnet gjøre noe vakkert med virkemidler man selv fant forkastede. Forskjellen på fortidens og dagens innstilling ligger bare i oppfatningen av hva „seg selv“ egentlig er. Satt på piedestall blir begrepet så snervert, et tilfluktssted for arroganse og lettkjøpte meninger. Selv om det er et produkt av hva man vet, men også av hva man *ikke* vet. Og erfaring forøvrig synes å vise at nettopp ignoranten er den mest skråsikre på egne synsmåters fortrefelighet. Den vise er ydmyk.

Nu vil det jo være urimelig å forlange at arkitekter fremfor andre skal utmerke seg ved stor visdom. Men en umiddelbar følelse av fagets omfattende betydning skulle ha lært oss en viss ærbødighet overfor dem vi tross alt mener å tjene. Man skulle kunne utvide seg selv til noe mer, noe som fornemmer for andre. Der ved ville dette merkelige tvesyn opphøre, man ville igjen få etablert den helhet i kulturbildet som fortiden hadde. Men som vi savner, bittært, fordi hele vår samfunnsform er basert på drømmen om en fellesskap, mer omfattende enn noen sinde.

Da blir det ikke snakk om å gi kjøp, men igjen å handle ut fra en overbevisning. Dessverre er vår forestillingsevne så begrenset, at vi i nuværende situasjon ikke kan tenke oss annet enn juks og fanteri, ting vi avskyr, som resultat av en slik omvendelse. Men det spennende ved all kunstnerisk utvikling, er jo nettopp at den alltid fører til noe helt nytt, noe som ingen på forhånd har kunnet tenke seg. Hvis de ikke skulle vise seg at Tårnbyhuset er midt i blinken

... der er trapper med tusinde trin og korridorer så lange som herfra til Mombassa

Arkitekturkritik

Kun en urafstemning blandt landets arkitekter vil kunne fortælle hvor mange, der var for og hvor mange imod lederen „ridderslaget“ (*Arkitekten* nr. 17). Det har fortrinsvis været modstandere af artiklen, der er kommet til orde, al den stund det vel er naturligare at gribe pennen i protest end i medhold.

Af de, der brød en lanse for Svend Erik Møller, har flere benægtet Skrivers ret til, i sin egenskab af redaktør af *Arkitekten* og *Arkitektur* at udtale sig om *Politikens* arkitekturanmeldelser, og har dermed skudt langt ved siden af målet.

Fra redaktørskiftet i 1956 ændredes karakteren af månedshæftet og dets efterfølger *Arkitektur* fra at være en fremvisning af aktuelle bygningsarbejder med arkitektens egne kortfattede kommentarer, til at blive en sammenhængende oversigt over bygningsarbejder af kvalitet og interesse, præsenteret med anmeldelser, der til stadighed optrækker hovedlinierne og fastholder grundtankerne i den udvikling, der finder sted. Disse anmeldelser har hele tiden været præget af en forbavsende evne til at anskue og vurdere helt nye bygningsarbejder både konstruktivt og arkitektonisk. Med en fintmærkende forståelse for arbejdernes aktuelle kvaliteter såvel som deres placering i en større arkitekturhistorisk sammenhæng omtaler forfatteren, helt subjektivt, positive og negative sider af et stykke arbejde uden at det derved har kunnet virke ukollegialt eller personlig ubehageligt på arbejdets ophavsmand. Der er herigenem lagt en personlig linie i *Arkitektur* som har placeret det højt oppe i fagtidsskrifternes rækker. Den fotografiske gengivelse af et stykke arkitektur er af kort øjeblikkelig interesse, men uden betydning for

en dyberegående forståelse af arbejdets kvaliteter, hvorimod den subjektive kyndige omtale af arbejdet er af vidtrækkende værdi.

Den samme subjektivitet er både forståelig og retfærdig, når den, der lægger en stor arbejdsindsats i at formidle forståelsen for det, der gror og gærer i dansk arkitektur i disse år, ser et stort dagblad anlægge en hårdt énsidig og ganske uforstående linie i de arkitekturanmeldelser, der tilgår en stor skare læsere. Læserne er næsten alle ikke-fagfolk, anmelderen er nominelt arkitekt, misforståelserne må blive totale, hvis ikke nogen griber ind og forklarer, at sagen kan ses fra flere sider og at den subjektivitet, der kommer til udtryk i anmeldelserne, mangler en faglig kvalitet.

Når en anmelder forfægter sin ubestridelige ret til subjektivitet, må hans publikum til gengæld forlange hans evne til – ligesom skuespilleren – at leve sig ind i rollen og le og græde impulsivt i stedet for at sidde med korslagte arme „på en ø af surhed“ for at bruge et af Schybergs udtryk som SEM har taget sig til berettiget indtægt.

Journalistik kan være høj kunst, men når det drejer sig om en anmeldelse, har den et mål udover det journalistiske. Den skal introducere og vække interesse, og det bør ikke være „sexualmordsinteressen“ den kalder på. Man kan dele kritik i den positive og den negative, det er det nemmeste. Man kan også inddele i henholdsvis gold og frugtbar kritik. Den golde udløser harme og protest, den frugtbare stimulerer og animerer til bedre præstationer. Således kan også anmeldere være med til at højne kvaliteten inden for de områder, der anmeldes.

Finn Monies

Nyt boligbyggeri i England

Hansmartin Bruckmann/David L. Lewis: *Neuer Wohnbau in England*. Karl Krämer Verlag, Stuttgart 1960. 132 sider, ill., engelsk og tysk tekst.

England er i den grad et énfamiliehus-land, at man ofte glemmer dets etageboliger. I årene efter krigen har mange forhold stimuleret etageboligbyggeriet. Genopbygningen af de krigsramte bydele kunne i praksis kun gennemføres med en relativt høj bebyggelse. Byplanmæssigt og trafikøkonomisk var der meget, der talte for at fastholde et stort antal beboere i de centrale bydele.

Dette efterkrigsbyggeri blev navnlig i London-regionen godt planlagt og projekteret. London County Council stod som bygherre eller organisator af størstedelen af boligbyggeriet og L.C.C.'s arkitektkontor var ledet af dygtige folk. I de senere år er der tillige kommet en del privatbyggeri af god kvalitet.

Det er nok værd at beskæftige sig med engelsk boligbyggeri. Og nogen bedre introduktion end den foreliggende bog kan man ikke få.

Det tysk-engelske forfatterpar har givet afkald på at vise et bredt udsnit af engelsk boligbyggeri. I stedet viser de nogle få, men meget karakteristiske bebyggelser af høj kvalitet. Billedvalget er fint og ledsaget af planer og snit i en fornuftig målestok, som regel 1:200. Hvor det er rimeligt er der tillige beliggenhedsplan og detaljer.

Men det, der er allermest fængslende, er den vel-

skrevne introduktion. Uden overflødig snak får man en beskrivelse af engelsk boligpolitik i dette århundrede. Den er vurderende og kritiserer navnlig den planløse vækst af områderne med lav bebyggelse bygge- og grundspekulanternes paradys. I disse søvbyer findes ingen kultur/fornøjelses/butiks centre. Bebyggelsen er for åben, uden de urbane træk, som kendetegner de gamle bebyggelser og alligevel uden de landskabelige værdier, som gør den landlige bebyggelse tiltrækkende. Bebyggelsen er karakterløs og utilfredsstillende i brugsmæssig henseende. 80 pct. af husene er opført uden arkitektbistand.

Bygningen af New Towns var et modtræk mod denne udvikling. Men af mange grunde blev det ikke der succes, man havde håbet. Ikke desto mindre repræsenterer disse byer en meget positiv tendens i engelsk planlægning. Det er eksperimenter, som i årevis har næret en livlig diskussion om planlægningens og byggepolitikens mål og midler, en diskussion man må misunde englænderne.

Enhver der interesserer sig for planlægning og boligbyggeri vil have glæde af at læse *Neuer Wohnbau in England*. Det er tillige en smukt tilrettelagt bog.

Skr.

Herregårde og slotte

Peter Hirschfeld: *Herrenhäuser und Schlösser in Schleswig-Holstein. Zweite erweiterte und verbesserte Auflage 1959*. Deutscher Kunstverlag. DM 25.-

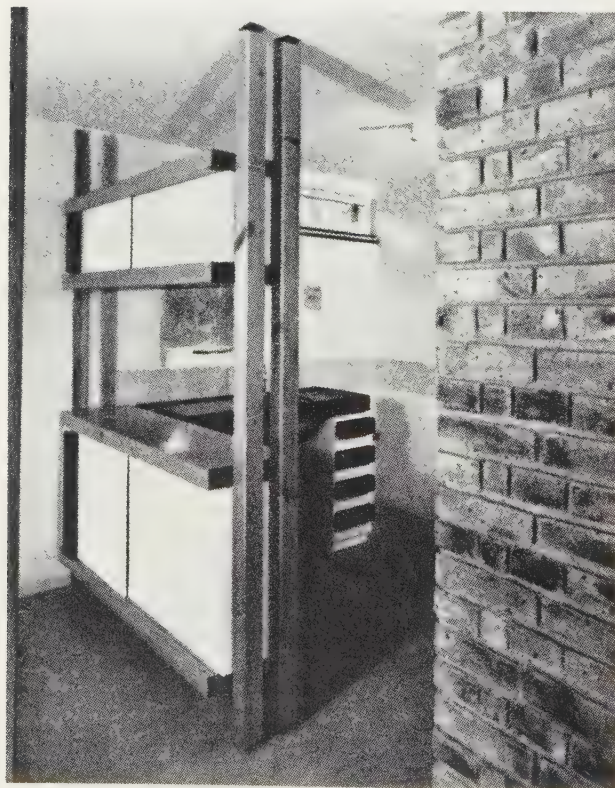
I en tid hvor store hold af Akademiets arkitektelever gør den halve jordklode usikker på stort anlagte opmålingsrejser og hvor man med stor iver aftegner mere og især mindre betydelige bygninger, kan det være sundt at rette blikket mod det nære og det vigtige. Peter Hirschfeld har i mer end en menneskealder med flid og held udforsket sin hjemegns arkitektur. Dertil gør han sig den ulejlighed at publicere sine resultater i mønsterværdige om end ikke helt let læste bøger. Forrige udgave af denne bog om slotte og herregårde (1953) blev revet væk, allerede nu gives der atter den interesserede lejlighed til at sikre sig et eksemplar. Da de omhandlede landskaber en tid lang var danske (meget længere end Vestindien) må deres arkitektur interessere os. Både Eigtved og C. F. Hansen virkede der. Rosenberg og Tschierske kom derfra. Bogen være hermed anbefalet på det bedste. Og skulle man så ikke med en omskrivning af en omskrivning sige til sig selv: Vel er Skelbækken ikke Atlanterhavet og Slesvig ikke Byzanz, men terningerne er – vrøvl målegrejerne er parate!

Hakon Lund

Grafisk orientering

Hans Reitzels serie: *Grafisk orientering*. Redigeret af Povl Christensen og Palle Nielsen. Pris pr. bind uindbundet kr. 4,95.

Billigbøgernes succes er baggrunden for denne serie billedbøger. Kun én grafiker er behandlet i hver bog. De første seks er J. F. Willumsen, Aksel Jørgensen,

Køkken i boligbebyggelse i Ham Common, London, opført 1958. Arkitekter James Stirling og James Gowan

Trylleren, linoleumssnit af Mogens Zieler fra 1951, 24 x 18 cm

Mogens Zieler, Povl Christensen, Dan Sterup-Hansen og Svend Wiig Hansen.

Det er betydeligt lettere at give os god litterær kunst for en billig penge end at betjene os på samme måde med den grafiske. Ordet er det samme, enten det er trykt i håndsats på bøttepapir eller i maskinsats på billigt træholdigt papir. Men der er en vældig forskel på den originale ætsning og en stærkt reduceret reproduktion på billigt papir. Nogen større kunstoplevelse skal man ikke vente sig ved studiet af disse bøger. Alligevel må man sige, at eksperimentet er forsvarligt. Kender man de originale arbejder, vil man på grundlag af bøgerne kunne memorere den oprindelige oplevelse.

Der er iøvrigt stor forskel på de grafiske arbejders egnethed til en behandling i de små billigbøger. Adskillige af Povl Christensens træsnit har kunnet gengives i eller nær originalens størrelse. Det samme gælder enkelte af Mogens Zieler's tegninger. Man begriber ikke, hvorfor nogle af Zieler's linoleumssnit er reproduceret via autoclichée. Også Dan Sterup-Hansens ætsninger klarer sig nogenlunde. Derimod er de fleste af Svend Wiig Hansens raderinger ganske uegnede til den valgte form for reproduktion.

Men blot man ikke møder med alt for store forventninger og erindrer bøgernes lave pris, kan man have stor fornøjelse af at anskaffe sig denne serie. **p.**

Ildsvåde og gensidighed

De er brandkode, de to små bøger, Foreningen af gensidige danske Brandforsikringsselskaber har udsendt i anledning af 25 års dagen for sin oprettelse.

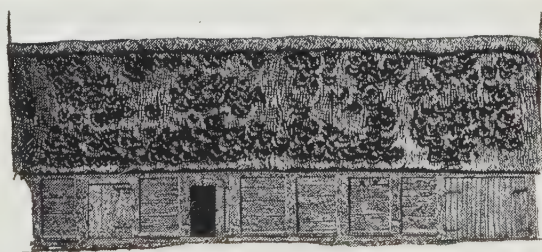
Museumsinspektør Ole Højrup har skrevet „Om ildsvåde“ og forfatteren Johannes Smith „Om gensidighed“. De er begge gode fortællere, som får puttet

en masse oplysninger i læseren, mens han sidder og hygger sig i deres selskab. Brand er jo ellers ikke et udpræget hyggeomne, men i historisk belysning forsvinder gruen. Tilbage bliver for den historisk interesserede de morsomme tidsbilleder af folkeligt liv, sædvane og overtro. Det er tillige et værdifuldt bidrag til forståelsen af ældre tiders byggeskik.

Bøgerne er typografisk tilrettelagt og illustreret af arkitekten Povl Abrahamsen. Han er en meget talentfuld grafiker med stor indsigt i denne kunstarts tekniske krav og muligheder. Illustrationerne ligner træsnit, men er i virkeligheden udført i skrabeteknik og ætset i streghelichée. Det er lykkedes Abrahamsen med denne teknik at udtrykke sig både lyrisk og hvor det var nødvendigt teknisk sagligt. Den tekniske kvalitet er meget høj. Selvom der samtidig er kommet noget pasticheagtigt over tegningerne kan man acceptere dem, fordi de er så velafbalancerede af typografien. Siderne er disponerede med sans for afveksling indenfor en gennemført hovedidé. Skriften, Plantin-Medieval, er kraftig og levende i snittet og harmonerer helt ideelt med illustrationerne. Sats og tryk, der er udført af Bianco Lunos Bogtrykkeri, er ypperligt. Det matglittede, ukri- derede papir er særdeles egnet til opgaven.

De to små bøger kan bruges som forbillede for typografisk tilrettelægning. Men de viser ikke fremad mod nye typografiske muligheder. Mon ikke Abrahamsen, der nu har vist sin mesterlige beherskelse af kendte, typografiske udtryksmidler, skulle kunne få en mulighed for at eksperimentere. Lidt dristigt artisteri savnes i dansk typografi, der ærlig talt er noget konservativ.

Til beskyttelse af bøgerne er udført en virkelig fiks og morsom kasette. Den ene side af kassetten dannes af fire klapper, der er dekoreret med et gammelt engelsk forsikringssymbol, fire læderhandsker, der griber hinanden om håndleddene. Når handskerne lægges i den rigtige rækkefølge, er kassetten låst. **p.**

Huset Ravn bultvåde fra Orby, Västman län, ved Håderö.

Huset Ravn bultvåde fra Orby, Västman län, ved Håderö. Huset Ravn bultvåde fra Orby, Västman län, ved Håderö. Huset Ravn bultvåde fra Orby, Västman län, ved Håderö.

30

En side fra Om ildsvåde

Svend-Aage Petersen

11.11.1914-23.8.1960

Det er så mærkeligt, at Svend-Aage Petersen, eller Ped, som alle kaldte ham, er død. Kun langsomt vender man sig til tanken, du skal ikke se ham mere, ikke tale med ham mere, han skal aldrig mere råde dig i en vanskelig sag, de hyggelige eftermiddage ved drinken i skumringen er slut.

Hvor har vi møret os sammen. Han havde et skarpt og fint blik for livets små, morsomme tildragelser og detaljer og var en god fortæller. Selvom man vel nærmest må sige, at han var en inde-sluttet natur, kunne han i en snæver kreds pludselig åbne sig og fortælle. Med få ord og morsomme betonerer kunne han karakterisere en situation eller ridse en stemning op, så man fik tårer i øjnene af latter.

Men han hørte ikke til dem, der kun lo og tog sig livet let. Selvom han ikke ville være ved det, hvilede ansvaret tungt på ham, og mange opgaver var efterhånden blevet pålagt ham; hans rolige, myndige optræden, klare overblik og organisationstalent gjorde, at det ene hverv efter det andet både inden for og uden for søværnet, eller forsvaret, må man vel sige, blev lagt på ham. Han påtog sig det villigt, men jeg tror, eller ved, at det også var det store ansvar, der var medvirkende til hans alt for tidlige død. Det var kun en lille ting, men en af vore venner havde engang ønsket, at Ped i stedet for en præst skulle tale ved hans begravelse. Ped gjorde det, løste sig smukt fra opgaven, men var syg længe efter.

Når jeg skriver „søværnet“ og retter det til „forsvaret“, skyldes det, at Ped efter sammenlægningen blev ansat i forsvaret, men var startet og havde stadig sit meste virke i søværnet, som han elskede, og hvis traditioner han var så stolt af. Således undrede det, at han havde en mærkelig klodset, gammel stol med rødt plyds som skrivebordsstol i sit ellers så arkitektprægede kontor. – Jo – forklarede han og viste en lille metalplade under sædet – det er eskadrechefens stol. Ordet „eskadrechef“ fandt han så vidunderlig, at han ikke ville skille sig af med stolen trods det, at den i hans smukke kontor virkede som en hund i et spil kegler.

Han er død nu, og tilbage står kun mindet om den personlighed, han var, varm og rig, fuld af indfald og ideer. Selvom tilsyneladende altid rolig så dog aldrig i ro, altid i tankerne eller på papiret arbejdende med en idé eller et projekt. Holdt han ferie, byggede han enten om på huset i Nyboder eller sommerhuset i Rågeleje. Selv udførte han det meste af arbejdet lige fra murer- og tømrerarbejdet til blikkenslager- og elektricitetsarbejdet, helt blev der aldrig færdigt nogen steder, – eller han rejste. Han elskede at rejse, skønt hans arbejde førte ham langt omkring, kunne han ikke blive træt af at rejse – og helst med jernbane, det gav ham flest oplevelser og mest spænding, fandt han.

Men er det vel svært at miste en ven, en ven, man altid kunne stole på, som aldrig svigtede, er det vel sværere for hans familie, hvis faste midtpunkt, han naturligt var. Jeg ser ham for mig kommende hjem efter en lang og trættende arbejdsdag med mange enerverende møder siddende tålmodigt og klippe påklædningsdukker for sin lille pige eller klistre hår på hendes dukke, medens hun begejstret hopper rundt på et ben, beundrende sin far, ivrigt søgende nye beskæftigelsesformer for helt at holde ham for sig selv.

Jeg vil altid mindes ham og i tankerne vil jeg tit spørge, hvad ville Ped sige til denne eller denne situation, og vil han billige min handle måde, ved jeg, at den er rigtig.

B. Waagepetersen

Indlæg

Om arkitekturkritik

Fra arkitekt Nils-Ole Lund har vi modtaget et indlæg i debatten om arkitekturkritik.

Aktuel kritik af arkitektur foregår gerne på tre måder.

Den almindeligste er den mundtlige metode: kritikeren frem sætter sin dom over for 3. mand for at skåne ophavsmanden til værket.

I fagbladene finder vi den anden form for kritik. Da tidsskrifterne nærmest står som standens reklametryksager, bringer man her helst kun positiv eller beskrivende kritik.

Den tredje form, hvis mission det er at formidle kontakter mellem publikum og fagfolk, finder vi i dagbladene. Behovet for orientering om arkitektur er meget stort, da afstanden mellem specialist og lægmand er umådelig. Vi har i denne formidling ikke megen brug for kategoriske domme om grimt og kønt, men mere for saglig orientering (som godt kan være engageret). Der skulle så danne udgangspunkt for personlig vurdering hos læseren.

I dansk presses omsiggribende popularisering er det øjensynligt, at godt kvikt stof foretrækkes fremfor saglige oplysninger. Selv det litterære Information henviser arkitekturen til familieinformation.

Vi kan resignere overfor denne tingenes tilstand og erkende, at vi må vige for kampen om oplagstal. Vi kan slå os til ro i vores elfenbenstårn og måske trods alt forlige os med S.E.M., for i al sin usaglighed er han en registrering af svælget mellem europæisk formløshed og moderne arkitekturs strenge konsekvens.

Men er pressens slagsmål om at blive størst tilstrækkelig grund til den eksisterende elendighed?

For i Sverige, hvor kampen mellem aviserne er mindst lige så hård som her, bringer *Svenska Dagbladet* en forbillig behandling af arkitekturstof. Ulf Hård af Segerstad, Göran Schildt og Gottfrid Johansson præsterer kronikker, der ville være utænkelige i dansk presse.

Det er derfor sandsynligt, at årsagen til den lokale misære ikke skal søges i „massens dårlige smag“, men snarere i manglende vilje hos redaktører og i total mangel på kvalificerede skribenter.

Når danske arkitekturhistorikere for alvor mener, at der ikke er skabt god arkitektur i hvert fald i de sidste hundrede år, er det ikke underligt, at egnede anmeldelser savnes, for det er i kunsthistorikernes kreds, at de burde findes.

N.-O. L.

Danske Arkitekters Landsforbund

Overenskomst

Efter forhandling med finansministeriet er overenskomstens lønramme udvidet til 20 år. Finansministeriet har i den anledning meddelt følgende:

I tilslutning til skrivelse herfra af 17. april 1959 angående den af finansministeriet med Danske Arkitekters Landsforbund og Teknisk Landsforbund indgåede overenskomst af 24. marts 1959 vedrørende arkitekters ansættelse i statens tjeneste skal man meddele, at spørgsmålet om eventuel ydelse af yderligere alderstillæg under overenskomstforhandlingerne i 1959 blev udskudt til senere afgørelse på grundlag af statistisk materiale, som agtedes indhentet.

I overensstemmelse hermed er der mellem finansministeriet og de 2 forbund opnået enighed om, at der med virkning fra 1. juni 1960 fastsættes yderligere et løntrin på 20.000 kr. til arkitekter, der har 16 års anciennitet eller mere. Den i overenskomstens § 2 omhandlede løn vil herefter fra 1. juni 1960 udgøre følgende årlige beløb:

Anciennitet	Løn
0- 2 år.....	kr. 11.300,00
2- 4 -	- 12.500,00
4- 6 -	- 13.700,00
6- 8 -	- 14.600,00
8-10 -	- 15.500,00
10-12 -	- 16.400,00
12-15 -	- 17.000,00
15-16 -	- 17.600,00
16 og flg. år.....	- 20.000,00

Der er endvidere opnået enighed om, at der med virkning fra 1. april 1961 fastsættes yderligere 1 løntrin på 22.400 kr. til arkitekter, der har 20 års anciennitet eller mere, dog således at styrelsen i ganske særlige tilfælde kan begrænse ancienniteten til 16 år (20.000 kr.) uden forudgående aftale mellem finansministeriet og de 2 forbund. Fra 1. april 1961 vil den i overenskomsten omhandlede løn herefter udgøre følgende årlige beløb:

Anciennitet	Løn
0- 2 år.....	kr. 11.300,00
2- 4 -	- 12.500,00
4- 6 -	- 13.700,00
6- 8 -	- 14.600,00
8-10 -	- 15.500,00
10-12 -	- 16.400,00
12-15 -	- 17.000,00
15-16 -	- 17.600,00
16-20 -	- 20.000,00
20 og flg. år.....	- 22.400,00

De anførte grundlønninger vil pristalsreguleret andrage følgende beløb:

Anciennitet	Løn
0- 2 år.....	kr. 16.950,00
2- 4 -	- 18.750,00
4- 6 -	- 20.550,00
6- 8 -	- 21.900,00
8-10 -	- 23.250,00
10-12 -	- 24.600,00
12-15 -	- 25.500,00
15-16 -	- 26.400,00
16-20 -	- 30.000,00
20 og flere år.....	- 33.600,00

Noter

UIA' executivmøde

U.I.A. - den internationale union af arkitektforeninger - sluttede sit executivmøde i København med en festlig aften på Louisiana. Kongressen danser af. Sådan har det været skik, så længe kongresser har eksisteret. Internationale møder kan ofte arbejdsmæssigt være byrdefulde - og de direkte resultater synes sjældent at stå i rimeligt forhold til arbejdet og omkostningerne. Men de personlige kontakter, der etableres på disse møder har den største betydning for international forståelse og samarbejde.

Men selvfølgelig kan der også opnås praktiske resultater. U.I.A.s måske største indsats er gennemførelsen af ensartede regler for internationale arkitektkonkurrencer. Tidligere herskede der temmelig kaotiske tilstande på dette område til skade for både byggekunst og arkitekter.

Efterhånden har U.I.A. taget en lang række opgaver op. Disse emner, byplanlægning, boligbyggeri, skolebyggeri, arkitektuddannelsen o. s. v. behandles enten i permanente komitéer eller i *ad hoc*-komitéer.

To af deltagerne i U.I.A.s executivmøde i København, Robert H. Mathew, Edinburgh og Yang Ting-Pao, Peking

På executivmødet i København drøftede man de organisatoriske problemer i forbindelse med dette arbejde. Man ønskede bl. a. den nordiske sektion repræsenteret i flere af komitéerne. Foruden det permanente komitéarbejde afholdes konferencer om specielle emner. Under forberedelse er konferencer om arkitektuddannelsen og boligbyggeriet. Der var interesse for at få disse to konferencer placeret i den nordiske sektion.

Executivkomitéen fandt det ønskeligt, at medlemsskabet af komitéerne blev tidsbegrænset til seks år. Dog skal det være muligt at forlænge perioden med yderligere seks år.

Kendskabet til det arbejde, der udføres af U.I.A.-komitéerne er i almindelighed alt for lidt udbredt. Man henstillede derfor fra executivkomitéen til medlemslandene, at U.I.A.s publikationer og rapporter blev stillet til rådighed for fagtidsskrifternes redaktioner, som på dette grundlag kunne orientere en bredere kreds af arkitekter.

I mange lande, og ikke mindst i de såkaldte nye nationer, er arkitekterne socialt svagt placeret. U.I.A.s arbejde kan blive af væsentlig betydning for en styrkelse af arkitekternes stilling.

De mange fremtrædende arkitekters besøg er blevet omtalt i den københavnske dagspresse. Som rimeligt er, har pressen navnlig været interesseret i de udenlandske arkitekters syn på dansk arkitektur. På baggrund af den bekymring for dansk bygningskunst, der præger enkelte aviser, var de udenlandske arkitekters begejstring særdeles effektfuld.

Nordisk styrelsesmøde

På de nordiske arkitektforbunds styrelsesmøde i København drøftede man et forslag til ændring af reglerne for nordiske arkitektur- og byplankonkurrencer. Repræsentanter for de nordiske landes konkurrenceudvalg havde ved et møde i foråret vedtaget de ændringer og tilføjelser, der blev forelagt styrelsesmødet. Den endelige formulering blev henvist til et udvalg bestående af konkurrenceudvalgenes ledere og sekretærer. De nordiske konkurrencer er en af de vigtigste muligheder for kulturelt samarbejde på bygningskunstens område. For yderligere at stimulere interessen for disse konkurrencer, rettede man fra det nordiske styrelsesmøde en henvendelse til Nordisk Råd:

Styrelserne for de fem nordiske landes arkitektorganisationer har ved et møde i København 10. og 11. september 1960 behand-

let en række spørgsmål i forbindelse med det praktiske samarbejde mellem organisationerne.

Særlig har man behandlet spørgsmålet om nordiske arkitekt-konkurrencer og de gode resultater, man hidtil har opnået til gavn for bygningskunsten og det kulturelle samarbejde i Norden.

Nordisk Styrelsesmode vedtog at anmode Nordisk Råd om at fremme det nordiske arbejde på bygningskunstens område ved at rette henvendelse til de respektive regeringer om at muliggøre løsningen af egnede statslige og kommunale bygge- og byplanopgaver gennem konkurrencer, åbne for arkitekter fra Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige.

På det nordiske styrelsesmode drøftede man endvidere den nordiske sektionens deltagelse i U.I.A.s arbejde. Hakon Ahlberg, der er sektionens repræsentant i executivkomitéen, berettede om U.I.A.s arbejde. Der skulle være mulighed for en bedre nordisk repræsentation i arbejdskomitéerne.

Det oplystes, at Island er blevet medlem af den nordiske sektion.

De nordiske styrelsesmøder blev oprindelig afholdt hvert år, i de senere år dog kun hvert andet år. Man besluttede, at der i fremtiden skal afholdes nordiske styrelsesmøder, når der er behov for det. Dog skal der mindst være ét møde hvert tredje år i forbindelse med de nordiske arkitektmøder.

Norges Tekniske Høyskole jubilerer

Norges Tekniske Høyskole har fejret sit 50 års jubilæum. Ved jubilæumsfestlighederne var danske arkitekter repræsenteret af D.A.L.s formand Hans Henning Hansen. Som man ved sker arkitektuddannelsen i Norge på den tekniske højskole.

Siden 1910 er højskolen vokset stærkt og er i dag ca. 4 gange så stor som ved starten. Man bygger stadig og regner med i løbet af få år at nå op på mellem 2000 og 2500 studerende. Heraf udgør de arkitektstuderende selvfølgelig en beskedent del.

Danmark set fra Italien

Verdens største og smukkeste byplantidskrift, det italienske *Urbanistica*, bringer i nr. 30 en lang og udførlig artikel om Københavns byplan, både i historisk og nutidig belysning. Artiklen er på italiensk, så det er kun illustrationernes kvalitet der skal fremhæves her. Sjældent har man set et planmateriale så omfattende og smukt behandlet i et tidsskrift. Der er planer med op til seks farvesignaturer og med en pasning som i litografisk tryk. Men også foto-éclichéerne, bl.a. en række luftfotografier er af ypperlig kvalitet.

I *Casabella*, det af Ernesto Rogers redigerede tidsskrift, bringes i nr. 239 en meget omfattende artikel om Kay Fiskers arbejder, skrevet af Silvano Timotori.

Konkurrence om administrationsbygning i Farum

Farum kommunalbestyrelse indbyder danske arkitekter til at deltage i en offentlig projektkonkurrence om forslag til en ny administrationsbygning i Farum.

Man ønsker forslag til et rationelt kontorhus, der funktionelt og æstetisk opfylder de stedlige krav, uden at man på forhånd har taget stilling til den arkitektoniske udformning. Der vil ved bedømmelsen blive lagt vægt på, om forslaget er udformet økonomisk såvel med henblik på anskaffelse som drift, ligesom bygningen må kunne udvides i takt med den forventede kommende udvikling. Under hensyn til dette er det af betydning, at lokalerne indrettes således, at de enkelte led i forvaltningen kan udvides efter behov. Indbyggerantallet i Farum regnes indenfor et kort åremål at blive ca. 10.000, og det må forudses, at dette tal vil blive udvidet til ca. 25.000.

Forslag skal være indleveret senest den 5. december 1960. D.A.L.s repræsentanter i dommerkomiteen er arkitekterne Mogens Boertmann, Finn Monies og Erik Møller.

Legater til ophold ved Det danske Institut i Rom

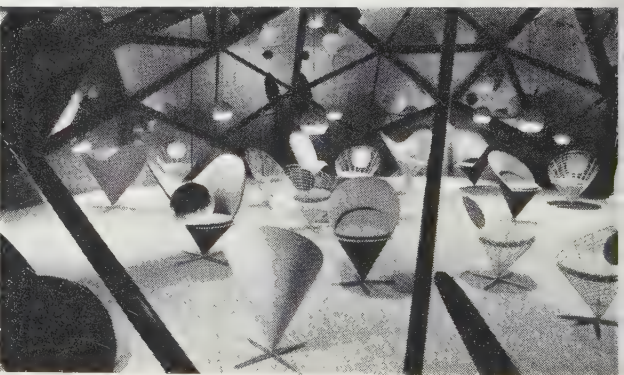
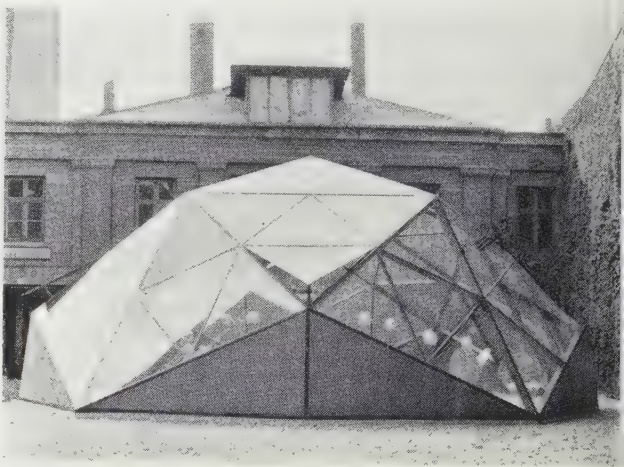
Det danske institut i Rom indkalder ansøgninger om ophold på instituttet i 1. halvår 1961. *Dronning Ingrid's romerske Fond* og *Kong Christian den Tiendes Fond* har oprettet legater, som søges til ophold ved instituttet i 1961. *Tuborg fondets kunstnerlegat* har ligeledes stillet et beløb til rådighed for en kunstners ophold på instituttet i mindst 4 måneder.

Interesserede, som ønsker at påbegynde et ophold på instituttet i 1. halvår 1961, kan få yderligere oplysninger herom ved henvendelse til bestyrelsen, adresse: Undervisningsministeriets Frederiksholms Kanal 21, København K. Hertil skal også ansøgninger sendes inden 22. oktober 1960.

Rejsestipendier

Af tipstjenestens overskud er der af undervisningsministeriet stillet et beløb til rådighed for kunstakademiet til *rejtestipendier for unge kunstnere* (malere, billedhuggere og arkitekter).

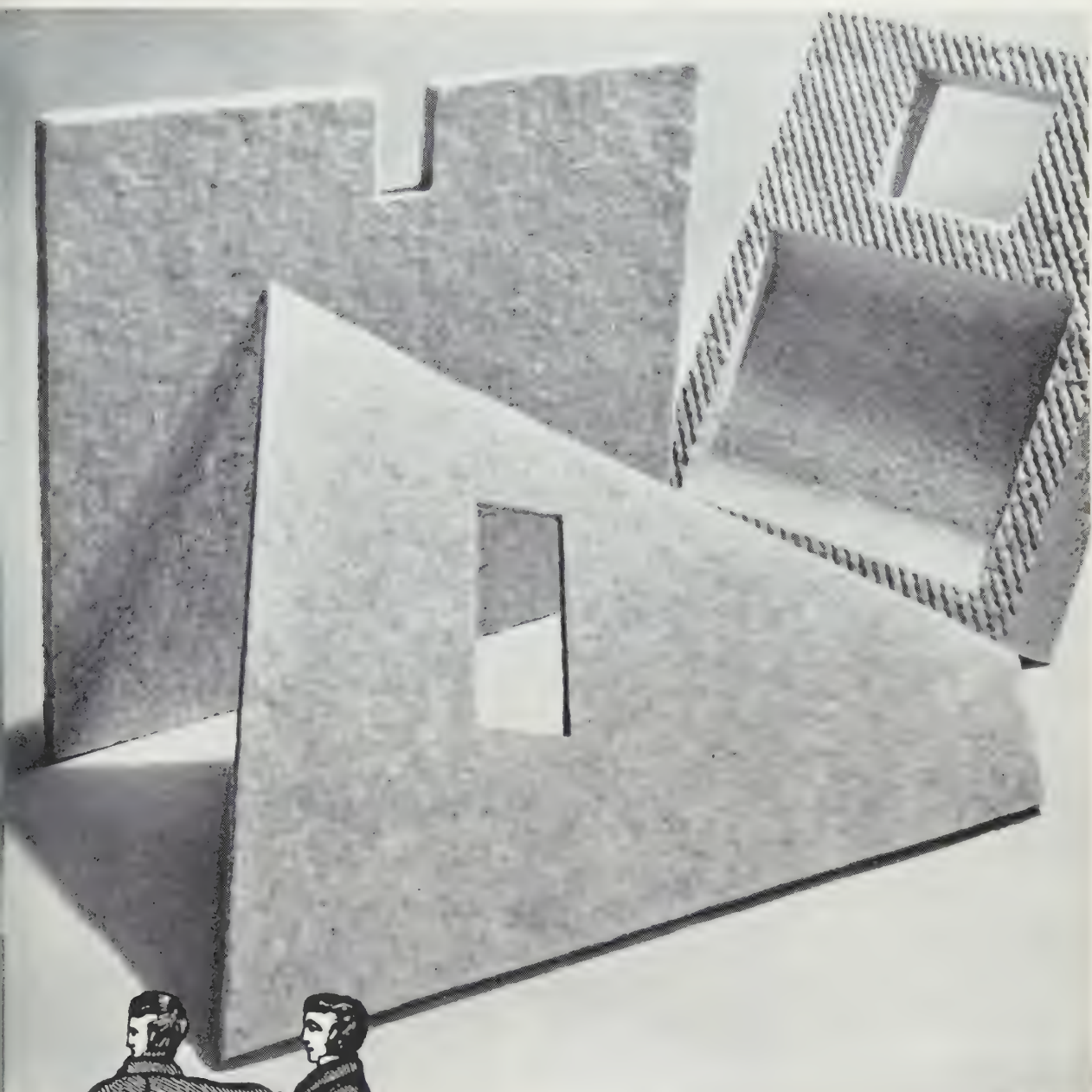
Skema til brug ved ansøgningen udleveres på akademiets kontor, hvortil de indsendes senest den 1. november i år.

Unika-hus

Textilfirmaet Unika-væv har fået sig et udstillingshus. Eftersom Unika er et firma med spræl i, kunne det naturligvis ikke være et ganske almindeligt hus. Verner Panton har tegnet huset. Formen er nok inspireret af Buckminster Fullers kupler, men konstruktivt har den ikke meget tilfælles med hans matematiske ideer. Konstruktionen er helt i træ, tresidede elementer boltet sammen. De oplukkelige felter er af træplade, ligeså de nederste elementer. Alle øvrige trekkanter er udfyldt med et enkelt lag glas. Huset bruges til udstilling af firmaets stole, ligeledes tegnet af Panton. Firmaets møbelstoffer vises på stolene.

Der er ingen form for sanitære installationer, garderobe eller andre bekvemmeligheder – det er rent og skært et udstillingsvindue, omend lidt mærkeligt beliggende indeklemmt mellem Kongens Bryghus og andre gamle huse på Vodroffsvej på Frederiksberg.

Rockwool er let at tilpasse

Det er så let og billigt at klæ' moderne mennesker på, – for moderne færdigkonfektion fremstilles som massefabrikation i gængse størrelser.

Det er ligeså enkelt at klæ' en nybygning på, ja for den sags skyld også en ældre, når der anvendes Rockwool Batts, der passer i mål til alle gængse bygningskonstruktioner. Men selv hvor særlige krav til mål og form gør en tilpasning påkrævet, er Rockwool Batts et ypperligt isolationsmateriale, fordi den høj-isolerende stenuld er så let at tildanne.

Rockwool opfylder derfor de industrielle isoleringsopgavers krav om små tolerancer og effektiv isolering.

— efter mål eller som „færdigkonfektion“

isoler med **ROCKWOOL** dansk stenuld

AKTIESELSKABET ROCKWOOL . FREDERIKSBORGGADE 18 . KØBENHAVN K . TLF. C. 9575

Københavns amtssygehus, Glostrup
Arkitekter S.A.F.A. Thyå, Thyå og Malmio
Elevbygningen

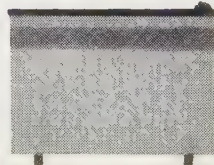
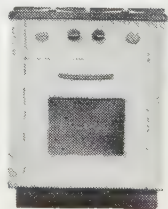
Monteret med FIONIA-døre fra
DANSK MØBELPLADE- & FINÉRFABRIK
Odense Aktieselskab København

Gas er den ideelle energikilde til alle opvarmningsformål i industrier og boliger.

Gas er lynhurtig, renlig og trinløs regulerbar, og de moderne gaskomfurer er en pryd for ethvert køkken.

Ved moderne byggeri skjules ledningen, og måleren kan undgås i køkkenet.

BYG MED GAS

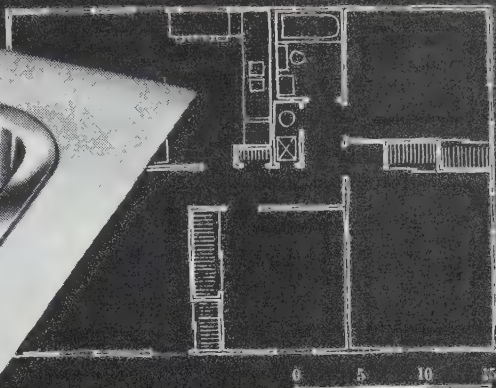

Den ideelle fjernvarme er gasradiatorer og gasfyr, og varmtvandsforsyning med fuldautomatiske gasvandvarmere giver den billigste og hurtigste form for varmt vand til køkken og bad

Princess Steel

passer fint ind i planen . . . !

Et moderne hus skal selvfølgelig have en moderne vask – og her vælger De rigtigt, når De vælger PRINCESS STEEL, den umagnetiske kromnikkelvask, som fås i 2 typer, 3 størrelser). PRINCESS STEEL »smelder« ikke, når der hældes kogende vand i den, og såvel overløb som afløb er dimensioneret så rigeligt, at de kan tage al vandet, selv ved fuldt pres fra hanen.

En helt ny PRINCESS STEEL finesse er den patentanmeldte monteringsmetode: En bøjle i vaskens underkant påsættes en skive, der fastspændes med en kile. Der bruges overhovedet ingen skruer, og derfor får husmoderen en fuldkommen plan, glat og vandtæt flange. Skriv efter prospekt med mål og alle yderligere oplysninger!

DALSØ MASKINFABRIK · BRABRAND

P. W. H. GASRADIATORER

den mest geniale opvarmningsmetode – dansk fabrikat

Hurtig varme

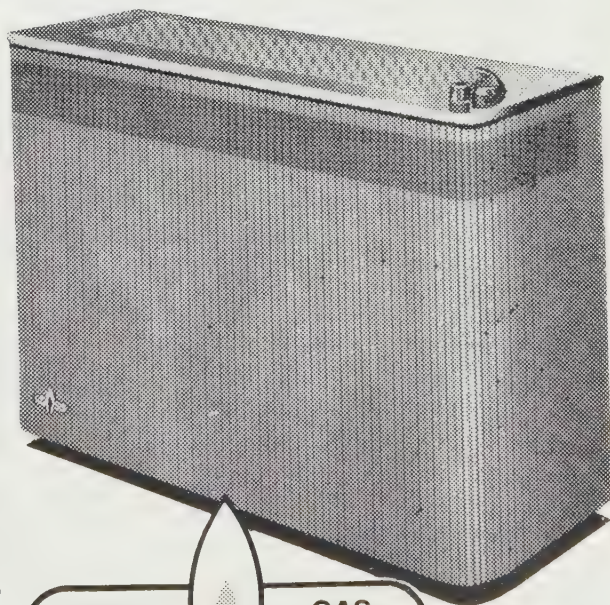
Økonomisk

Leveres til:

Bygas og flaskegas

til ydervæg eller
skorsten

de luxe model og
standard model

P.W. Hallengreen & Søn A/S

Ryegade 51 G . København Ø . Tlf. C 7850

P.W.H.

**GAS
RADIATOR**

Nyt fra typehuskontoret

(Fortsat fra side A846)

Bygherrens egenkapital (= ca. 20% af anskaffelsessum incl. kurstab)	14.340 kr.
Anskaffelsessum excl. kurstab	60.000 kr.

Driftsbudget

1. pr. 4,6% af 26.000 kr.	1.200 kr.
2. pr. 5,0% af 6.500 kr.	320 kr.
3. pr. 10,25%* af 22.500 kr.	2.310 kr.
Forsikring af 3. prioritet	70 kr.
	3.900 kr.

Rente af egenkapital 5% af 14.340 kr.	720 kr.
Skatter og afgifter, anslået	500 kr.
Vedligeholdelse	300 kr.
Forsikringer	150 kr.
Diverse udgifter	100 kr.
Årlige udgifter excl. opvarmning	5.670 kr.

Heraf udgør 1. års afdrag på lån ca. 1.050 kr.

Lånenes løbetid: 1. prioritet 60 år
2. prioritet 50 år
3. prioritet 25 år

* Serielån konstant afdrag (900 kr. pr. år), men faldende ydelse.

Finansiering ved sparekasselån

Anskaffelsessum (excl. kurstab)

60.000 kr.

Finansiering

1. prioritet	
5 1/2% sparekasselån	26.000 kr.
÷ provision, kurs 91	÷ 2.340 kr. 23.660 kr.

2. prioritet	
5 1/2% sparekasselån	13.000 kr.
÷ provision, kurs 90%	÷ 1.200 kr. 11.800 kr.

3. prioritet	
5 1/2% sparekasselån	13.000 kr.
÷ provision, kurs 90%	÷ 1.200 kr. 11.800 kr.

Bygherrens egenkapital (= ca. 20% af anskaffelsessum incl. kurstab)	12.740 kr.
Anskaffelsessum excl. kurstab	60.000 kr.

Driftsbudget

1. pr. 6,5% af 26.000 kr.	1.690 kr.
2. pr. 7,4% af 13.000 kr.	960 kr.
3. pr. 7,4% af 13.000 kr.	960 kr.

(Fortsættes side A 854)

**- til dem der drømmer om
økonomisk, renlig
og effektiv opvarmning**

Formgivning:

Kgl. bygningsinspektør
arkitekt m. a. a.

Preben Hansen.

Gasradiatoren fås i
følgende 4 farver:
blågrøn, sort, silkegrå
og lys oliven.

Yderligere oplysninger samt brochurer: C 110

TRÆ

-SOMMERHUSE kan udføres enkelt, hurtigt og billigt
Læs pjecen TRÆ 7: TRÆ I SOMMERHUSE, nyt oplag, pris 4 kr.

TRÆBRANCHENS OPLYSNINGSRÅD

Eget sommerhus: arkitekt m.a.a. Ole Hagen

TRÆ

beklædning TRYK-impregneret med CELCURE

R. COLLSTROP A/s
Østerbrogade 2 - København Ø - C. 848

Arkitekt
Frans Møller og Ole Worch, M.A.A.

Forsikring af 3. prioritet (be-
tales kun de første 10 år)
0,56% af 13.000 kr. 70 kr. 3.680 kr.

Rente af egenkapital 5% af 13.000 kr. 650 kr.
Skatter og afgifter, anslået 500 kr.
Vedligeholdelse 300 kr.
Forsikringer 150 kr.
Diverse udgifter 100 kr.
Årlige udgifter excl. opvarmning 5.480 kr.

Heraf udgør 1. års afdrag på lån ca. 740 kr.

Lånenes løbetid: 1. prioritet 36 år
2. prioritet 25 år
3. prioritet 25 år

Finansiering ved sparekasselån for byggesparer
Anskaffelsessum (excl. kurstab) 60.000 kr.

Finansiering

1. prioritet
5 $\frac{1}{2}$ % sparekasselån 32.300 kr.
÷ provision, kurs 91 ÷ 2.910 kr. 29.390 kr.
2. prioritet
5 $\frac{1}{2}$ % sparekasselån 9.700 kr.
÷ provision, kurs 91% ÷ 800 kr. 8.900 kr.

3. prioritet
5 $\frac{1}{2}$ % sparekasselån 12.900 kr.
÷ provision, kurs 92% ÷ 940 kr. 11.960

Bygherrens egenkapital (= ca. 15% af an-
skaffelsessum incl. kurstab) 9.750
Anskaffelsessum excl. kurstab 60.000

Driftsbudget

1. prioritet
6,5% af 32.300 kr. 2.100 kr.
2. prioritet
6,85% af 9.700 kr. 660 kr.
3. prioritet
7,4% af 12.900 kr. 960 kr. 3.720

Rente af egenkapital 5% af 9.750 kr. 490
Skatter og afgifter, anslået 500
Vedligeholdelse 300
Forsikringer 150
Diverse udgifter 100

Årlige udgifter excl. opvarmning 5.260

Heraf udgør 1. års afdrag på lån ca. 670 kr.

Lånenes løbetid: 1. prioritet 36 år
2. prioritet 30 år
3. prioritet 25 år

Arkitekternes typehuskont

Kuhlmann har forlængst tegnet sig for ...

VERDENS FINESTE TEGNEANLÆG

Franz Kuhlmann KG. i Vest Tyskland er den ældste og største specialfabrik for tegnemaskiner. Den fremragende kvalitet garanterer, at KUHLMANN er absolut billigst - over 25 år gamle KUHLMANN tegnemaskiner fungerer den dag i dag stadig lige præcist i flere af de største industrivirksomheder verden over.

★ **MODEL Zt VI.** Den pladsbesparende søjle-konstruktion er helt uden hydraulik og indstilles hurtigt og legende let. Der findes KUHLMANN tegnemaskiner og tegneborde i modeller til ethvert formål.

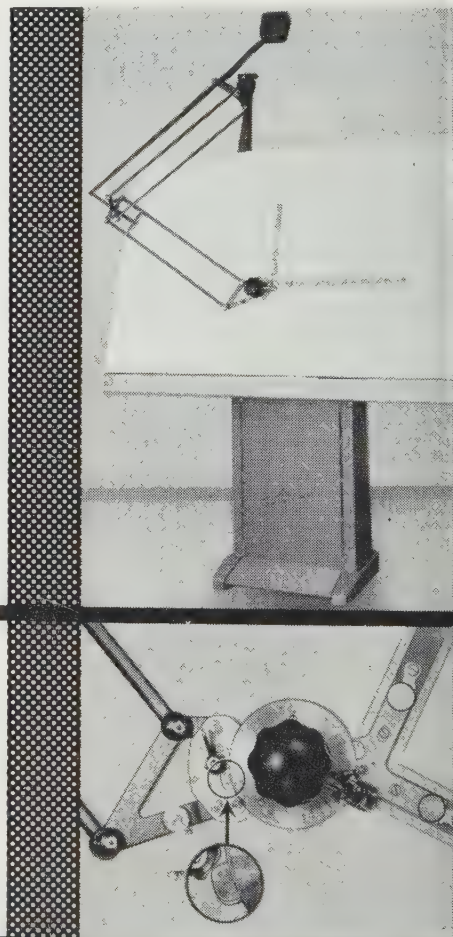
Verdensberømt KUHLMANN præcisions-tegehoved.

Kun med KUHLMANN tegnehoved er det muligt ved direkte aflæsning på den patenterede dobbeltskala at tegne i en hvilken som helst vinkel indenfor cirkelens 360° uden forudgående omregning. Det indstillelige nulpunkt til basisforskydning, med Nonius for minutindstilling under 1°, betyder hurtigste og højst opnåelige præcision.

KUHLMANN TEGNEANLÆG. - Enerepræsentant for Danmark:

ERLING GAD A/s

Handels- og Ingeniørfirma. Peder Skramsgade 1, København K. Telf. MI 6060
Repræsentant for Jylland og Fyn:
PAUL E. HÄGGQUIST, Finsensgade 73, Århus. Telf. (061) 64 707

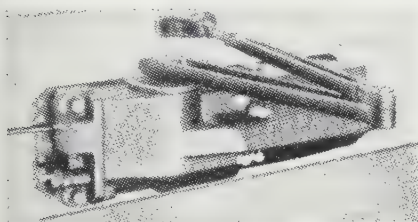
TORMAX

TORMAX elektrohydrauliske døråbnere leveres i tre forskellige størrelser for døre med max. vægt 140, 450 og 900 kg.

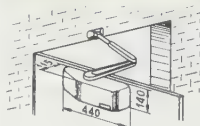
TORMAX døråbnere kan styres med fotocellerelæ, kontakttæppe, trykknop el. lign.

TORMAX åbner alle døre for Dem. Ingen trykluft, ingen ekstra installationer.

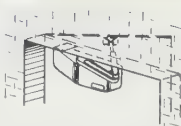
106 stk. TORMAX døråbnere er installeret i Københavns Amts Sygehus i Glostrup.

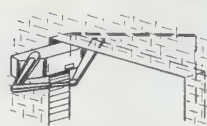
en konstruktion med mange muligheder!

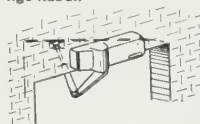
Normalmontage TORMAX Junior monteret direkte på døren, strømtilførsel gennem bevægeligt kabel.

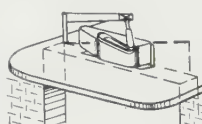
TORMAX monteret i dørlysninger (dørhøjde mindst 2,10 m).

TORMAX monteret på dørkarmen, overfører kraften gennem ekstra vinkelarm.

TORMAX monteret over døren. Ekstra tilbehør for omvendt montage tillader at stangtrækkes monteres for ned.

TORMAX indbygget over eller under døren. Styling på forlænget dørakse.

Forlang nærmere oplysning

CHR. HJELM BANG

KØBENHAVN: VESTERBROGADEN 10, V, TLF. (0144) HI 13

AARHUS: PARK ALLE 7, TLF. (061) 213 99

A.F.D. FOR REGULATORER

FLAMMET

STANDARD

PRIMA

EXTRA FLAMMET

INDUSTRI

der er mange muligheder i

JUNCKERS BØGEPARKET

ELEVATORER

TITAN

TAGENSVEJ 86
KØBENHAVN N
ÆGIR 8000

A/S TITAN står for leverancerne af samtlige elevatorer til De danske Sukkerfabrikkers ny administrationsbygning. Her er 2 stk. personelevatorer for 4 pers. \times 1,5/0,3 m/sek. Elevatorerne er udstyret med automatiske skydedøre samt selektiv trykknappstyring.

Kontantlån til énfamiliehuse

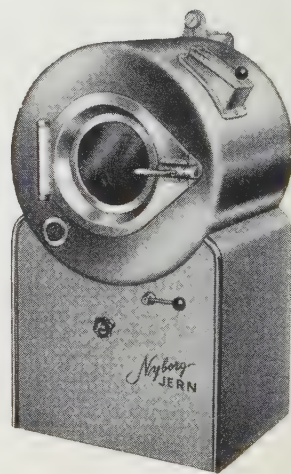
Da Byggeriets Realkreditfond påbegyndte sin virksomhed startede man på den for dansk realkredit traditionelle vis med at tilbyde lån udbetalt i kasseobligationer. Låntageren kunne opnå lån i 3 forskellige renteafdelinger med henholdsvis $4\frac{1}{2}$, 5 og $5\frac{1}{2}$ pct. nominel rente. Da der har vist sig behov for lån med højere nominel rente end $5\frac{1}{2}$ pct., har fonden besluttet fra den 1. august 1960 at åbne en 6 pct. renteafdeling i både 1. og 2. serie, således at alle låntagere, hvad enten de får 30 eller 45 års lån, fremtidig også vil få tilbudt 6 pct.'s lån.

Samtidig åbner Realkreditfonden for kontantlån til villaer og rækkehuse i hovedstadsområdet opført til brug for ejeren eller med salg for øje. Dette kontantlånesystem, som er indført af Landsbankernes Realkreditlånefond og som også er taget op af en kreditforening, betyder, at låntageres pantebrev kommer til at lyde på det kontant udbetalte beløb. Der er således ingen kurstab for låntager ved lånets optagelse. Derimod bliver pantebrevets rente og ydelse så meget højere, at fonden herigennem kan forrente og afdrage de på grund af anledning af lånet udstedte kasseobligationer. Muligheden til kontantlånet fremskaffes ved salg af $4\frac{1}{2}$ pct. kasseobligationer gennem det formidlende pengeinstitut, og kontantlånets ydelse og rente er inden for obligationens

Nyborg
VASKERIMASKINER

Vaskemaskiner
Centrifuger
Tumblere
Strygemaskiner

★

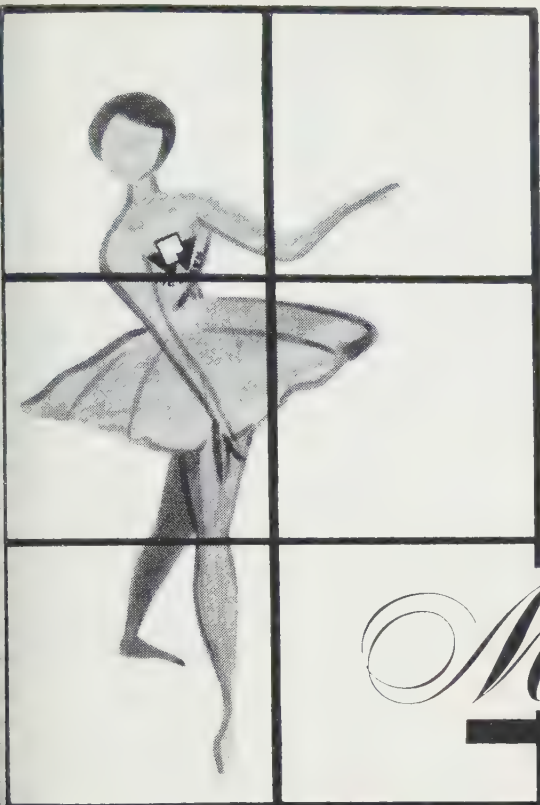
HANS L. LARSEN
NYBORG JERNSTØBERI

Grundl. 1841

KØBENHAVN
C. 3871

NYBORG
76

AARHUS
2 30 52

Også i det gamle danske dobbelt-monarki fremstillede man vægfliser, både i Slesvig og Holsten. Fliserne herfra er morsomme eksempler på gammel folkekunst, de er primitive og farverige, gengiver blomster, dyr og landskaber.

I dag er det almindeligt at anvende de skinnende blanke og hvide vægfliser med det klassiske navn Meissner, hvor man stiller krav til hygiejne og elegance.

Polykrom landskabsflise fra ca. 1800.

Meissner fliser

ENEFORHANDLING:
CHRISTENSEN & JENSEN
SPECIALFORRETNING I BYGNINGSMATERIALER

SALGSKONTOR: A/S KNUD GOTTLIEB - RÅDHUSPLADSEN 4 - KØBENHAVN V - TLF. MINERVA *7383

EXOPLAST

FACADE FARVER

EXOPLAST façadefarve anvendes i stadig stigende udstrækning i byggeriet. Fremragende dækkraft og enestående holdbarhed gør EXOPLAST façadefarve til den ideelle maling til beton, murværk og eternit.

EXOPLAST façadefarve er let at påstrykke og giver en ensartet mat overflade, der tørrer på $\frac{1}{2}$ time.

Farvenuancerne spiller i dag en stor rolle, derfor er sortimentet udvidet, så de helt og fuldt dækker øjeblikkets krav.

Økonomisk i brug · Lysægte · Anvendelig ude og inde
Tåler kraftig afvaskning · Vejrbestandig · Holder i årevis

ØRSTEDHUS . V. FARIMAGSGADE 41 . C. 8500

Læg vægt på kvalitet - isoler med VAKUSKUM

- * VAKUSKUM forbedrer k-værdien på en alm. 31 cm teglstensmur med 80% - nemlig fra $k = 1,5$ til $k = 0,3$. Den optimale tagtykkelse er netop 8 cm.
- * VAKUSKUM vejer 9 kg pr. m^3 , derfor kan vi uden forbehold yde garanti for holdbarhed.
- * Vejledende pris: Kr. 105,- pr. m^3 indsprøjtet.

DANSK FIBERPLASTIC

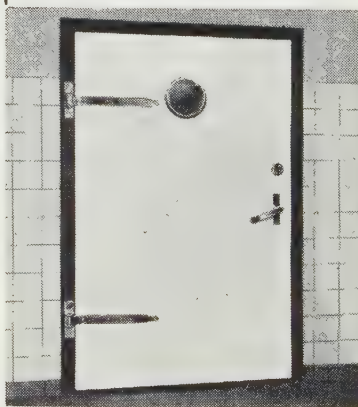
Tietgens Alle 106. Odense. tlf. (09) 11 27 46
Teknisk kontor:
Vilvordevej 51. Charlottenlund. tlf. (01) 66 Ørdrup 1488

salget fastsat således, at terminsydelserne ifølge pantbrevet afgiver fuld dækning for fondens forpligtelse i henhold til de i anledning af lånet udstedte kassobligationer.

For låntagerne betyder kontantlånet dels, at med en lavere nominal behæftelse opnår den rentefordel, som følger med salg af lavt forrentede obligationslån og dels den skattemæssige fordel som består i, at den fulde renteudgift fremgår af pantebrevet og ikke er delvis „gemt“ i kurstabet. På den anden side medfører kontantlånet, at en ekstraordinær indfrielse kun kan ske til en af fonden fastsat overkurs, som muliggør indfrielse af de endnu cirkulerende obligationer. Optagelse af kontantlån forringer således ligesom optagelse af lavt forrentede obligationslån chancerne for konvertering eller omprioritering ved senere indtrædende fald i renteniveauet, men fordelene ved i stedet at optage et højrentet obligationslån med efterfølgende konvertering eller omprioritering opnås dog normalt kun, hvis rentefaldet indtræffer inden for en kortere tid efter lånets optagelse. Den Reallånefond kun yder lån til finansiering af en egentlig nyinvestering og ikke til omprioriteringer, og der i øvrigt selv for højrentede obligationslån næppe store fordele at opnå ved en senere konvertering eller omprioritering.

OL KØLERUMSDØRE

Udført i glasfiber-armeret polyester i mælkevid farve og isoleret med 80 mm Flamingo plader. Materialet angribes ikke af de i madvarer forekommende syrer eller af salt. Overfladen er helt glat og derfor let at holde ren. Der bliver ingen vedligeholdelsesudgifter.

Karmen er af fyr, som indvendigt og foran er beklædt med teak, alle beslag er af matpoleret, rustfrit stål. Bundskinnen er galvaniseret og med ankere for faststøbning

Forlang brochure

OVE LASSEN
KØLETEKNISKE ARTIKLER
RISSKOV - BAKKEGAARDSVEJ 33
TLF. ÅRHUS (061) 7 98 99

BYG MED ALUMINIUM

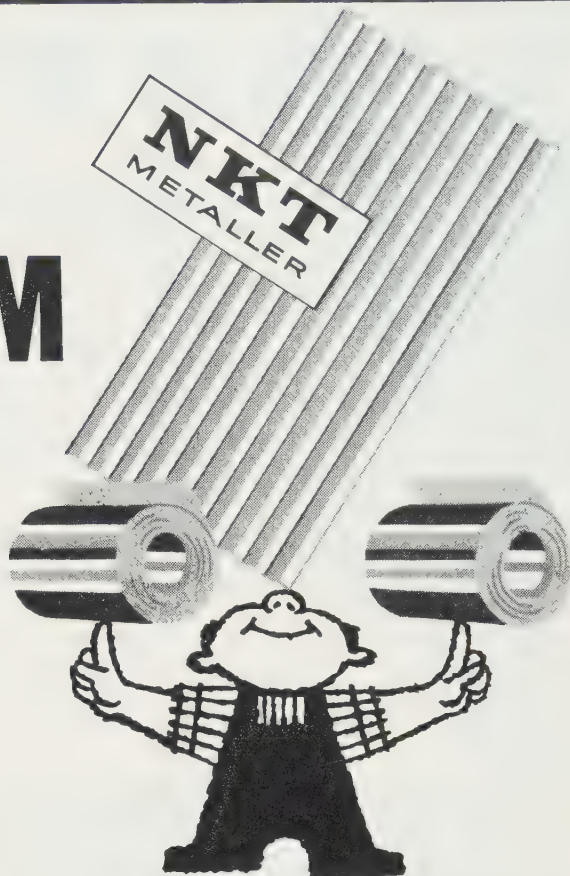
fremtidens byggemateriale

Aluminiumbånd og aluminiumbølgeplader anvendes med fordel til tagdækning og beklædning, såvel ved industrielt som ved privat byggeri.

Ring til FAsan 7000!

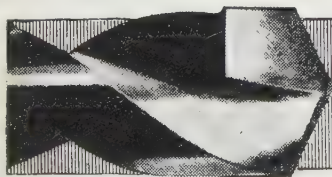
Vor salgsafdeling står til Deres disposition med alle yderligere oplysninger om aluminiumbånd og aluminiumbølgeplader.

LETHED . STYRKE . HOLDBARHED

AKTIESELSKABET NORDISKE KABEL- & TRAADFABRIKER - KØBENHAVN F

Hurtigere og lettere boring i murværk!

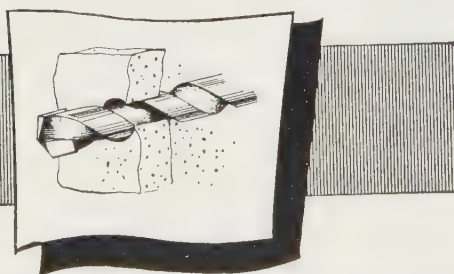
DURIUMBOR

Monteringsarbejder på nyopførte murstensvægge el. flisebeklædninger kan udføres *uden* risiko for beskadigelser!

Det kan medføre uoprettelig skade på en nybygning, hvis ikke håndværkerne instrueres om at benytte det rette værktøj... Drejer det sig f. eks. om boring i hårde vægmateriale — et flisebeklædt badeværelse, køkken el. lign. — så bør De sørge for, at der *kun* benyttes originale RAWLPLUG DURIUMBOR. Den hårde durium-spids trænger hurtigt og præcist ind i selv de hårdeste materialer, *uden* at disse springer,

krakelerer eller slår store revner. RAWL-PLUG DURIUMBOR kan anvendes til alle materialer undtagen granitholdige.

DURIUMBOR KAN BENYTTES BÅDE I HÅNDBOREMASKINER OG EL-BOREMASKINER!

Brochurer, kataloger og tekniske vejledninger kan frit rekvireres fra:

HOVEDFORHANDLER: L. V. ERICHSEN A/S, NØRREBROGADE 55, KØBENHAVN N. - LUNA 2550

RAABY

**LYSKOPI
ZINKTRYK
FOTOKOPI**

MODERNE
MASKINER

KVALITET

PERSONLIG
KONTAKT

UDSTRAKT
SERVICE

**LYSKOPI
ZINKTRYK
FOTOKOPI**

BYPLANER
PROJEKTER
BESKRIVELSER

DET ER
SÅ
LET

TRIA 2001

VIKING COLOR
akvarelblyanten

til kunstneriske og tek-
niske tegninger, kolore-
ring af fotografier m.m.

VIKING

Meddelelse fra

DANSKE ARKITEKTERS LANDSFORBUND

Bredgade 66, København K. Telefon Minerva *1290.

Ledige FN-ekspertstillinger

Regeringsudvalget for teknisk bistand, Udenrigsministeriet, har udsendt meddelelse om følgende to ledige ekspertstillinger i forbindelse med de Forenede Nationers udvidede program for teknisk bistand til udviklingslandene. Nærmere oplysninger samt særlige ansøgningsformularer vil kunne fås ved henvendelse til Sekretariatet for Regeringsudvalget for teknisk bistand, Udenrigsministeriet, Christiansborg, tlf. Central 825. Henvendelse kan ske omgående.

Request from the Government of Turkey

Job Description Tur - 63 K

Post Title: Regional Planning (Physical Planning).

Duration: Twelve months initially.

Date Required: As soon as possible after 1. November 1960.

Duty Station: Istanbul (frequent internal travel anticipated).

Duties: The expert is expected to advise the Director of the Marmara Planning Region in respect of all matters concerning the planning of the region and to advise on the activities of the Antalya Planning Region Directorate in the event that such an office is established.

Qualifications: Academic training; extensive and high level experience in regional planning on Physical Planning.

Language: English.

ISOLERENDE DOBBELTRUDER

alle fabrikater føres, bl. a.

Thermopane

INSULIGHT

CUDO . POLYVERBEL

THERMOKIT . LITALKIT

Alt i glas til bygningsbrug

M. I. MEYER A/S

TOLDBODGADE 53 . KØBENHAVN K
TLF. CENTRAL 670

Installer ASCOT 512

den ny gasvandvarmer med den fuldkomne kontrol

Den ny Ascot 512 repræsenterer det nyeste fremskridt på gasvandvarmerens område forenet med traditionel britisk kvalitet i materialer og fremstilling.

TEMPERATURVÆLGER

Temperaturvælgeren kontrollerer udløbstemperaturen fra ca. 35° til 65°C. og giver husmoderen mulighed for aftapning af varmt vand i den ønskede temperatur.

KONTROL MED GAS OG VAND

Den indbyggede gas- og vandmængderegulator garanterer en konstant udløbstemperatur. Stophaner for gas og vand følger med apparatet.

NEM INSTALLATION OG VEDLIGEHOLDELSE

Ascot 512 er let at installere og vedligeholde. Kappen samt top- og bundplade kan hurtigt aftages således at alle dele er let tilgængelige. Den rustfri stålbrænder og det robuste forbrændingskammer kræver meget lidt pasning.

ALSIDIG ANVENDELSE

Ascot 512 leveres til by- eller flaskegas. Alle modeller er specielt konstrueret til let omskiftning fra den ene gasart til den anden.

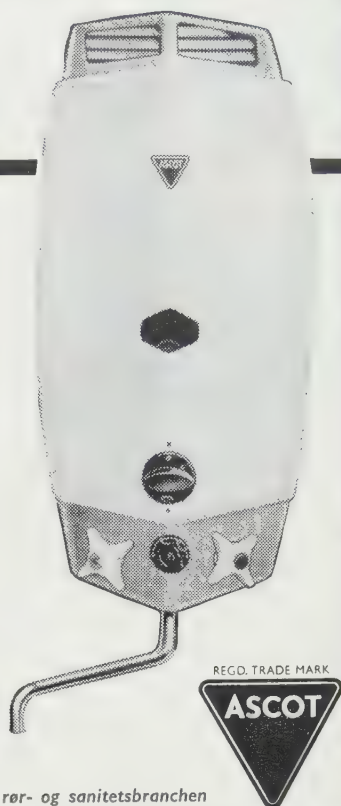
Den leveres også uden blandingsbatteri kun til fjernaftapning (512/1).

Type	belastning	ydelse	højde	bredde	dybde
bygas GS12 & GS12/1	167 kcal/min	125 kcal/min	59 cm	26 cm	21 cm
flaskegas BS12 & BS12/1	160 kcal/min	125 kcal/min	59 cm	26 cm	21 cm

Generalagent : N. CHR. HVIID & SØN

Sølvgade 11, København K. Telefon Minerva 5145

Forhandles af grossister i rør- og sanitetsbranchen

Gør Deres hus større med et BP oliefyr...!

Et BP oliefyr er nemt at anskaffe, let at installere og renligt i drift – og et oliefyr frigør samtidig plads til mange andre formål.

BP har altid et oliefyr, som dækker Deres behov og passer til Deres økonomi. Indhent uforbindende tilbud hos Deres installatør, nærmeste BP kontor eller BP's afdelingskontorer:

BP Olie-Kompagniet A/S

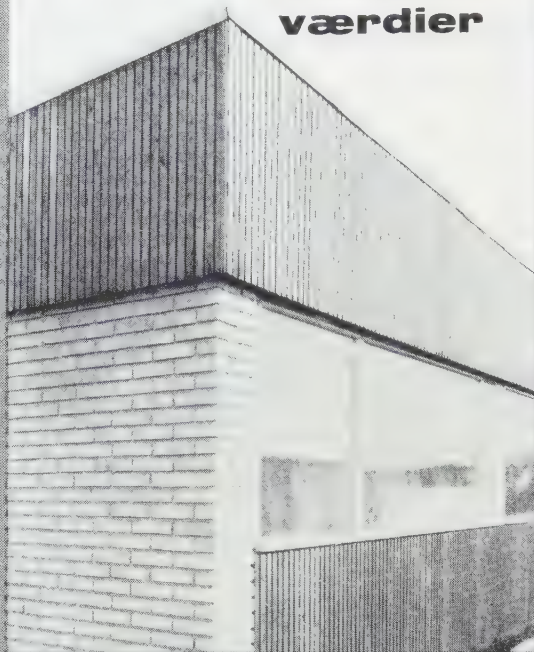
København afd.
Tlf. Minerva 5455
Nordjysk afd., Aalborg
Tlf. 24488
Midtjysk afd., Aarhus
Tlf. 29822
Fredericia afd.
Tlf. 2811

- en verdensindustri i Deres tjeneste

**Beskyt
de store
værdier**

HYLOSAN

TAXOLEUM

HYLOSAN imprægneringsvædske er ubetinget bedst til beskyttelse af al slags træ mod svamp og råd. Grøn, lysebrun og farveløs. HYLOSAN har den største dybdevirkning. HYLOSAN kan ikke udvaskes. TAXOLEUM imprægnerer og farver med et meget fint resultat. TAXOLEUM leveres i farverne mellembrown, mørkebrun og sort. Anvend f.eks. TAXOLEUM til sommerhuse.

A/s HOTACO

KØBENHAVN
C. *13842

HOLBÆK
TLF. *1213

HORSSENS
TLF. *2 53 33

Background Information: The Marmara Planning Region Directorate is part of the General Directorate of Planning, Department of Regional Planning; this Department is responsible for conducting and supervising all regional planning activities in Turkey. The Marmara Office is similarly responsible for regional activities within the region.

A Chief Consultant and a Resident Consultant are being provided by EPA, who will also provide two regional planning consultants and has provided several experts to work at the Central Office.

Nominations should be submitted before 21. October 1960.

Request from the Government of Turkey

Job Description Tur - 63 K

Post Title: Socio-economic research (Physical Planning).

Duration: Twelve months initially.

Date Required: 1 October 1960.

Duty Station: Ankara (frequent internal travel anticipated).

Duties: The expert is expected to assist the Department of Regional Planning on the organisation of socio-economic surveys for the Marmara and Antalya regions for the purpose of obtaining information required for the preparation of a regional development plan.

Qualifications: Academic training; extensive experience in socio-economic research related to Physical Planning.

Languages: English.

Background Information: The Marmara Planning Region Directorate is part of the General Directorate of Planning, Department of Regional Planning. This Department is responsible for conducting and supervising all regional planning activities in Turkey; the Marmara Office is similarly responsible for regional activities within the region.

A Chief Consultant and Resident Consultant are being provided by EPA who will also provide two regional planning consultants and has provided experts to work at the Central Office.

Nominations should be submitted before 21. October 1960.

**MYNSTERSVEJ 12
VESTER 9982**

AKUSTA anvendt på Frederiksberg Gymnasium

AKUSTA

FABRIK FOR BRANDFRIE
AKUSTISKE PLADER AF
GIPS OG ASBEST M. M.

AKUSTA

Sandager 10, Glostrup. Tlf. 96 57 05

LYDISOLERING

LYDISOLERING

LYDISOLERING

KARFA

METALINDUSTRI A/S
SYDMARKEN 35 . SØBORG
SØBORG *6001

FORHANDLES Gennem RØRGROSSISTERNE

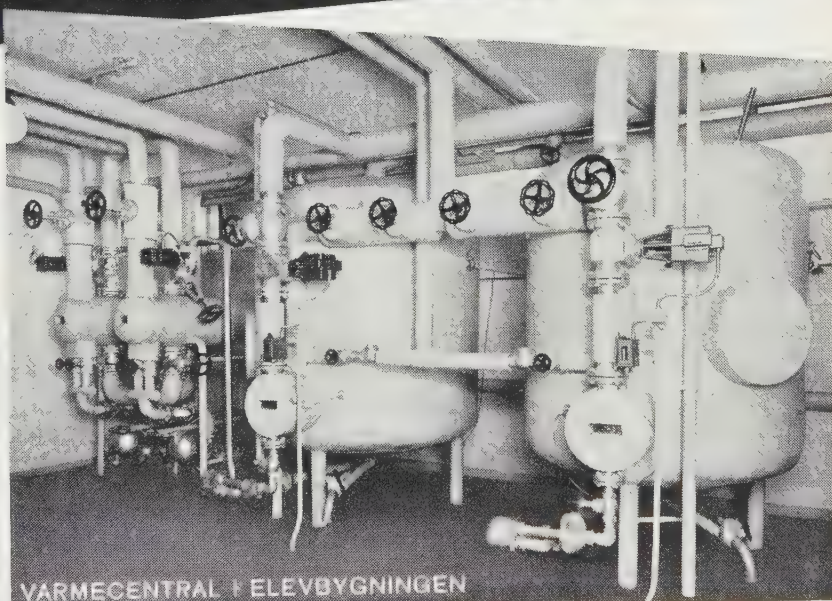
KØBENHAVNS AMTSSYGEHUS I GLOSTRUP

AJVA

Varmtvandsbeholdere
og varmevekslere
i diverse secundære
varmecentraler

Raadgivende ingeniører
Birch & Krogboe

VARMECENTRAL I ELEVBYGNINGEN

AJVA ^A/_S

SYDMARKEN 22-26 • KØBENHAVN - SØBORG • TELF. SØBORG *8611

svært beslag fra kr. 90,-
do. med **SKF** kuglelejer kr. 99,-

VASKEMASKINE

— altid den foretrukne

Fordi FERM fremstiller 8 modeller der tilfredsstiller kravene til det moderne byggeri.

Fordi FERM ikke kræver fast installation.

Fordi Ferm er et dansk kvalitetsprodukt med en effektiv service.

AKTIESELSKABET FERM

Ulstrup — telf. 30 — kalde nr. 0621

Afdeling i København:

Kong Georgs Vej 11, F. Telf. FA. 5548-7828. Kalde nr. 0132

C. MØLLMANN & CO.

MALERMESTRE

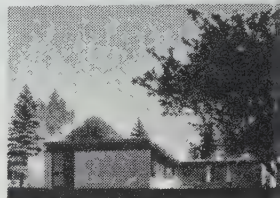
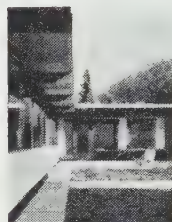
NØRREGADE 18

TLF. MINERVA 1404

DANSKE HUSE

Bogen *Danske huse* henvender sig til såvel arkitekter som en byggekunstinteresseret. Indholdet bygger på en række artikler fra tidsskriftet *Arkitektur*. Bogen er redigeret af arkitekt Poul Skriver. Format 21 × 30 cm. Pris kr. 24,00.

Herunder ses typisk opslag fra bogen med eksteriørbilleder af arkitekt Knud Peter Harboes eget hus i Klampenborg.

ARKITEKTENS FORLAG

Nyhavn 43 . København K . Minerva 6200

VEDEX

Bøgekrydsfiner

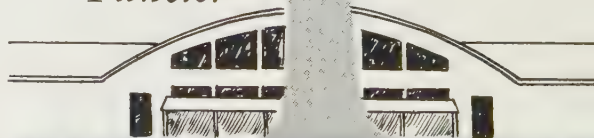
Bøgefiner

Møbelplader

Døre

Skabslåger

Paneler

A/S DANSK SKOVINDUSTR

KRYDSFINERFABRIKEN

Vordingborgvej 78, Næstved

Tlf. Næstved (03 725) *3400

GRECO DØRE

FABRIK
N. HELMER HENRIKSEN
KYSTVEJ AARHUS TELF. 24700
FORHANDLERE OVERALT I DANMARK

Silikonat

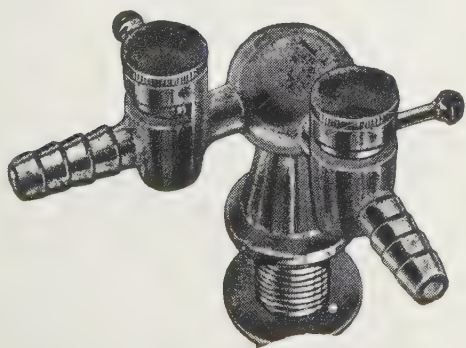
mod Regn og Fugt-
til Mur- og Tagsten m. m.

V. Meyer
BYGNINGSMATERIALER

NIELS JUEL'S GADE 9 KØBENHAVN K MINERVA 3525

NIF

„Bordmodel“

Leveres i
enkelt – dobbelt
og 3 dobbelt

Fibo BETON KLINKER

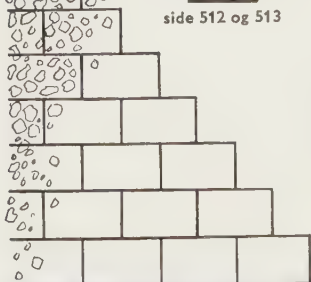
– de lette og stærke betonklinker
med den ubrudte cellestruktur –

ER VÆRD AT ARBEJDE MED

leveres i sorteringerne 0-3, 3-10 og
10-20 mm — Forsendelse overalt

Tal med Deres forhandler om FIBO

Se **HFB**
side 512 og 513

FISKBÆK BETONKLINKERFABRIK
FISKBÆK PR. HERBORG
TLF. HERBORG 12

PEVECETTE

PLASTICVÆGBEKLÆDNING

Vi har overtaget forhandlingen af denne vare

- lysægte
- tåler slag og stød
- vandtæt
- kan erstatte fliser

Leveres med og uden opsætning

Gustarsen

Vægbeklædning

ST. KONGENSGADE 92

BYEN 9330

Se **HFB** side 452

TØMRERSVENDENES AKTIESELSKAB

Alt tømrerarbejde udføres

DEGNEMOSE ALLÉ 28 TELEFON 60 11 33

BOASIT

AIR ENTRAINING AGENT LUFTINDBLANDINGSMIDDEL TIL BETON

Ved brug af 6-10 gram BOASIT pr. sæk cement opnås følgende fordele:

- 1) betonens holdbarhed forbedres
- 2) betonens frostbestandighed forøges
- 3) betonen beskyttes under hærdeningen
- 4) den frostfarlige periode afkortes
- 5) betonen har mindre tendens til afblanding
- 6) og mindre tendens til vandudskillelse

Eneforhandling for Danmark:

Se **HFB**
side 619

A/s WILLIAM BOAS

Frederiksgade 11, K . Central *236

ALT

malerarbejde

TILBYDES

BØRGE W. NIELSEN malermester

SCHACKSGADE 3 B
MINERVA 2041, LOKAL 4

PRIVAT: PALÆ 4249

Meddelelser fra

DANSKE ARKITEKTERS LANDSFORBUND

Bredgade 66, København K
Telefon *Minerva 1290

Adresseforandringer

Kristensen, Per Lilholt, bolig fra Højbjerg Vænge 15, 1., Herlev til Vester Allé 45, Aalborg.

Nielsen, Johannes, bolig fra Vinkelvej 38, Vordingborg til Støvnæs Allé 50, NV., tegnestue fra Algade 65, Vordingborg til Støvnæs Allé 50, NV.

Nielsen, Peer Hougaard, bolig fra Forhåbningsholms Allé 22, København V til Galgebakken 18, Skive, tlf. Skive 2121, tegnestue Hougaard Nielsen & Nørgaard Pedersen, Zinns-gade 3, København Ø, tlf. Tria 298 (opretholdes), ny tegnestue Kristian Nielsen M.D.A. & P. Hougaard Nielsen M.A.A., Slotsgade 1, Skive, tlf. Skive 477 og 538.

Pallisaard, Alex, bolig fra Knudsvej 11, Rungsted Kyst til 10948 Santa Monica B.L.V.D. Los Angeles 25, Californien, U.S.A.

Waagepetersen, Bent, bolig fra Suensonsgade 36, K til St. Kongensgade 149, K.

Meddelelser fra

AKADEMISK ARKITEKTFORENING

Bredgade 66, København K
Telefon *Minerva 1290

Nye medlemmer

Paulsen, Hubert, bolig og tegnestue Svenstrupvej 9, Kokkedal, tlf. Hørsholm 1182.

METALBOGSTAVER-SKRIFTE

KØBENHAVNS
SKILTEFABRIK

Knabrostræde 9
C. *693

SIIM

MARCUSSE

LÆSSØESGADE 11

Tlf. Central 1158

Tlf. Luna 445

CENTRALVARM

Damp . Vand . Lu

HOBENCO

HYLLING

TLF: 118-1

HOBENCO

HYLLING

TLF: 118-1

HOBENCO

CAUDE

D Ø R

HYLLING

TLF: 118-1

Hans Chr. Hansen & Søn

Entrepreneur

Arnesvej 11 Brh.

60 14 29

Spec.

nedrivning af

ejendomme

og

villaer

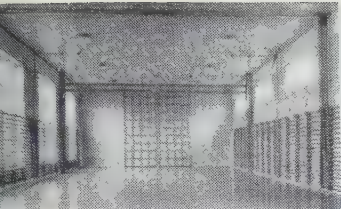
HOLGER THAARU

MALERMESTER

CHARLOTTENLUN

LILLE FREDENSVEJ

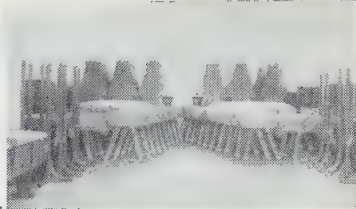
TELF. ORDRUP 618

FIRMA POUL MADSEN DONS

Poststation: Alminde
Godsstation: Kolding
Telefon: Aagaard 200

GYMNASTIKREDSKABER

5 års garanti

PÅ HVER MÅTTE
FRA VOR FABRIK

MATERIALER

Gummilameller med impr.
lister i bøg, teak eller let-
metal

FARVER

sort, rød eller grøn efter
ønske

STØRRELSER

Efter ønske og i højderne
20, 25 og 35 mm (med let-
metal dog kun i 20 og
25 mm)

Forlang tilbud

SYEJBÆK

Lamel Gumminåttefabrik's

Svejlbæk - Tlf. 55 & 79

C. H. Jensen, Marconivej 2, Århus, Tlf. 4 39 88

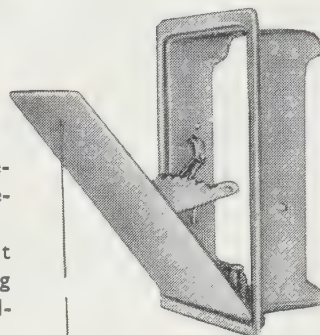
A. Ramsing, Glentevej 1, Fredericia, Tlf. 1751

Birger Pedersen, Malmbergsvej 34, 2,
Gl. Holte. Tlf. 80 26 65

C. Smidt Johansen, Tycho Brahes Allé 6,
Kbh. S, Tlf. ASta 2992

Norleff

- en holdbar og billig
friskluftventil

Fremstillet af letme-
tal og med rustbe-
handlede fjedre.
Passer til Eternit
ventilationsrør og
kan med pal indstil-
les i 5 stillinger.

Dimensioner: 15 x 15 cm
10 x 15 cm

Dagspris
kr. 6,90
kr. 6,45

Forhandles af trælast- og bygningsmaterialeforretninger

A. RINDOM

Kampmannsgade 2, København V - Minerva *2222

Se **HFB** side 643

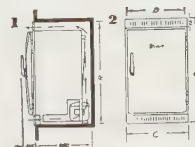
Et luksus-køleskab til en populær pris

Star KØLESKAB

ABSOLUT EN TOPSTAR... 80 l.-11 l. frostbox

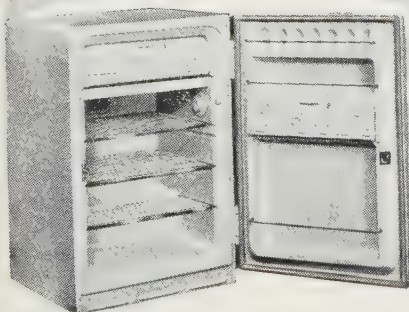
Populær blandt forbrugere for gennemført prak-
tisk indretning og enkel, elegant formgivning.
Anerkendt af fagfolk for fuldendtkonstruktion og
tekniske finesser, der giver STAR alle fordele med
hensyn til økonomisk drift og rationel husholdning.
Se skitserne med mål og tekniske data.

Model	A mm	B mm	C mm	D mm	E mm
„A“	865	880	520	505	790
„B“	890	905	575	560	815

Indbygnings-
modeller:

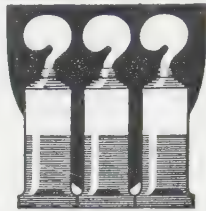
1. i skab
2. i skab
3. under bord

Højde 755 mm - bredde 500 mm - dybde 550 mm (incl. dør)

Fabriken **Star** Stige Fyn-Tlf. (09) 11 18 82

MALERFIRMA

**ROBERT
RASMUSSEN**

Skt. Gjertrudsstræde 6
Central 202 og 11.302

ERFAREN ARKITEKT

med interesse og anlæg for tegnestue-administration og planlægning søges for snarlig tiltrædelse.

Ansøgeren må have særlig kendskab til byggeriets og tegnestuens økonomiske og administrative sider og være i stand til at varetage overledelsen af tegnestuen og af byggesagerne.

Henvendelse kun skriftlig.

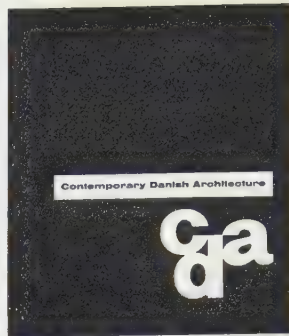
SALLING-MORTENSEN

RAADHUSPLADSEN 3, ÅRHUS

Bekendtgørelse

Det bekendtgøres herved, at boligministeriet under 10. september 1960 i medfør af bekendtgørelse nr. 242 af 30. april 1949 af lov om byplaner har stadfæstet den af Københavns kommunalbestyrelse den 17. september 1959 vedtagne ændring af den under 12. maj 1952 tinglyste byplanvedtægt for et område på Østerbro omkring Krausesvej, Skanderborggade, og Gl. Kalkbrænderi Vej, hvorved de langs Silkeborgsgades vestside liggende ejendomme matr.nr.ene 3329, 3330, 3331, 3433, 3434, 3456, 3457 og 4009 Udenbys Klædebo kvarter udgår af det ved byplanvedtægten til offentlige bygninger og anlæg forbeholdte område og fastlægges til boligbebyggelse. Tinglysning af vedtægtsændringen vil herefter finde sted i henhold til byplanlovens § 10.

Københavns magistrat,
4. afdeling, den 26. september 1960

CONTEMPORARY DANISH ARCHITECTURE

Moderne dansk bygningskunst fra de sidste 10 år. Med mange, store og smukke illustrationer. Teksten er udelukkende på engelsk. Pris kr. 32,00.

ARKITEKTENS FORLAG

Nyhavn 43
København K
Minerva 6200

STILLING TILBYDES

To dygtige arkitekter, der kan arbejde selvstændigt, den ene med skitsering og projektering, den anden med tilsyn og administration af løbende byggesager, kan omgående få ansættelse på vor tegnestue. Lørdag fri. Skriftlig henvendelse: *Henrik Iversen og Harald Plum*, Kong Valdemarsvej 19, Holte.

P.S. Vi søger også en dygtig kontordame.

Boligministeriets byplan-kontor. En yngre arkitekt eller civilingeniør med interesse for og helst noget kendskab til byplanarbejde søges af boligministeriets kommitterede i byplansager, *Holbergsgade 23, København K.*, til tiltrædelse snarest muligt. Løn efter overenskomst mellem finansministeriet og henholdsvis Danske Arkitekters Landsforbund og Dansk Ingeniørforening.

1 a 2 erfarne arkitekter, der kan gennemføre byggesager fra skitsering til og med tilsynet, ønskes snarest. Opgaver: etagebyggeri, større individuelle enfamiliehuse og institutionsbyggeri. Lørdag fri. Arkitekter *M.A.A. Paul Ammentorp & Peer Haubroe*, tlf. 80 22 11.

Tegnestueservice for arkitekter. *H. Nannestad*, arkitekt *M.A.A.* Telefon 95 05 06

DUPLIKERING

Byggebeskrivelser, referater og renskrivning af statiske beregninger. Duplikeringsbureauet **Dania**, Minerva 428.

A. BARTHOLDY & SØN

TØMRERMESTRE
ENTREPRENØRER

JUNGGREENSVEJ 8, TLF. 71 18 09 & 71 11 35

TØMRERMESTER

P. JUL. HANSEN

SOLSORTVEJ 49
GOTHÅB 1380

Herr arkitekt!

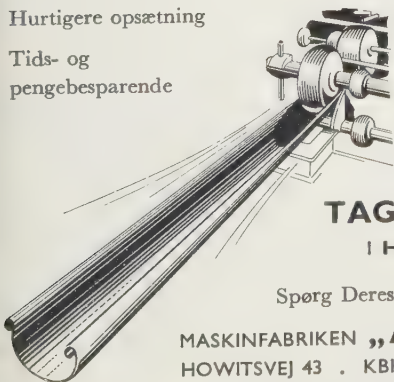
Vi giver Dem med glæde
alle oplysninger

om vore varmluftanlæg –
ring til os på 98 10 37

ScanTerm KROGSHØJVEJ 30
OLIEFYR A/S BAGSVÆRD

Hurtigere opsætning

Tids- og
pengebesparende

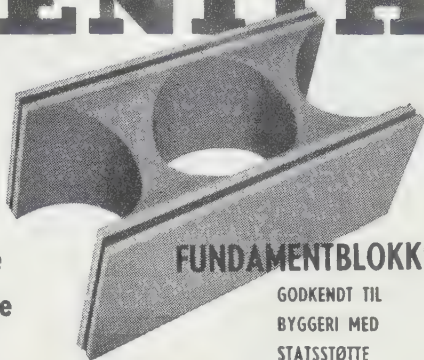

„ARNI“
FABRIKS-
FREMSTILLEDE

TAGRENDER
I HELE LÆNGDER

Spørg Deres forhandler eller
MASKINFABRIKEN „ARNI“ A/S
HOWITSVEJ 43 . KBH. F . GO 2347

ZENITH

Byg
billigere
hurtigere
bedre

FUNDAMENTBLOKKE

GODKENDT TIL
BYGGERI MED
STATSSTØTTE

Ang. tekniske oplysninger se **HFB** side 35

Monies & Andersens Eftf. A/s

K. K. L. Simonsen's eftf.

Centralvarme, sanitære installationer, højtryksledning
M-A-skiner

Frederiksborggade 22, K
Tlf. Minerva *2314

Se **HFB** side 582

E. PIHL & SØN Uraniavej 12

Murer- & Entreprenørfirma

Indehavere

C. Pihl & K. Langvad, *Civilingeniører*

PLASTOLITH

det fuggefri

VINYLGULV

A/s DANSK ASFALTFABRIK
Ø. Teglgade 7, SV . Tlf. Hilda 1648

Odense
Tlf. 3681

Aarhus
Tlf. 3 38 44

Nysted
Tlf. 87 11 88

INGENIØR og ARKITEKT

Et under opbygning værende firma søger ingeniør og arkitekt. Selvstændige og interessante stillinger, som indebærer store muligheder. Løn 25.000 kr. eller efter kvalifikationer. Henvendelse til

ADVOKATERNE K. ØRUM JENSEN & PER ULRIK

Algade 65 . Aalborg . Telefon 2 44 77

FRODE OLSEN & CO. SNEDKERI A/S

ØRESUNDSVEJ 145 . TELEFON C. 592 - 14.092

TØMRERMESTER

EMIL RASMUSSEN

Plantagevej 68 . Gentofte 1722

K.T. DAMGÅRD-JENSEN

TELEFON *315 55 • ÅRHUS • ROSENKRANTZG. 12
IYSKOPI ZINKTRYK TEKNISK FOTO MASKINSKRIVNING

"Chr. Petersen" Papirhandel

TELF. C. 243

Se **HFB** side 750, 751, 752, 753 og 754

Specialitet:

TEGNEARTIKLER

ARKITEKTER og INGENIØRER

bør i beskrivelser og specifikationer udtrykkelig kræve originale **BETONCYKLESTATIVER WB**

fra D. WENDT . København V . Eva 351

Nemteste og billigste parkering

ETERNIT

SPØRG VENLIGST

MARTINIT A/S

HILDA • 2525

PREVENIT

SE SIDE 77 I SUPPLEMENT TIL GB3

P. A. Klinge's Eftf. . Holmbladsgade 128 Central 10 775

Sådan siger de andre

Fra tidsskriftet Havekunst nr. 8/1959

Chok i Rom

*I en artikel om indtryk fra en studierejse til Rom skriver h
arkitekt Erik Mygind, M.D.H. bl. a.:*

Tradition og manér bøjer folk sig for i dyb ærbø
hed – vi er slaver af skik og brug. Den, der bryder
veje, risikerer at blive hængt ud, og dog er hele
kultur skabt af mennesker, der brød nye veje, og s
af deres samtid blev betragtet som fantastere og dår

Om Peterspladsen og Piazza del Popolo skriver han bl.

Disse to smukke arkitektoniske pladser anskue
gør, at den, der vil arbejde med formgivning af d
ting, også må beherske anlægsteknikken for plads
afvanding og befæstelse; og modsat må den, der
skæftiger sig med befæstelser og afvanding, også ken
lovene for formgivning af rum.

Vore offentlige gader, et stort antal parkeringspl
ser og torve, rutebilholdepladser og skolegårde er
lende eksempler på, at en sådan gensidig forstå
mangler.

Det er ikke, fordi folk er dumme eller uvidende
men fordi målsætningen for planlægningen er alt
ensidigt kørselsteknisk eller slidteknisk formuleret. I
føles af mange teknikere – også af havearkitekter
som en falliterklæring, hvis man skal rådspørge
anden teknikergruppe.

Vore hjemlige arkitekters store styrke har i bol
og skolebyggeri været dette, at de delte arbejdet
til teknikere, der kunne gøre arbejdet bedre end
selv. Svagheden ved vej- og gadeplanlægning h
hjemme har derimod været det manglende samarbej
mellem vejteknikere og de, der er skolet i formg
ning af rum og landskab.

Betydelige momenter i færdselssikkerhed og v
færdsfornemmelse går tabt, fordi alt, hvad der ang
underbevidstheden og den plastiske billeddanne
der kan advare os følelsesmæssigt, er irrationelle f
torer i planlægningen.

*Det norske „Arkitektnyt” har i nr. 12/1960 en leder
formalisme. Vi gengiver den her in extenso.*

Formalisme

Passelig luftet og gjennomvætet av elementene ven
man med tilkjempet sinnsro tilbake til kontoret et
ferien. Her kan man gå ganske tørrskodd fra hylle
hylle og velge og vrake mellom fristende fagtidssk
ter fra alle verdenshjørner. Utrolig så mye ånd
som kan stable seg opp på noen sommeruker!

Her er f. eks. et nummer av det svenske *Arkite*
som påkaller oppmerksomhet. Bevisst eller tilfeldig
en del av stoffet fått en pessimistisk bitone, og tor
er ekte nok. Hva blir det til med arkitekturen i

Malerfirmaet
PETERSEN & ANDERSEN
 GRUNDLAGT 1896 INDEHAVER SVEN-ERIK RUFF
 C. ØRSTEDSVEJ 22 B · CENTRAL 2365
 KØBENHAVN V

Ingemann Larsen

MASKINSNEDKERI

Alt bygningsarbejde udføres

Lindgrens Alle 5 · Telf. Amager 2926 · Privat Amager 7746

Glarimester **K. GUHLE's EFTF.**

J. Søndergaard Hansen

Bygningsarbejde, reparation,
 blyvinduer, spejle

Lager af alle glassorter

Nyhavn 31 · København K · Telefon Central 7669

Zinktryk og Lystryk

•Byen 7457 - Byen 3514

ATELIER ALFA

Lyskopieringsanstalt
 Frederiksborggade 1

STEEN NIELSEN

MALERMESTER

TELEFON EVA 4955

Vesterbrogade 15

★

LAURIDS JENSEN & Co's Fabrik C. 2410

LÆRKEVEJ 17 · KØBENHAVN NV

5 LEDNINGER

FABRIKEN GRUNDLAGT 1919

INDEHAVER: FABRIKANT LAURIDS JENSEN

Se **HFB** side 56 og 57

Vi udfører: Metal- og smedearbejde
 Trukne metalprofiler
 Markiser
 Montering af
 fødevarebutiker

HANS KONDRUP

TØMRERMESTER

MASKINSNEDKERI

Vangedevej 44, Gentofte 7110 & 7109

BRDR. CARNERA

GRUNDL. 1902

Mosaik

Terrazzo

Cementvarer

Granitgulve

KONTOR:
 Ndr. Fasanvej 99 · Goth. 8007

FABRIK:
 Kastanie allé 14 · Damsø 4265

MALERFIRMAET

AXEL SEEHUSEN

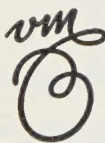
Central 3670

Lars Jørgensens Enke

v/ H. M. Jensen Brydegaard

BYGNINGS-, INVENTAR- OG MASKINSNEDKERI

Wesselsgade 20 · København N · Telf. Central 4647

Aktieselskabet

V. M. BROCKHUUS

Bygnings- og inventarsnedkeri
 57, Gl. Køgelandsvej · Tlf. C. 11.012

Tage Christensen

Murermester

★

Anlægsvej 33

Telf. Søborg 6591

Speciale: Flisearbejde

Mosaikgulve

GOth. 9212
 GOth. 2441
HOVERBY

Malerfirma

ALLEGADEN 23

L. A. LARSEN & SØN

Blikkenslager og aut. gas- & vandmester

LØNGANGSTRÆDE 21

Telefon Byen 6946

anbefaler sig med alt til faget henhørende

BYGNINGSSNEDKERNES A/S

Hillerødgade 30 - København N

Maskinsnedkeri og Listefabrik

Alt Bygningsarbejde udføres

Telefon 14769 · 11234

Peter Johansen

Tømrermester

Runebergs Allé 22
 Tlf. Søborg 145 - 1729

Det kommer også an på leret

Der stilles stadig større krav til den tegnende tekniker af idag. Derfor forlanger også han, med rette, den højeste ydelse af sit vigtigste værktøj: Tegneblyanten.

Erfarne fagfolk arbejder i vore laboratorier på at opnå det fuldkomne resultat ved blyant- og blyantminefremstillingen, og moderne apparater overvåger færdiggørelsen i alle dens faser på vor store fabrik i Nürnberg.

Foruden den bedste grafit bliver f. eks. således kun ler med nøjagtig fastslåede optimale egenskaber frigivet til fremstilling af den værdsatte tegneblyant

MARS-LUMOGRAPH

Leret er nemlig af afgørende betydning for de omhyggeligt aftrappede og nøjagtigt standardiserede hårdhedsgrader.

Desuden indvirker valget af det rette ler gunstigt på strukturen af blyantsminerne og har herigennem indflydelse på dækraft og lyskopieringsevne.

Netop den usædvanlige dækraft og fremragende lyskopieringsevne inden for alle hårdheder hører til de mest fremtrædende egenskaber, som MARS-LUMOGRAPH besidder.

MARS-LUMOGRAPH tegneblyant fås i 19 hårdheder.

MARS-LUMOGRAPH blyantminer fås i 18 hårdheder.

MARS-TECNICO pencils fås til 18 hårdheder.

Føres i alle fagforretninger.

J.S. STAEDTLER

MARS Blyant- og Skriveartikelfabrik, Nürnberg

NYHED!

Til tegning på mat treasingpapir fås MARS-LUMOGRAPH-Duralar specialtegneblyanter og miner i 5 hårdheder i numrene K 1 til K 5, der svarer til B, F, 2H, 4H, 6H.

Brochure på forlangende.

tid og i fremtiden? Det er især frykten for *formalism* som har fremtvunget denne mørke problemstilling. Arkitekt Hans Heineman siterer i en artikkel no ord av Koestler som rammer den tendens til rasjonalisering som mer og mer preger sivilisasjonen både i vest og øst: „Vi har nå en slags esperanto-arkitektur som gjør det nesten umulig å skjelne de moderne bydeler i Tokio fra samme slags bydeler i Stuttgart eller Kappstaden.“

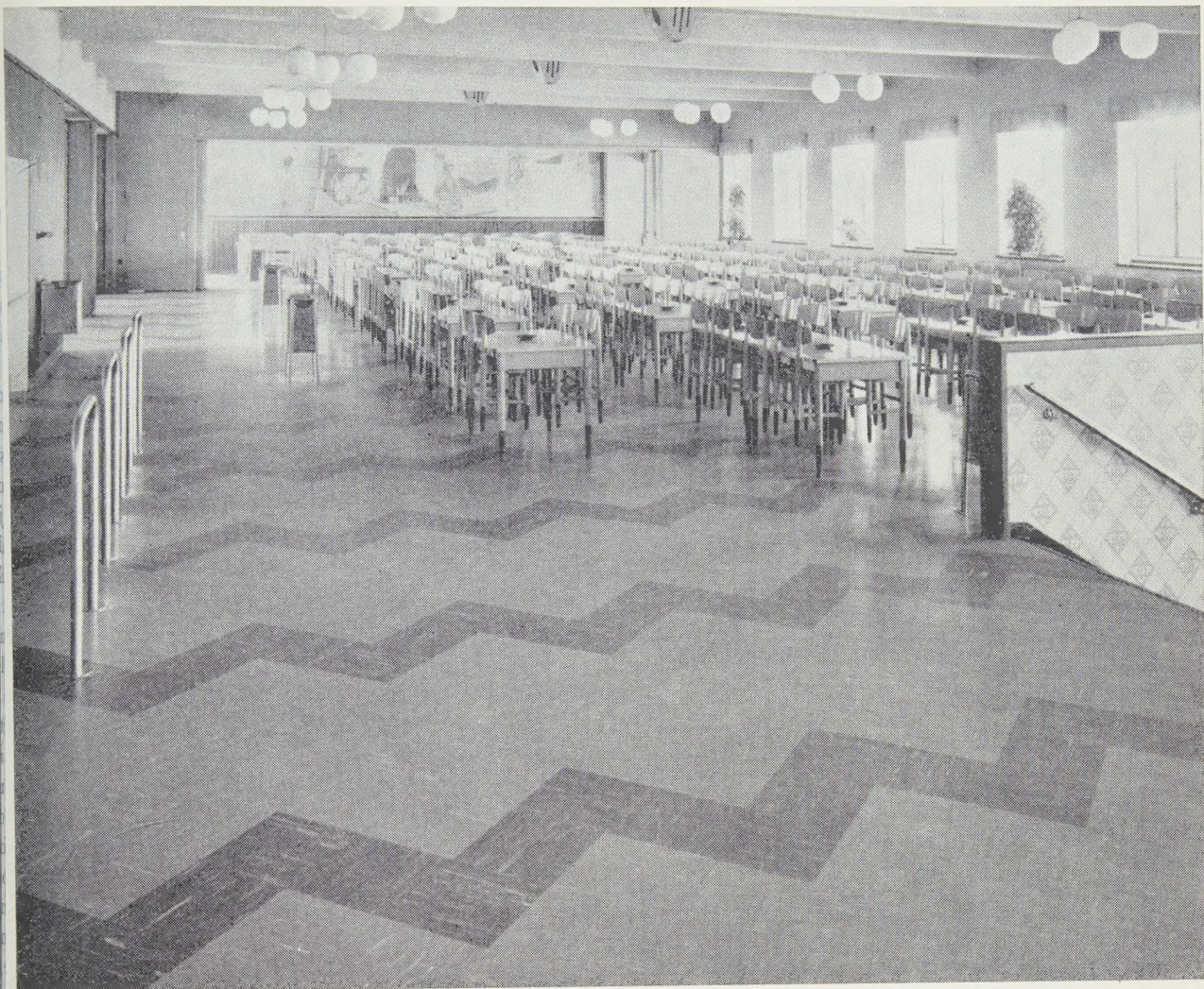
Man sitter med dette dystre perspektiv foran seg og faller i tanker – assosiasjonenes veier er jo så mange og uransakelige. Lå man ikke for et par uker siden utstrakt på et svaberg i solen (det var den dagen det var sol!) og filosoferte over et aldeles beslektet tema? Reiste man seg aldri så lite grann på albuen, kunne man i tre himmelretninger se klynger av Sørlandshus fra empiretiden – gode hus alle sammen, av dem som setter aller størst pris på. Men egentlig er det jo grunntrekkene det samme huset vi ser hele den deilige kysten nedover, preget av en bestemt stil som ikke engang er norsk av opprinnelse. Likevel faller det aldri inn å tale om formalisme i forbindelse med Sørlandshusene, for det er jo slett ikke likheten mellom dem som slår oss i dag, men de små variasjoner i stil stemet som skaper originalitet, avveksling og kulturmangfold.

Er ikke dette et forhold som Arthur Koestler rår om og slett hopper bukk over? Fordi den „moderne arkitektur ennå er så ny for de fleste, blir det ofte standardiseringstendensene som først dominerer i uttrykket. De kan være farlige nok, og vi finner da også mange eksempler på at tidens betydeligste bygningarkitekter nettop søker å gardere seg mot esperanto-risikoen. Siden vil det også bli lettere å oppdage de faste seg ved de arkitektoniske variasjonene i Tyskland og Stuttgart. De kommer nok, og det er jo heller ikke så sikkert at Koestler har villet se dem.

Er saneringsloven en fare for de gamle bybilleder?

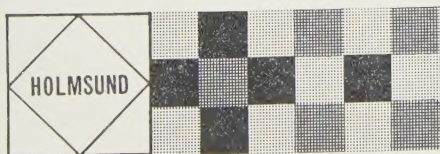
I Berlingske Tidende den 26. 9. refereres Danske Kulturmuseums historisk Museumsforenings årsmøde i Odense. Formand museumsdirektør Knud Klem, kom i sin beretning ind på bevaringen af de kulturelt værdifulde bybilleder:

Om museerne og saneringen i købstæderne udtalte formanden, at man må vente, at saneringsloven i forbindelse med behovet for ny boliger vil bringe mange værdifulde bygninger og bybilleder i fare. Man bør i videst mulig udstrækning søge saneringsloven anvendt til at redde gamle bybilleder, hvor dette er muligt, i stedet for at bruge den til at ødelægge dem. Hvor bygninger må falde, bør man søge at få dem gennemfotograferet, opmålt og undersøgt af fagfolk. Saneringen kan let ramme såvel store som små bygninger og det må også være museernes sag at søge disse værdier bevaret. Man vil kunne gøre regning med Nationalmuseets støtte hertil.

*Aalborg Værft A/S - Kantine, Aalborg.
Arkitekter M.D.A. - M.A.A. Carlo Odgård & Aaby Sørensen,
Aalborg.*

De får størst glæde af **HOLMSUND**

- det danske vinylgulv

Loftet i festsalen på
Aarhus Statsgymnasium
er udført med Asbestolux.
Arkitekter M.A.A.
A. Gravers Nielsen & Johansen

ASBESTOLUX brandfri isolationsplader anvendes som indvendig beklædning indenfor alle former for byggeri, såvel på undersiden af etageadskillelser, trapper og tagkonstruktioner som på skillerum og vægge, hvor Asbestolux pladerne giver ekstra brandsikring til mangfoldige bygningstekniske konstruktioner. – Asbestolux brandfri isolationsplader giver ekstra sikring af værdier i tilfælde af brand. – Asbestolux brandfri isolationsplader er ubrændbare, de fremmer ikke ilden og kan ikke udvikle røggasser.

ASBESTOLUX

DANSK ETERNIT-FABRIK A/S - AALBORG

Salgskontor:
Kampmannsgade
København V
Tlf. Minerva *222